

Olofströms kommun
www.olofstrom.se

NÄRA TILL ALLT!
Översiktsplan för Olofströms kommun

Förord

Förord

”Ja, drömmar måste byggas säkrare än städer och dagligen måste de lappas och lagas efter de dagliga och frätande angreppen från nyttans tand som är värre än tidens tand!”

Harry Martinson ur Gräsen i Thule

Ja, drömmar måste byggas säkrare än städer...

Vi har tidigare, i en bred process, enats om de långsiktiga målen för Olofströms kommun. Målen antogs av Kommunfullmäktige 2004.

Denna översiktsplan är ett av medlen för att nå dessa mål, eftersom översiktsplanen är ett strategiskt dokument som pekar ut färdriktningen och anger vad kommunens nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska lägga särskild vikt vid i sitt arbete under den närmaste framtiden.

Denna översiktsplan, ”Nära till allt”, tar sin utgångspunkt ur översiktsplanen som antogs 2008. En översiktsplan som togs fram i mycket bred samverkan med ett stort antal av kommunens invånare och näringsidkare.

Processen med att aktualisera tidigare översiktsplan har bland annat involverat kommunens samtliga nämnder och förvaltningar samt de kommunala bolagen.

Till skillnad från tidigare översiktsplan är denna aktualiserade plan mer tematiskt upplagd som ett tecken på att det är genom bred samverkan och gemensamt ansvarstagande som vi kan nå våra mål.

*Margaretha Olsson
Kommunstyrelsens ordförande*

© Olofströms kommun 2012

Rapportnamn

Nära till allt! Översiktsplan för Olofströms kommun

Utgivare

Olofströms kommun, Box 302, 293 24 Olofström

Kartor • Sammanställning • Redigering

Monica Axelsson, Samhällsbyggnadsförvaltningen Olofströms kommun

Foto

Framsida; Åke Bondesson, övriga anges sist i dokumentet

Tryck

Mixi Print AB, Olofström 2012

Innehållsförteckning

Förord	3	TÅTORTER	53
Innehållsförteckning	5	Olofström	53
PLANEN I KORTHET	6	Jämshög	56
INLEDNING	7	Kyrkhult	58
KOMMUNFULLMÄKTIGES ÖVERGRIPANDE MÅL	9	Vilshult	60
OLOFSTRÖM I SAMVERKAN	11	Gränum	62
Mellankommunala frågor	13	Hemsjö	64
SOCIALA & EKONOMISKA KONSEKVENSER	16	MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	66
HÅLLBAR UTVECKLING	20	Motstående intressen	68
Miljömål	22	RISKER & NATIONELLA SKYDD	70
UTBILDNING	26	Bilagor	78
OMSORG & SOCIAL SERVICE	28		
KULTUR & FRITID	31		
Kultur	31		
Kulturmiljö - bygdens särart	31		
Fritid	33		
NÄRINGSLIV	35		
Besöksnäringen	37		
KOMMUNIKATIONER	38		
TEKNISK FÖRSÖRJNING & BREDBAND	42		
BEBYGGELSEUTVECKLING	46		
LANDSBYGDEN	48		

PLANEN I KORTHET

Planens syfte

Översiktsplanen redogör för hur kommunen hanterar lokala, regionala och nationella intressen, samt för kommunens samlade strategi för att öka konkurrenskraften för livsmiljön, näringslivsmiljön och upplevelsemiljön. För livs- och näringslivsmiljö handlar det till stor del om tillvaratagande av den fysiska miljön, olika intressen, gestaltning samt helhetsbedömningen av kvalitet och utbud av offentlig och privat service. Upplevelsemiljön bygger i första hand på att utveckla kommunens unika natur- och kulturmiljö. Olofstöms kommun ska upplevas attraktivt för såväl boende, besökare som företagare. Kvalitet av betydelse är sådana värden som besökare oftast saknar i sin närmiljö, men som även värderas högt av invånarna.

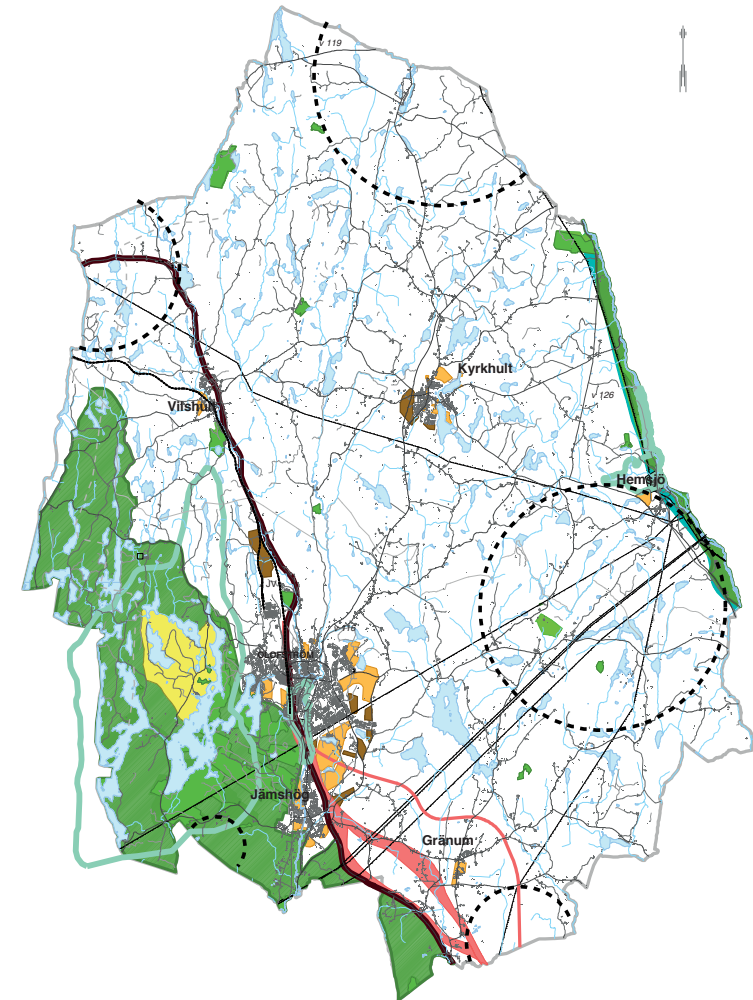
Verksamhetsutveckling

En högkvalitativ kommunal service är av väsentlig betydelse för kommunens konkurrenskraft. För att få en samlad tydlig strategi för detta, anges särskilt angelägna utvecklingsområden för kommunens olika verksamhetsområden. Dessa grundas på en omfattande brukar- och intressentdialog samt kommunfullmäktiges övergripande mål. De övergripande målen handlar om arbeten, barnen och närheten till bl.a. upplevelsemiljön. Särskilt angelägna utvecklingsområden gäller bl.a. att stödja en utveckling av företag i hela kommunen, att skapa en attraktiv etableringsmiljö för forskning och högteknologi, att öka tillgången till kreativa miljöer, att främja folkhälsoaspekten samt barn och ungdomars fritidsverksamhet. Det handlar också om att arbeta för hållbar utveckling, delaktighet och inflytande i samhället samt ekonomisk och social trygghet.

Fysisk planering

Den fysiska miljöns utveckling syftar till att optimera möjligheterna för människor att bo, verka och uppleva med respekt för och hänsyn till den miljöpåverkan all mänsklig aktivitet medför. Det handlar bl.a. om att nyttja och förädla natur- och kulturmiljön. Att bevara och utveckla befintlig bebyggelsemiljö, att skapa bostäder med god tillgänglighet och ett attraktivt centrum med gott om mötesplatser. Att erbjuda tomter i attraktiva och vattennära lägen och att tillhandahålla mark för nyetablering och expansion för företag. Det är också angeläget att tillhandahålla en väl fungerande infrastruktur/kommunikationer för ökad tillgänglighet och rörelsefrihet regionalt, nationellt och internationellt.

Nedan, huvuddragen för kommunens mark- och vattenanvändning.

- Områden där vindbruk kan komma att prioriteras
- Gröna områden - riksintressen natur/friluftsliv/fiske samt Natura 2000
- Riksintresse för kulturmiljö
- Sekundär skyddszon för yt- resp. grundvatten, förslag
- Utredningsområde för Sydostlänken, järnvägsspår med hög prioritet
- Alt. utredningsområde för Sydostlänken
- Ny bostadsbebyggelse
- Nya verksamhetsområden
- Viktiga ledningsgator
- Väg 121, riksintresse
- Järnväg av riksintresse

INLEDNING

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är ett handlingsprogram som redogör för hur kommunen ska hantera långsiktigt hållbar utveckling samt för hur mark- och vattenområden inom hela den geografiska kommunen ska planeras och användas. Översiktsplanen redogör också för hur kommunen avser tillvarata allmänna intressen d.v.s. frågor som kommunen förvaltar och som kommuninvånarna kan ha ett särskilt intresse av. Dessutom är planen en överenskommelse mellan stat och kommun om hur värden av nationell och regional betydelse ska beaktas och bevaras. Olofströms kommun, har förutom ovanstående, beslutat att översiktsplanen ska fungera som en samlad kommunal utvecklingsstrategi. Innehållet har arbetats fram i ett samarbete mellan olika sektorer inom och utanför kommunens organisation och utgör ett samlat beslutsunderlag för kommunens alla förvaltningar, nämnder och bolag.

Översiktsplanen regleras i Plan- och bygglagen (PBL 2010:900), som anger att alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Planen skall redovisa användning av mark- och vattenområden samt hur miljön skall användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande och garanterar därför inte genomförande, men den är vägledande för tillståndsprövning av olika slag och för efterkommande juridiskt bindande detaljplaner. Medborgarnas medverkan garanteras i lagen.

Översiktsplanen skall redogöra för

- hur allmänna intressen tillgodoses.
- grunddragen för den framtida mark- och vattenanvändningen.
- hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.
- hur riksintressen och gällande miljö kvalitetsnormer tillgodoses.
- relevanta nationella och regionala mål, planer och program.
- områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
- miljö- och riskfaktorer.

Bakgrund

Olofströms kommun ligger i nordvästra Blekinge och har ca 13 000 inv. Olofström är länets enda inlandskommun. Angränsande kommuner är Osbys, Älmhults, Tingsryds, Karlshamns, Sölvesborgs, Bromölla och Kristianstads kommuner.

Det som framförallt kännetecknar Olofström är den vackra natur- och kulturmiljön. Det kuperade landskapet genomflyts av tre åar och har ca 200 sjöar som är större än ett hektar. Den största sjön, Halen, är dessutom Blekinges största sjö. Traditionellt har Olofström varit ett industrisamhälle och är kanske mest känt för sin fordonsindustri, Volvo Personvagnar AB, beläget centralt i Olofström. Olofström är också en kommun med ett kulturarv där bl.a. författare som Harry Martinson och Sven Edvin Salje har sitt ursprung.

Översiktsplanens inriktning och innehåll har i första hand styrts av kommunens vision:

"Olofström ska vara en attraktiv plats, där människor, teknik, kultur och natur möts i ett samspel som skapar förutsättningar för såväl utveckling som trygghet och omtanke."

"Invånare och näringsidkare skall uppfatta Olofström som en välkomnande och framåtsträvande kommun där möjligheterna till utveckling och inflytande är goda. Olofström skall vara en plats som våra besökare gärna återvänder till."

Avgränsning

Översiktsplanen omfattar hela Olofströms kommun. Målsättningen har varit att fokusera på sådant som verkligen är av betydelse för kommunen. Eftersom delar av kommunen, främst tätorterna, kräver en större detaljeringsnivå ingår vissa fördjupningar för dessa. Ytterligare fördjupningar kommer att krävas, t.ex. då det gäller nya utbyggnadsområden och större ingrepp i infrastrukturen. Detta hantearas inte i översiktsplanen då denna skulle bli ett alltför omfattande verk, resp. ett omtag av dokument/program som redan finns/hålls ajour. För ytterligare fördjupningar och fakta hänvisas till särskilda dokument/program inom aktuellt sektorsområde. Se förteckning sist i detta dokument.

Tillvägagångssätt

Kommunstyrelsen ansvarar för att översiktsplanen aktualiseras varje mandatperiod. Kommunstyrelsens arbetsutskott har varit politisk styrgrupp medan handläggningsansvaret vilat på samhällsbyggnadsförvaltningen.

Processen vid framtagandet av översiktsplanen baseras på en omfattande medborgardialog. De synpunkter och förslag som framförts har påverkat den kommunala strategin, översiktsplanen. Kommunens ambition är att medborgarinflytandet ska vara stort även i framtiden, liksom samverkan inom den kommunala organisationen.

Kommunfullmäktige skall minst en gång under varje mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet och om eventuell omarbetning behövs för att hålla jämn takt med att förutsättningarna inom kommunen och i omvärlden ändras.

Aktualisering 2011/12

Översiktsplanens aktualisering har skett i samverkan mellan kommunens bolag och förvaltningar. Förutom att varje verksamhetsområde aktualiserat särskilt angelägna utvecklingsområden, har kommunfullmäktiges övergripande mål tillförts den kommunala strategin. Hänsyn och avvägningar har skett till de synpunkter som inkommit under samråd och utställning. Detta återges i samrådsredogörelsen, respektive utlåtandet, som följer översiktsplanen.

Medborgardeltagandet har varit omfattande, inte minst då det gäller landbygdens representation. Även barn och ungdomar har deltagit. Intresset bland kommunens yngre har varit stort och bidragit till intressanta infallsvinklar i planarbetet.

Antagande

Kommunfullmäktige antog den aktualiserade översiktsplanen, Nära till allt, 2012-02-06.

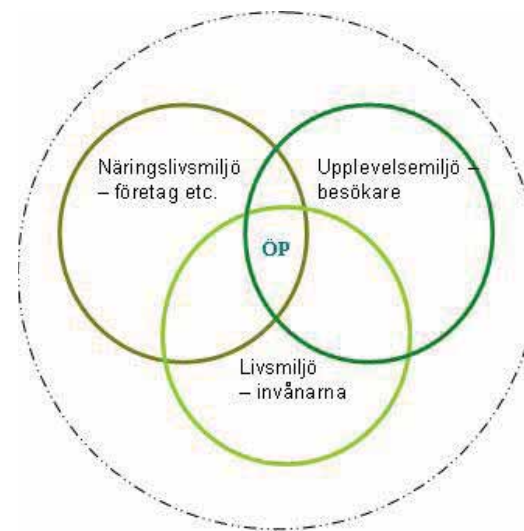
Miljökonsekvensbedömning & tematiska tillägg

Till översiktsplanen hör en miljökonsekvensbeskrivning som bedömer planens huvudsakliga konsekvenser på hälsa, miljö och hushållning med naturresurser samt två tematiska tillägg för strandnära byggande respektive vindkraft. Även de tematiska tilläggen har tillhörande miljökonsekvensbeskrivningar för respektive dokument.

Genomförandet av de mål och riktlinjer som anges i översiktsplanen ska syfta till att stödja nationella mål och klimatanpassning.

Strategiska handlingsplaner

Som ett led i att realisera de utvecklingsambitioner som redovisas, kommer den kommunala utvecklingsstrategin (översiktsplanen) att konkretiseras i form av strategiska handlingsplaner som varje nämnd och styrelse fastställer och ansvarar för. Handlingsplanerna redovisar hur man har för avsikt att nå, både kommunens övergripande mål, och de mest angelägna utvecklingsområdena. På så sätt blir målsättningen om att aktivt bidra till den ökade konkurrenskraften i enlighet med den kommunala visionen både transparent, tillgänglig och tydlig. Detta arbete ska i såväl planering som genomförande präglas av en kontinuerlig dialog med brukare och intressenter samt ha en ändamålsenlig samverkan både internt och inom regionen.

Kommunens utvecklingsarbete grundas på begreppen "livsmiljö", "upplevelsemiljö" och "näringslivsmiljö".

KOMMUNFULLMÄKTIGES ÖVERGRIPANDE MÅL

Invånare och näringsidkare ska uppfatta Olofström som en välkomnande och framåtsträvande kommun där möjligheterna till utveckling och inflytande är goda. Olofström ska vara en plats som våra besökare gärna återvänder till. Utifrån denna vision utgår kommunfullmäktiges övergripande mål.

- Olofström - nära till allt.
- Barnen i centrum.
- Jobb till 1000.

Förutsättningar

Olofströms kommun ska i samverkan med hela kommunkoncernen, näringsliv och invånare sträva efter att uppnå de övergripande målen. Tillsammans är det möjligt. För att Olofströms kommun även fortsättningsvis ska kunna leverera tjänster av hög kvalitet och nuvarande omfattning är invånarantalet en viktig faktor. Fullmäktiges tre övergripande mål är viktiga förutsättningar för att öka kommunens attraktivitet och invånarantal.

Utöver separata effekt- och resultatmål för varje övergripande mål, har även ett resultatmål kopplats mot samtliga övergripande mål:

Resultatmål för perioden 2012-2015

- Invånarantalet ska öka med 25 invånare varje år.

Nära till allt - upplevelsemiljö

Närheten till såväl natur och människor som till det demokratiska styret ska vara en naturlig bas för kommunen. Detta ska vara synligt medialt för att locka besökare samt kommande invånare och servicen i kommunen ska vara konkurrenskraftig. Boende samt besökare ska vara väl förtrodda med den service, de upplevelser och den miljö som Olofström har att erbjuda.

Effekt mål för perioden 2012 – 2015

- Olofström ska vara känd som en framåtsträvande kommun med bra service och en utvecklad medborgardialog.
- Kommunen ska uppfattas som välkomnande och människor ska uppleva att de får mycket för pengarna när de lever, upplever och bor här permanent eller tillfälligt.

Resultatmål för perioden 2012 – 2015

- Olofström ska ha ett NRI som överstiger snittet av de kommuner som mäts under samma period.

Mätning genomförs årligen av SCB i det sammanfattade betygsindexet Nöjd-Region-Index (NRI) för hur medborgarna bedömer Olofströms kommun som en plats att bo och leva på.

Barnen i centrum/Barnens dröm Olofström – livsmiljö

Fokus ska ligga på att få fler barnfamiljer till kommunen och verksamheter och aktiviteter som riktar sig till barn och föräldrar ska synliggöras de kommande fyra åren. Kommunens framtid bygger på en bra barnomsorg, skola samt uppväxtmiljö som får familjer att stanna kvar och utvecklas här.

Effektmål för perioden 2012 – 2015

- Barnfamiljer ska uppfatta kommunen som trygg, säker, barnvänlig och med hög standard på skolor, barnomsorg och boendemiljö.
- Aktiviteter och miljöer för familjer: Holjebadet, Växtverket, Storlekplatsen, skolmiljöer samt sjönära boende ska synliggöras.

Resultatmål för perioden 2012 – 2015

- Olofströms kommun ska ha ett NMI selekterat på barnfamiljer som vid varje mättilfälle överstiger snittet av de kommuner som mäts.

Mätning genomförs årligen av SCB i det sammanfattade betygsindexet Nöjd-Medborgar-Index (NMI) för hur medborgarna bedömer kommunens verksamheter. Mätningen skall särskilt selekteras på hur hushåll med hemmavarande barn under 18 år upplever kommunens verksamheter.

Jobb till 1000 - näringslivsmiljö

Företagarna i Olofströms kommun ska uppleva att företagsklimatet i kommunen är bra. Oavsett ärende ska det vara enkelt att komma i kontakt med kommunen. Vid tillståndsansökningar ska bemötandet vara professionellt och handläggningen ska vara effektiv och förutsägbar. Den ömsesidiga förståelsen för de kommunala processerna och för företagande ska vara god liksom viljan till kommunikation. Olofströms kommun är en industriell miljö för produktion och teknikutveckling. Yrkesskickligheten att forma och foga plåt, bl.a. till fordonsindustrin, är av världsklass. Kommunens målsättning är att det inom en tioårsperiod ska ha tillkommit 1000 nya jobb inom produktion och teknikutveckling. För vart arbetstillfälle som tillkommer inom produktion och teknikutveckling skapas ytterligare arbetstillfällen inom övriga sektorer. För att nå målet krävs en satsning på

- strategisk teknikutveckling avseende bl.a. fordonsindustrin
- utveckling av tekniken för andra användningsområden än fordonsindustrin
- strategisk marknadsföring och marknadsinsatser

Effektmål för perioden 2012 – 2015

- Alla företag, oavsett bransch ska i sin kontakt med kommunen uppleva att de får en bra service och vägledning.
- Arbetsmarknaden inom teknikbranschen ska breddas och den spetskompetens som finns inom produktion och formning ska utvecklas för en stabilare arbetsmarknad och för att kommunen ska bibehålla och stärka kompetensen inom området.

Resultatmål för perioden 2012 – 2015

- Inom kommunkoncernen ska minst två tjänstegarantier riktade till företag tas fram som garanterar exempelvis en viss service eller handläggningstid.
- Årligen ska tjänstemän och folkvalda genomföra minst 100 företagsbesök.
- Kommunen ska förbättra sin placering i kommunrankingen inom områdena attityd och service.
- Inom projektet Jobb till 1000 ska det ha tillkommit 200 nya jobb samt att minst 2 nya medelstora företag ska ha etablerat sig i kommunen senast under 2015.

Mätning genomförs årligen av Svenskt Näringsliv i den del som anger företagens upplevelse av den attityd som politiker och tjänstemän har gentemot företagande samt nöjdheten med den kommunala servicen.

OLOFSTRÖM I SAMVERKAN

Kommunen vill ta vara på och bredda utbudet inom såväl näringslivs-, upplevelse-, som livsmiljön. Detta kan bl.a. ske genom fler kontakter och ökat samarbete med omvärlden. Kommunen ska ta till vara på och utveckla sina tillgångar men även aktivt samarbeta med sin omvärld inom sektorer som natur, boende, arbete och den övergripande infrastrukturen. Helhetsgreppet och det funktionella perspektivet bör vara riktgivande när det gäller framtida partnerskap för utveckling

Angelägna utvecklingsområden

- Ett genomförande av projektet Tvärleden, väg 121.
- Fortsatt utredning kring Sydostlänken.
- Turismen och tillgängligheten.

Förutsättningar

Olofströms kommun samverkar inom kommunen, med organisationer, utbildningsanordnare, olika typer av föreningar, stiftelser och privata organisationer/företag m.fl. Samarbete sker även med närliggande kommuner samt regionalt genom bl.a. Region Blekinge, ett regionalt samverkansorgan.

Olofström ligger nära den expansiva storstadsregionen Malmö-Köpenhamn. Öresundsbron har haft stor betydelse genom att medverka till att tidsavstånden minskat och resbekvämligheten ökat till och från framförallt Danmark, Tyskland och Holland. Kommunikationer kommer alltid att vara en viktig regional fråga. Det är av stor vikt att bygga ett säkert regionalt system som både tillfredsställer arbetspendling och resor som utförs på fritiden. Samarbete kring de regionala infrastrukturfrågorna behöver ske mellan berörda kommuner samt Trafikverket och

Region Blekinge. Olofströms kommun har även behov av och en vilja till att utveckla regionens kontaktmöjligheter med Öresundsregionen. Nedan, Öresundsbron.

Samverkan inom kommunkoncernen

Olofströms kommun samverkar inom hela kommunkoncernen avseende flera olika områden för att få en styrka i frågor som rör hållbar utveckling och folkhälsa, kommunikationer, mellankommunala frågor och näringslivsutveckling. Detta är områden som är avgörande för kommunens konkurrenskraft och som ska utgöra en viktig del i all den verksamhet som bedrivs inom kommunkoncernen för att utveckla näringslivsmiljön, upplevelsemiljön och livsmiljön.

Olofström i närregionen

Olofström gränsar till Karlshamns och Sölvesborgs kommuner i Blekinge län samt Bromölla, Kristianstads och Osbys kommuner i Skåne län och Älmhults och Tingsryds kommuner i Kronobergs län. Närmaste större stad är Kristianstad, vilken har stor betydelse som köpstad och besöksmål för Olofströms invånare.

Det finns en rad mellankommunala intressen som innebär och kan innebära framtida samarbetsmöjligheter mellan kommunerna oberoende av länsgränserna. Det kan t.ex. gälla infrastruktur, vattenfrågor, turistnäringen och olika kommunala verksamheter. Kommunerna Olofström, Karlshamn och Sölvesborg samarbetar även genom att ha gemensamma avtal med Räddningstjänsten Västra Blekinge,

Miljöförbundet Blekinge Väst och Västblekinge Miljö AB. Det finns en potential för att utveckla vidare samverkan inom västra Blekinge. Samverkan sker också med andra kommuner både inom och utanför Blekinge län, t.ex. inom utbildningsområdet angående gymnasiesamverkan, TeknikCollege och lärcentra samt inom infrastrukturområdet angående E22-an och Tvärleden (se kap. "Kommunikationer").

Region Blekinge

Region Blekinge ansvarar för den regionala planeringen och utvecklingen i Blekinge län. Ansvaret innefattar bl.a. att ta fram en länstransportplan, en regional utvecklingsplan och ett regionalt tillväxtprogram. Det regionala utvecklingsprogrammet "Så här skapar Blekinge sin framtid - regionalt utvecklingsprogram för Blekinge 2006-2017 ställer upp strategiska riktlinjer för perioden 2008-2013". Programmet beskriver regionens utmaningar och hur vi ska möta dem i fem kategorier; det hållbara Blekinge, det samverkande Blekinge, det innovativa Blekinge, det tillgängliga Blekinge och det attraktiva Blekinge. En regional utvecklingsstrategi (RUS) som börjar gälla år 2013 är under framtagande, denna benämns "Blekingestrategin". Kommunen avser att följa de riktlinjer som avses.

Olofströms kommuns strategi är att all planering av mark- och vattenanvändning ska styras av miljömålen och en långsiktigt hållbar energiförsörjning. Kommunen ska även arbeta aktivt för att öka arbetstillfällena samt trygghet och säkerhet.

Målsättningen för det samverkande Blekinge är bl.a. att främja demokratin och skapa kontakter över politiska och kulturella gränser. Att bilda allianser med den nationella nivån och med EU:s institutioner och att få till stånd ett ekonomiskt utbyte som alla parter kan tjäna på, bl.a. då det gäller större europeiska forsknings- och utvecklingsprojekt. Detta bejakas av Olofströms kommun, liksom innovation och en satsning på internationell konkurrenskraft. Kommunen ska fortsätta arbeta för att öka möjligheterna till person- och godstransporter såväl inom som utanför länsgränsen samt för att hålla jämvikt mellan nyttjande/bevarande av attraktiva natur- och kulturområden.

Tillväxtprogrammet; "Regionalt tillväxtprogram för Blekinge 2008–2013", som utgår från nationella strategier för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning bygger på Strukturfondsprogrammen för Skåne-Blekinge, Landsbygdsprogrammet med Leader Blekinge samt Södra Östersjöprogrammet. Tillväxtprogrammet fokuseras på 5 insatsområden: Innovation och förnyelse,

kompetensförsörjning och utökat arbetskraftsutbud. Tillgänglighet, strategiskt gränsöverskridande arbete, attraktivitet och regional identitet. För att dessa ambitioner ska uppnås anses samverkan och hållbar utveckling vara två viktiga faktorer, något som också är nyckelord för Olofströms kommuns utvecklingsarbete.

Förutom ovanstående finns en regional transportinfrastrukturplan 2010-2021 där investeringar, trafiksäkerhetsåtgärder och tillgänglighetsåtgärder samt aktuella gång- och cykelvägar redovisas. Detta finns tillgängligt på www.regionblekinge.se

Det är viktigt för Olofströms kommun att det regionala samarbetet fortsätter att utvecklas.

Olofström en del av Öresundsregionen

Malmö-Köpenhamn-Helsingörsområdet är redan i dag nåbart inom en dagsresa för arbete och fritid. Möjligheten att långpendla kommer att öka efter hand. Närheten till Öresundsregionen innebär en nära och omfattande marknad som skapar stora möjligheter att locka besökare till Olofström. Det finns också intresse för delårsbosättning och ibland helårsbosättning särskilt från Danmark, Tyskland och Holland. Kommunen ser positivt på de potentialer som denna utveckling erbjuder och vill i översiktsplanen bejaka möjligheterna för människor att bosätta sig i kommunen.

Internationellt

Det finns ett kommunalt intresse att inspirera och stödja egna förvaltningar och bolag till internationell samverkan. EU-kompetensen inom kommunen uppdateras kontinuerligt angående olika internationella EU-program för att underlätta genomförandet av samverkansprojekt. Olofströms kommun strävar också efter att stödja organisationer och företag i Olofström i deras internationella samverkan. Det finns en väl uppbyggd samverkan inom Södra Östersjöregionen med bl.a. Kwidzyn, kommunens vänort i Polen.

Karlshamns hamn och Ronnebys samt Kristianstads flygplatser är viktiga för internationella transporter och resande.

Mellankommunala frågor

Förutsättningar

Länsstyrelsen ansvarar för att samordna statens intressen och verkar bl.a. för att sådana frågor som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt. Olofströms kommun anser att nedanstående frågor är av särskild vikt, i anknytning till den fysiska planeringen.

Regionala samband

Vid planering av vattennära exploatering, infrastruktur på landsbygden m.m. är det en stor fördel att lätt kunna ta del av grannkommuners strategiska planering. Därför har Länsstyrelserna i Blekinge, Kronoberg och Gotland drivit ett pilotprojekt "Aktualitetsredogörelse med regionala bilder" under ledning av Boverket. Projektet har medfört att ett planeringsunderlag för kommunernas översiktliga planering i form av "Regionala bilder" arbetats fram. Det är kartbilder som visar regionala samband för bl.a. förhållandet kollektivtrafik och befolkning, pendling i regionen och miljöfarliga verksamheter, i syfte att nå en regional samverkan och en hållbar utveckling. Detta kan vara en bra hjälp vid mellankommunal och regional planering.

Arbetet med att ta fram fler kartbilder och att hålla bilderna uppdaterade kommer att pågå kontinuerligt. Se länsstyrelsen i Blekinges hemsida, Projekt Regionala bilder.

Karlshamns, Sölvesborgs och Olofströms kommuner samarbetar genom kommunalförbunden Räddningstjänsten Västra Blekinge, Miljöförbundet Blekinge Väst och Västblekinge Miljö AB. Miljöförbundet Blekinge Väst är tillsynsmyndighet och agerar främst utifrån miljöbalken och livsmedelslagen. Läs mer om Räddningstjänst och miljötillsyn under kap. "Risker och nationella skydd".

Västblekinge Miljö AB har till uppgift att samordna avfallshanteringen i de tre kommunerna. Det handlar om att samla in, ta emot, sortera, omhänderta och kompostera olika slags avfall från hushåll, verksamheter och industrier samt transportera avfall och återvinningsprodukter. Avfallshanteringen är ett område som ständigt möts av förändringar, vilket gör att det ställs stora krav på samarbete. Under år 2011 påbörjades byggnationen av en torr-rötningsanläggning som ska utvinna gas från hushållens matavfall. Detta regleras genom regional avfallsplan (2009-2016).

Olofströms kommun ingår även likt övriga kommuner i Blekinge i kommunalförbundet Blekinge Vårdförbund samt i Blekinge landstingsområde. Närmaste sjukhus är Karlshamns lasarett.

Vägar

Väg 121 är en viktig transportväg till/från hamnarna i länet. Vägen är på detta sätt även ett regionalt och nationellt intresse. För Olofströms kommun är det den viktigaste leden genom kommunen. Den mesta arbetspendlingen samt varutransporter till kommunen sker via väg 121.

Kommuner, dess regionala företrädare, Trafikverket samt näringslivet i regionen arbetar för att färdigställa Tvärleden mellan Blekinge (E 22) och Västkusten. En utbyggd Tvärled skapar en transportled mellan hamnarna i Blekinge och västkusten, förenar flera industritäta orter samt har ett upptagningsområde med ett betydande befolkningsunderlag. Tvärleden kommer att betyda oerhört mycket för Olofströms näringsliv. Förutsättningar för gods- och persontrafik förbättras och säkerheten på vägen ökar. Det är också angeläget med en utbyggnad och förbättring av E22 utmed Blekingekusten. En utbyggnad av E22 till motorvägsstandard mot Malmö, är positivt även för Olofströms kommun. Ur ett Blekingeperspektiv är tre vägprojekt högprioriterade, Sölve–Stensnäs, Björkeryd–Nättraby samt Lösen–Jämjö.

Järnvägstrafik

Blekinge kustbana har stor betydelse för alla Blekinges kommuner både vad avser kontakten med Öresundsregionen, kopplingen till södra stambanan och för studie- och arbetspendlingen inom regionen. Olofströms kommun har tåganslutningstrafik med buss till stationerna i Karlshamn (via väg 121) och Bromölla (via väg 116). En fortsatt utveckling av trafiken på Blekinge kustbana är viktig för länet.

Sydostlänken är en föreslagen förlängning av den befintliga järnvägen Älmhult-Olofström till Blekinge kustbana. Syftet med denna nya transportled är att kunna erbjuda ett miljövänligt, säkert och konkurrenskraftigt alternativ till nuvarande gods- och persontrafik på vägar. En utbyggnad av Sydostlänken avlastar trafiken på södra stambanan i Skåne och skapar en spårbunden tillgänglighet till hamnarna i Blekinge.

Flera förstudier om Sydostlänken har gjorts, den senaste år 2007. En järnvägsutredning ska påbörjades under år 2011. Utredningen ska vara klar inom två år och omfatta både den befintliga järnvägssträckan Älmhult-Olofström och den nya järnvägssträckan Olofström-Blekinge Kustbana.

Sydostlänken har av Trafikverket, i beslut 2010-11-17, bedömts utgöra riksintresse för kommunikation, en planerad och framtida järnväg av riksintresse. Motiveringen är att den framtida järnvägssträckningen mellan Älmhult-Olofström-Karlshamn binder samman Södra stambanan med Blekinge kustbana. Järnvägen anses vara viktig för främst godstrafiken.

Flyg

Olofström har liksom övriga kommuner i regionen ett stort behov av flygplatserna i Kristianstad samt Ronneby. Ronneby flygstation i Kallinge har bl.a. flera dagliga förbindelser med både Arlanda (SAS) och Bromma (Blekingeflyg) i Stockholm.

Kollektivtrafik

En väl utbyggd kollektivtrafik är av största vikt för att uppnå ett hållbart samhälle. Kommunen vill verka för förbättrade kommunikationer både lokalt och regionalt och har, liksom länets övriga kommuner, som mål att fördubbla kollektivtrafikresandet till år 2030. Denna ambition ska bidra till att behovet av egna biltransporter minskar. För att nå detta mål år 2030 bör resandet ha ökat med 20 % fram till år 2014 och 50 % fram till år 2020.

För att möjliggöra denna kraftiga ökning av det kollektiva resandet krävs successivt ökade ekonomiska satsningar från kommunens sida.

Näringsliv och service

Olofströms näringsliv berör flera omkringliggande kommuner. Olofström har en stor andel arbetsinpendling från bl.a. Karlshamns, Bromölla, Sölvesborgs, Osby, Tingsryds och Kristianstads kommuner. En ev. planering av större köpcentrum nära kommungränsen ska ske i samråd mellan kommunerna. Kommunens egna näringslivs- och handelsfrågor kan få konsekvenser utanför kommungränsen.

Utbildning

Inom Olofströms kommun med omnejd finns ett relativt stort urval av utbildningar. Via Olofströms Studiecetrum erbjuds möjlighet att studera på distans bl.a. högskolekurser och program på både heltid och deltid. Högskoleutbildningar finns på pendlingsavstånd, huvudsakligen vid Blekinge Tekniska Högskola i Karlskrona, men även vid Högskolan Kristianstad, Linneuniversitetet i Växjö och vid Lunds Universitet. Ytterligare utbildning bedrivs via Jämshögs Folkhögskola, Komvux i Olofström, IUC i Olofström AB, Yrkeshögskolan Syd m.fl. som erbjuder allt från kortare företagsutbildningar till enstaka gymnasiekurser samt längre arbetsmarknadsutbildningar och YH-utbildningar. En utveckling av utbildningsutbudet sker fortlöpande. Bland annat har ett kompetensråd inrättats med fokus att samverka för att ytterligare stärka utbildningsutbudet i kommunen utifrån de krav som arbetsliv och invånare ställer.

Tillgänglighet för alla

Tillgängligheten (inte minst för funktionshindrade) är också en fråga som bör diskuteras i framtiden. Idag pågår flera regionala projekt inom områden som kultur (Blekinge museum bedriver flera projekt över kommungränserna), musik och teater.

Turism, natur och rekreation

I framtiden bör en utbyggnad av regionala rekreationsstråk-/områden studeras närmare. Länsstyrelsen samordnar kontakter mellan kommunerna i dessa frågor. Regional samverkan krävs om turism, grönstruktur, stad/landfrågor och utveckling av områden med restriktioner t.ex. riksintresse för natur och Natura 2000 områden. För turismen och upplevelsemiljön är sjölandskapet kring Ivösjön, Ha-

len, Raslången och Immeln av stor vikt, liksom Ryssberget och Mörrumsån. Olofströms kommun anser att det är av stor betydelse att mellankommunal samverkan sker i dessa frågor.

Vatten

Vattenfrågor är som regel ett mellankommunalt intresse. Flera avrinningsområden till kommunens vattendrag har sin början och avrinning utanför kommungränsen. Mörrumsåns vattenkvalitet är t.ex. en gemensam fråga för närmast Olofströms, Karlshamns och Tingsryds kommuner.

Större delen av vattnet från kommunens avloppsnät renas vid Jämshögs reningsverk. Sista steget i de s.k. Mossdammarna som ska sänka kvävemängden i vattnet och därmed minska övergödningen i Holjeån, Ivösjön och Östersjön. I Hemsjö behandlas avloppsvattnet i biodammar innan det släpps till recipienten Mörrumsån. Ett samarbetsorgan är Blekingekustens Vattenvårdsförbund vilka bl.a. arbetar för att minska miljöpåverkan i Östersjön.

Arbetet med Vattendirektivet (2000/60 EG) sker bl.a. genom samverkan med Olofströms kommun och Olofströms Kraft AB, Miljöförbundet Blekinge Väst, Räddningstjänsten Västra Blekinge och berörda kommuner/ länsstyrelser. Samarbeten handlar bl.a. att ajourhålla Olofströms kommuns vattenförsörjningsplan samt om att ta fram ett miljöövervakningsprogram för Holjeån och Mörrumsån. Skötsel av kommunens sjöar och vattendrag är en viktig mellankommunal fråga. Sjön Halens vattenkvalitet är av yttersta vikt för Olofströms kommun då sjön utgör kommunens dricksvattentäkt av ytvatten, samtidigt som den utgör ett gemensamt intresse för turism m.m. för flera kommuner. Det pågår också ett samarbete mellan Miljöförbundet Blekinge Väst, Olofströms Kraft AB och Tingsryds kommun m.fl. för att skapa fria vandringsvägar för fisk förbi de två kraftverken i Fridafors och Granö utmed Mörrumsån. Därtill sker ett samarbete mellan Miljöförbundet Blekinge väst, Olofströms Kraft AB och Sölvesborgs kommun för att skapa fria vandringsvägar i Västra Orlundsån.

Olofströms Energiservice AB driver kommunens vattenbaserade kraftstationer. Kommunens kraftverk ligger i Holjeån och Ronnebyån.

Vindkraft

Landbaserad vindkraft kan bli en mellankommunal fråga, då det kan komma att finnas behov av gemensamma utredningar gällande vindkraftsproduktion. Olofströms kommuns vindbruksplan ger förslag till områden som kan komma att prioriteras för storskalig vindkraftsetablering i anslutning till angränsande kommuner. Detta sker självfallet i samråd med den kommun som berörs om detta skulle bli aktuellt. Vindkraftsbaserad el kan mycket väl produceras över kommungränserna.

Bredband

En annan viktig mellankommunal fråga som aktualiserats är bredband. Detta beroende på att Telia lägger ner sitt fasta kopparnät i hela landet och regeringen antagit en "Bredbandsstrategi" som har till mål att 90 % av Sveriges hushåll och företag ska ha tillgång till minst 100 Mb år 2020. Läs mer om bredband under "Teknisk försörjning & bredband" samt "Landsbygden".

SOCIALA & EKONOMISKA KONSEKVENSER

Enligt Plan- och bygglagen skall översiktsplanen beskriva sociala och ekonomiska konsekvenser som uppkommer till följd av de riktlinjer översiktsplanen anvisar

Angelägna utvecklingsområden

- Olofströms kommun ska vara en hälsosam, trygg och säker livsmiljö för alla.
- Olofströms kommun ska vara ett bra samhälle för våra unga att växa upp i och där de känner framtidstro.
- Kommunen skall stimulera aktiviteter som främjar folkhälsan. Kommuninvånare skall ges möjlighet till friluftsliv och regelbunden motion.

Förutsättningar

Kommunen samarbetar med landsting och privata vårdgivare för att förbättra förutsättningarna för ett liv i välfärd och med en god folkhälsa. Arbetet för en god folkhälsa och livskvalitet för alla kommuninvånare utgår från de 11 nationella folkhälsomålen.

Kommunen samverkar också med företrädare för polisen för att förbättra det brottsförebyggande arbetet. En bred och engagerad uppslutning från samhällets olika aktörer och medborgare är en avgörande förutsättning för att detta arbete ska kunna ge önskvärt resultat. Olofströms kommun och Polismyndigheten i Blekinge har också tecknat ett samverkansavtal som syftar till att skapa en långsiktig förutsättning för att öka invånarnas trygghet och förebygga brott.

I kommunens Välfärdsprogram (2011-01-28) beskrivs mål och riktlinjer i arbetet för en minskad brottslighet, en ökad social trygghet samt en god folkhälsa i Olofströms kommun. Välfärdsrådet har det övergripande ansvaret för att arbetet sker i enlighet med programmet. Rådet är sammansatt av politiker och tjänstemän från kommun och landsting samt privata vårdgivare och polis. Vid behov adjungeras företrädare för andra berörda verksamheter. Rådet sammanträder minst 4 ggr/år. Efter varje mandatperiod utvärderas arbetet och programmet ses över.

I en kommun av Olofströms storlek är utbudet av aktiviteter för ungdomar till största delen koncentrerat till föreningslivet och utbudet av nöjen är begränsat. Detta innebär att stor vikt måste läggas på icke föreningsaktiva ungdomars livssituation. Olofström skiljer sig på två områden från övriga länet, dels genom att ha ett högre ohälsotal för kvinnor och dels genom att ha en högre alkoholkonsumtion bland den manliga befolkningen. Dessa områden måste prioriteras.

Välfärds mål

Den regelbundna aktualiseringen av översiktsplanen innebär att det finns en process med möjligheter till ett brett inflytande. Sociala konsekvenser som kan komma att uppstå genom de övergripande målen och de utvecklingsområden som nämnder, styrelser och förvaltningar formulerat inom respektive ansvarsområden, är väl förankrade inom den kommunala organisationen.

De ambitioner som översiktsplanen ger riktlinjer för handlar bl.a. om att kunna erbjuda attraktiva bostäder med god tillgänglighet och trygghet i hälsosamma boendemiljöer, planer för ett väl fungerande kollektivtrafiknät och goda resmöjligheter såväl lokalt som regionalt, nationellt och internationellt. Vidare handlar det om att skapa ett attraktivt centrum med gott om mötesplatser, sociala arenor och att bygga upp en attraktiv etableringsmiljö för forsknings- och högteknologiska företag. Sammantaget ger det kommunen tillförsikt och tydlig identitet.

Friluftslivets satsningar på bl.a. cykelturism samt tillgången till kreativa miljöer och kultur ökar både hälsan och gemenskapen. Dessutom skall det finnas lokaler och anläggningar som gynnar folkhälsoaspekten samt barn och ungdomars fritidsverksamhet. Äldreomsorgen, handikappomsorgen och individ- och familjeomsorgen har alla tydliga mål där individen ges stor möjlighet till att påverka sin egen situation.

Kommunen ligger också långt fram då det gäller Agenda 21-arbete och hållbar utveckling, vilket i sig ger en grundtrygghet. Olofström är och ska vara en trygg kommun att växa upp i. Här ges stora möjligheter, även för ungdomar, att känna delaktighet och att vara med och påverka samhällsutvecklingen. I arbetslivet ska det finnas sunda och säkra miljöer samt närhet till rekreationsvärden i anslutning till arbetsplatsen.

Livskvalité har två olika aspekter: välfärd och välbefinnande. Den kommunala verksamheten och den fysiska planeringen kan främst formulera och genomföra olika välfärds mål, medan välbefinnandet i bästa fall blir den subjektiva och individuella produkten utav dessa planer. På det sätt som samhället fysiskt konstrueras, bidrar det till att påverka välfärden. Enkla exempel: Trafiksäkerhetsåtgärder och säkra skolvägar ger trygghet, mötesplatser ger ökade möjligheter till sociala kontakter etc. Det är också viktigt för välbefinnandet att basala välfärdskrav som säkerhet, bevarande av miljö och natur samt utveckling och bevarande av den byggda miljön tillgodoses. De välfärds mål som nämnts ovan kan ibland vara svåra att konkretisera. Generellt har de välfärds mål som uttrycks i översiktsplanen, om de genomförs helt eller delvis, positiva sociala konsekvenser.

Det goda närsamhället

Det goda samhället är ett samhälle för alla. Det erbjuder en säker boendemiljö med närhet till service och rekreation och fritidsaktiviteter. Många har sin arbetsplats i närsamhället. Tillsammans ger detta en grund för hållbarhet genom att lokal konsumtion och produktion bildar lokala kretslopp i större omfattning än tidigare.

Mycket kan nås inom gång- och cykelavstånd i Olofström och närmiljön ger totalt förutsättningar för ett gott och innehållsrikt liv. Dessutom finns goda resmöjligheter för den som har mål utöver det som närsamhället kan erbjuda. Närsamhället erbjuder också säkerhet och trygghet delvis på grund av att man känner (till) varandra och det finns mötesplatser som ger möjligheter till kontakter, sociala nätverk och tillvaratagande av de kreativa resurser som varje individ har. Olofström är delvis redan ett sådant närsamhälle och det finns potential till att utveckla detta vidare i hela kommunen.

Social ekonomi

Olofström har ett omfattande föreningsliv som till stor del drivs av ideella krafter. Detta tar både hand om människors intressen och medverkar till en social gemenskap. Föreningslivet kompletterar behovet av direkta samhällsresurser och kan ibland i viss mån ersätta dem. I samhällen med stark social gemenskap och närhet görs också insatser av anhängiga och vänner som annars kan kräva mer hjälp eller stora samhällsresurser. Det ideella arbete som utförs har naturligtvis också en ekonomisk betydelse och "social ekonomi", som är ett vedertaget begrepp

inom EU, är ett sätt att framhäva detta. Det goda närsamhället ger i sig möjligheter till att utveckla den sociala ekonomin och uppnå fler välfärds mål.

Olofströms kommun vill satsa på ett starkt näringsliv som också kan erbjuda en mångfald av stimulerande arbeten o arbetsplatser. Arbetets sociala betydelse för en människa har alltmer uppmärksammats. Känslan av att medverka i samhället och "göra nytta" kan vara lika viktig som de möjligheter inkomst ger till att styra sina egna resurser.

Barn och ungdom

Målen för arbetet med barn och ungdomar är att alla barn och ungdomar ska ges förutsättningar för god hälsa och livskvalitet. Barn, ungdomars och föräldrars sociala nätverk ska stärkas och deras psykiska hälsa förbättras. Barn och ungdomars möjlighet att utvecklas till mogna vuxna ska främjas. Det är också viktigt att barn och ungdomars möjligheter till att skapa en meningsfull fritid främjas samt att deras fysiska aktivitet ökar. Barn och ungdomars matvanor ska förbättras samtidigt som ungdomars tobaks- och alkoholkonsumtion ska minska och narkotikabruket upphöra. Att stimulera användandet av ekologiska livsmedel är ett sätt att arbeta för en sundare kost. Generellt ska barnperspektivet beaktas och stärkas vid kommande planering.

Ovanstående kan påverkas genom att även barn och ungdomar ges delaktighet och inflytande i olika samhällsprocesser, åsikter kan t.ex. förmedlas och inhämtas i samband med skolundervisningen. Kommunen kan, förutom att inverka på det sociala nätverket, även t.ex. reservera mark för eventuella skoltomter eller fritidsanläggningar utefter de behov som framkommer. Eftersom det finns en mängd fritidsaktiviteter, samt natur- och kultur inom gång- och cykelavstånd i Olofströms tätorter, är förutsättningarna goda till att skapa en trygg miljö med livskvalitet avseende boende, resande och umgänge med familj och vänner.

Hälsosam, trygg och säker livsmiljö

I det brottsförebyggande arbetet ska Valfördrådet bl.a.

- Vara en aktiv kraft i det lokala brottsförebyggande arbetet.
- Hålla sig informerad om brottsutvecklingen i kommunen och utifrån denna föreslå åtgärder.
- Ha en nära kontakt med lokala aktörer, media, myndigheter, grannkommuner och framförallt de egna medborgarna i syfte att stärka det brottsförebyggande arbetet.
- Anordna trygghetsvandringar och trygghetsmöten.

Olofström ska upplevas som en hälsosam, säker och trygg kommun av alla. Utomhusmiljöer ska vara hälsosamma och upplevas trygga och inbjudande. Personskador och olycksfall ska minska, likaså bullerstörningar. Detta ska bl.a. ske genom att bostadsområden och dess närmiljö uppförs på ett trafiksäkert sätt, där gång- och cykelvägar prioriteras, samt på ett sätt så att de boende kan känna trygghet genom t.ex. en trivsam och betryggande belysning. Det ska även finnas tillgång till grönområden och andra ytor för lek och fysisk aktivitet.

Ingen ska heller utsättas för hälsorisker p.g.a. brister i inomhusmiljön. Nya byggnader ska konstrueras på ett radonsäkert sätt och på ett sätt så att de inte alstrar mögel etc. så att hälsorisker uppkommer. Miljöförbundet Blekinge Väst är tillsynsmyndighet för dessa frågor.

Hälsofrämjande arbetsplatser

All personal skall också känna delaktighet och ha inflytande över sin arbetssituation. Olofströms kommun sätter fokus på; tydliga verksamhetsmål, organisation, ledarskap, arbetstider, ersättningssystem och att det ska finnas karriärmöjligheter och möjlighet till kompetensutveckling. Personalfrågorna ska än mer inriktas på framtidsfrågor och det ska finnas en beredskap för hur kunskap som den äldre arbetskraften har ska överföras till yngre arbetstagare.

En positiv syn på mångfaldsarbetet ska prägla kommunens rekrytering av nya medarbetare. Att tillvarata kompetens och erfarenheter från människor med utländsk bakgrund ses som en stark tillgång. Olofströms kommun har en lång och god erfarenhet av lyckad integration kopplad till sysselsättning - det mångkulturella Olofström – en tradition kommunen önskar bibehålla.

För att göra dessa mål mätbara, kan följande nyckeltal användas:

- Personalomsättning.
- Hälsotal.
- Anställningstrygghet.
- Arbetsersättning.
- Arbetsbelastning.
- Rehabiliteringsbehov.

Nya synsätt och idéer och icke traditionella lösningar ska ges möjlighet till prövning. Detta ska inrymmas i de kommande årens ekonomiska situation.

Lokal och regional arbetsmarknad ur ett genusperspektiv

Tillgången till en könsneutral arbetsmarknad är av stor betydelse för kommunens konkurrenskraft. Byte av arbete och arbetsgivare är en av de främsta orsakerna, vid sidan av studier och familjeförhållanden, till varför människor väljer att byta bostadsort. Forskningen visar att den invånarkategori som många kommuner ofta konkurrerar om, nämligen barnfamiljer, ofta väljer bostadsort utifrån var kvinnan får arbete. Annan forskning visar samtidigt att kvinnor vid pendling föredrar en kollektivtrafiklösning före egen bil och normalt inte accepterar att lägga lika lång tid på att ta sig till och från arbetet som män gör.

Just dessa faktorer är en stor utmaning eftersom den lokala arbetsmarknaden är så starkt dominerad av tillverkningsindustrin, c:a 45% (jfr riket, 14 %). Ser man till könsfördelningen inom den totala sysselsättningen i landet så utgör männen c:a 10 % fler än kvinnorna. På den regionala nivån (Blekinge län) är den manliga övervikten c:a 15 % medan situationen lokalt i kommunen visar på drygt 50 % övervikt för männen (3726/2417 år 2009).

Industrins dominans med därtill kopplade traditionella könsmonster medför att hanteringen av denna utmaning på den lokala arbetsmarknaden måste ses på längre sikt. Vid sidan av ett långsiktigt arbete för att minska obalansen mellan könen i denna näringsgren, måste kompletterande åtgärder vidtas i syfte att tillvarata kommunens potential som livsmiljö för främst barnfamiljer – bra barnomsorg och skola, attraktiva boendemiljöer i naturnära lägen, aktiv kultur- och fritidssektor.

HÅLLBAR UTVECKLING

Hållbar utveckling är ett begrepp som omfattar både ekologi, sociala förhållanden och ekonomi. Hållbar utveckling ska ständigt stå i fokus och vara utgångspunkten för vårt handlande. Den översiktliga planeringen ska bidra till att styra kommunens utveckling mot ett hållbarare samhälle

Angelägna utvecklingsområden

- Minska beroendet av fossila bränslen.
- Minska energianvändningen.
- Information och utbildning riktad till kommunens invånare för att öka förståelsen för hur vi kan nå ett hållbart samhälle där vi inte förbrukar kommande generationers resurser.

Förutsättningar

Hållbar utveckling beskrevs i Brundtlandsrapporten från 1987 som "en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att kompromissa med kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov." Detta innebär att framtidens utveckling måste bygga på produktion och konsumtion som inte förstör naturens resurser eller den biologiska mångfalden, möjliggör en god hälsa för alla och utrotar fattigdom.

Ett begrepp som hållbar utveckling är inte alltid lätt att definiera och konflikter uppstår ofta där ekonomi vägs mot ekologi eller sociala konsekvenser. Långsiktig hållbar samhällsutveckling handlar till stor del om en ständigt pågående process, snarare än enbart ett framtida önskvärt tillstånd. En hållbar utveckling förutsätter ett helhetsperspektiv där de strategiska beslut som fattas av kommunfullmäktige, nämnder och bolagsstyrelser inte går i olika riktningar. Översiktsplanen måste därför samordnas med den övriga styrningen och uppföljningen inom kommunen för att ge ett allsidigt underlag för prioriteringar även i ett kortare perspektiv. Styrning av processer sker genom handlingsprogram och planer – men det är genom de dagliga besluten och handlingarna som faktiska förbättringar uppnås.

Olofströms kommun präglas av tillverkningsindustri som förbrukar mycket energi. De tunga transporterna är många och både in- och utpendlingen är betydande. Att arbeta för en minskad energianvändning inom både industri, uppvärmning och transporter är därför mycket viktigt för att nå en hållbar utveckling för kommunen. Kommunen ska sträva efter att få en ökad användning av förnyelsebar energi, samt för att installera fjärrvärme vid nyetableringar.

En annan mycket viktig del av en hållbar utveckling för kommunen är att vårda den unika naturmiljön. I begreppet naturmiljö inryms både växter och djur – men också hela områden med de lokala kretslopp och den biologiska mångfald som just den platsen erbjuder. Det finns olika sätt att skydda områden eller enskilda arter, beroende på vad som ska skyddas eller om området är av särskilt intresse för t.ex. natur- eller friluftslivet. Vissa speciella intressen har lagstadgat skydd på både lokal, regional och nationell nivå, exempelvis Natura 2000, naturreservat eller biotopskydd. Läs mer om skyddade områden i avsnitten om "Markanvändning" samt "Risker och nationella skydd". Skyddade områden finns markerade på kartan i slutet av detta avsnitt. Även områden som är känsliga för ekologisk störning kan få skydd. Det kan röra sig om enskilda arter av växter eller djur eller en speciell miljö i form av en sjö eller ett begränsat område. Omfattning och vilken typ av skydd som behövs kan beslutas av länsstyrelsen eller kommunen.

Energi- och klimatstrategi

En energi- och klimatstrategi för Olofströms kommun tas fram under 2012. Den ska uppdateras minst vart fjärde år i samband med aktualisering av översiktsplanen, och däremellan följas upp årligen. Strategin ska beskriva både det långsiktiga arbetet med energifrågor och konkreta, tidsbestämda åtgärder. Kommunfullmäktige beslutar om åtgärderna i energi- och klimatstrategin, men även kommunens invånare och företag måste engageras för att uppnå målen om minskad energianvändning och minskat beroende av fossila bränslen för både transporter och uppvärmning. Därmed är attityder och beteendefrågor också högt prioriterade områden att arbeta med. Ett led i detta arbete är kommunal energirådgivning som kostnadsfritt erbjuds för enskilda hushåll och mindre eller medelstora företag.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes i samband med miljöbalken 1999. MKN regleras i miljöbalkens femte kapitel. Nor-

merna anger det högsta värdet för föroreningsnivåer eller andra störningsnivåer. Utgångspunkten är kunskap om vad människan och naturen kan utsättas för utan fara för att olägenhet av betydelse uppstår. Miljökvalitetsnormerna infördes för att komma till rätta med påverkan från diffusa utsläppskällor som t.ex. trafik och jordbruk. MKN kan även ses som ett styrmedel för att på sikt nå de miljömål riksdagen beslutade 1999. Normerna avser kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt och kan gälla för vissa geografiska områden eller för hela landet. Mynigheter och kommuner ansvarar för att miljökvalitetsnormerna uppfylls. Detta sker t.ex. vid tillsyn, tillståndsprövning och planering. I tillståndsfrågor samverkar Olofströms kommun med två andra kommuner genom Miljöförbundet Blekinge Väst (MBV). Kompetens att övervaka miljökvalitetsnormer finns hos MBV. Miljöövervakning omfattas dock inte av gällande förbundsordning.

Det finns miljökvalitetsnormer för:

- olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477)
- olika parametrar i vattenförekomster (SFS 2004:660)
- olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554)
- omgivningsbuller (SFS 2004:675)

Miljökvalitetsnormerna för utomhusluft gäller för hela landet. Kommunerna ansvarar för kontroll av luftkvaliteten för de flesta av luftkvalitetsnormerna. Denna kontroll kan genomföras i egen regi eller genom samverkan. Ett gemensamt luftövervakningsprogram för hela Blekinge har tagits fram under år 2011 där mätningar av luftkvaliteten kommer att ske även i Olofström. Tidigare har luftprovtagningar som motsvarar kraven för att fastställa miljökvalitetsnormer inte utförts av Olofströms kommun. Kommunens största industri, Volvo Personvagnar AB, genomför dock regelbundna mätningar som visar att luftkvaliteten håller sig inom accepterade gränsvärden.

Miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster gäller för hela Sverige och innebär i princip att kvaliteten i vatten inte får försämrats. Utgångspunkten för MKN är att sjöar, vattendrag och kustvatten ska uppnå god ekologisk och kemisk ytvattenstatus senast 2015. I dagsläget klarar alla Olofströms vattenförekomster gränsvärdena för god kemisk status med undantag av kvicksilver. Sverige har ett undantag från EG:s ramdirektiv när det gäller kvicksilver eftersom halterna är generellt sett

för höga i ytvatten i hela landet. Av Olofströms tjugo vattenförekomster är det nio som inte beräknas uppnå god ekologisk status före 2015. Sju av dessa har fått dispens fram till 2021. För mer information se: Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (aktualiserad 2011) samt VISS hemsida; <http://www.viss.lst.se/>

Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten finns för att skydda och förbättra kvaliteten i sötvatten för att gynna fisk och musslor. Mörrumsån som följer delar av kommunens östra gräns är ett av de vatten som omfattas av MKN för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormer för buller ska följa de riktlinjer som Naturvårdsverket har fastställt. Vägtrafik och industrier utgör de främsta spridningskällorna för buller. Bullernivåer är därför en viktig faktor att ta hänsyn till vid planering av ny bebyggelse eller anläggning av vägar och industrier. Vid en etablering av vindkraftverk i kommunen kommer de riktlinjer Naturvårdsverket satt upp för avstånd till bebyggelse att följas.

Ekologiska fotsteg

Ekologiska fotsteg är ett begrepp som används för att beskriva hur stor andel land- och sjöyta som tas i anspråk för varje persons konsumtion av livsmedel, varor och energi samt för omhändertagande av det avfall som samma person lämnar ifrån sig. Om jordens produktiva yta delades upp mellan alla människor skulle varje människa i början av 2011 ha 1,8 hektar till sitt förfogande. Den genomsnittliga svensken förbrukar samtidigt produktionen från cirka 5,9 hektar, vilket placerar Sverige på 13:e plats på listan över länder i världen med störst ekologiskt fotavtryck. Med svenska konsumtionsvanor i hela världen skulle nästan tre jordklot behövas.

Klimatförändringar

Jordens klimat håller på att förändras. För kommunal planering handlar det inte om att anpassa sig till ett nytt klimat – utan att hela tiden anpassa sig till ett klimat i snabb förändring. I fysisk planering måste hänsyn tas till vilka framtida scenarier som kan förväntas. Kommunen samarbetar med Räddningstjänsten Västra Blekinge för att förebygga och minimera skadeverkningar som ett förändrat klimat kan åstadkomma. Mer om arbetet för att möta klimatets förändring finns att läsa under "Risker och nationella skydd".

Miljömål

Förutsättningar

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser (generationsmålet). Det nationella miljömålssystemet inrättades år 1999. Det finns tre nivåer i miljömålssystemet: ett generationsmål, 16 miljö kvalitetsmål samt olika etappmål. Miljömålen ska fungera som riktmärken för allt miljöarbete och ska tillsammans med övriga nationella mål vara vägledande för fysisk planering och samhällsbyggande. Fem grundläggande värden genomsyrar miljömålen:

Fem grundläggande värden genomsyrar miljömålen:

- Människors hälsa.
- Den biologiska mångfalden.
- Kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena.
- Ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga.
- Hushållningen med naturresurser.

Länsstyrelsen i Blekinge har för avsikt att uppdatera de regionala miljömålen i samverkan med kommunerna då de nationella miljömålen har reviderats. De regionala målen kan efter detta antas som lokala miljömål. Olofströms kommun arbetar på olika sätt med alla miljömålen. Bl.a. kommer en lokal grupp med representanter från kommunledningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, Olofströms Kraft AB och Miljöförbundet Blekinge Väst att fokusera på detta.

Regionalt åtgärdsprogram för arbetet med miljömålen

Ett regionalt åtgärdsprogram för att nå generationsmålet och miljömålen, kommer att tas fram under 2012 i samarbete med Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och samtliga kommuner i Blekinge. Olofströms kommun kommer att arbeta vidare för att nå målen med ledning av detta utifrån egna förutsättningar och aktuella åtgärdsbehov. I flera av kommunens övriga policys och planer finns också styrmedel för att uppnå miljömålen.

Miljö kvalitetsmål 1. Begränsad klimatpåverkan:

Olofströms kommun har som mål att minska beroendet av fossila bränslen och minska energianvändningen. Hur dessa mål ska uppnås beskrivs närmare i kommunens energi- och klimatstrategi.

Miljö kvalitetsmål 2. Frisk luft:

Ett gemensamt luftövervakningsprogram för hela Blekinge håller på att tas fram där mätningar av luftkvaliteten kommer att ske även i Olofström. Mätningssystemet planeras starta vid årsskiftet 2011-2012. Med utgångspunkt från resultaten från mätningarna kan eventuella åtgärder planeras.

Miljö kvalitetsmål 3. Bara naturlig försurning:

Ett kalkningsprogram för att motverka försurning av ytvatten genomförs i kommunen. Mätningar av luftföroreningar som orsakar nedfall med försurande effekter genomförs i länet.

Miljö kvalitetsmål 4. Gifrfri miljö:

De gifter som sprids i miljön ger konsekvenser på både människans hälsa och den biologiska mångfalden. Olofströms kommuns policy är att inte använda kemiska bekämpningsmedel vid skötsel av kommunens egen mark. Tillsyn sker av större industrier och företag som använder olika typer av kemiska ämnen och produkter som är skadliga för miljön för att förebygga och åtgärda problem med olika gifter. Den europeiska kemikalielagstiftningen REACH ställer krav på alla företag som importerar, tillverkar och använder kemiska produkter. På sikt kan detta innebära ökad öppenhet, större kunskap och säkrare hantering av kemiska ämnen och produkter ur miljösynpunkt.

Miljö mål 5. Skyddande ozonskikt:

Ozonskiktet skadas av kylmedier som tidigare användes i kylskåp, samt i frysskåp och frysboxar. Kylmöbler tas emot på återvinningscentralen för säkert omhändertagande av kylmedier.

Miljö kvalitetsmål 6. Säker strålmiljö:

Högriskområden för radon finns i vissa delar av kommunen. Hänsyn tas till detta vid planering av bebyggelse och anläggningar där människor vistas. Skyddsavstånd från olika strålningskällor iaktas vid nya etableringar av t.ex. skolor och daghem. Kommunen arbetar för att finna strålningsfria zoner, men har ännu inte funnit någon lämplig plats. Läs mer i avsnittet "Mark och vattenanvändning".

Miljö kvalitetsmål 7. Ingen övergödning:

För att förebygga problem med övergödning som kommer från jordbruket, arbetar Miljöförbundet Blekinge Väst med rådgivning och tillsyn hos lantbrukarna. Framförallt arbetar man med att säkerställa en god gödselhantering. Enskilda avlopp i kommunen har inventerats och åtgärder pågår för att ombesörja brister. På kommunens reningsverk, med huvudman Olofströms Kraft AB, arbetar man ständigt för att förbättra reningen av det avloppsvatten som lämnar anläggningen. Kontroll av det renade vattnet utförs kontinuerligt enligt egenkontrollprogram.

Miljö kvalitetsmål 8. Levande sjöar och vattendrag:

I Tema strandnära (tillägg till översiktsplanen 2010) anges riktlinjer för bebyggelse och etablering vid kommunens sjöar och vattendrag. För att en etablering ska kunna ske krävs en godkänd VA-lösning, samt att strandskyddets syfte tillgodoses. Hur naturmiljön kan komma att påverkas granskas i varje enskilt fall. För övrigt fungerar Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009) som ett viktigt planeringsunderlag vid en eventuell etablering.

För att öka fiskbestånden i Östra och Västra Orlundsån kommer en restaurering att ske för att undanröja vandringshinder för fisk. Detta kommer att möjliggöra passage och öka möjligheten för reproduktion för ett antal olika arter: exempelvis öring, ål, flodnejonöga, mört och id.

Miljö kvalitetsmål 9. Grundvatten av god kvalitet:

Samma premisser och planeringsunderlag gäller som i Miljömål 8.

Miljö kvalitetsmål 10. Hav i balans samt levande skärgårdar:

Olofström har ingen kust. De vattendrag som rinner genom kommunen påverkar dock vattenkvaliteten i havet. Detta miljömål påverkas därför av vårt agerande i miljömålen om övergödning och levande sjöar och vattendrag.

Miljö kvalitetsmål 11. Myllrande våtmarker:

Länsstyrelsen har utfört en inventering av våtmarker som försvunnit genom utdikning eller andra åtgärder, mer om detta finns att läsa i Länsstyrelsens rapport "Historiska våtmarker i Blekinge". I Odasjöslätt finns exempel på ett område som är lämpligt för att återskapa en våtmark. Möjligheten att utföra detta ska undersökas närmare. Se kartan i slutet av detta avsnitt för befintliga våtmarker och platser som skulle kunna vara lämpliga att återskapa våtmarker på.

Miljö kvalitetsmål 12. Levande skogar:

Olofströms kommun är certifierad enligt FSC (Forest Stewardship Council) och sköter den skog kommunen äger enligt dessa regler. En ny skogsbruksplan togs fram under 2011. Hur kulturhistoriska och estetiska värden bevaras finns mer att läsa om i "Kulturmiljöprogram Olofströms kommun 2006". Väster om Olofström, på gränsen till Kristianstads kommun, bildades under 2011 Ekopark Raslången. Det är ett 1263 hektar stort område som kommer att bli Sveaskogs sydligaste ekopark. Området ligger på gränsen mellan granens och bokens naturliga utbredningsområde och ger en unik möjlighet att bättre förstå hur dessa trädslag konkurrerar med varandra och andra trädslag.

Miljö kvalitetsmål 13. Ett rikt odlingslandskap:

Samspelet mellan den naturliga miljön och den som brukar jorden måste finnas för att uppnå en ekologisk balans. Tillsynen inom jordbruket, som sköts av Miljöförbundet Blekinge Väst, spelar en viktig roll för att uppfylla detta miljömål. Betande djur som håller landskapet öppet spelar också en viktig roll genom att skapa en miljö som gynnar många arter.

Miljö kvalitetsmål 14. Storslagen fjällmiljö:

Olofströms kommun har ingen fjällmiljö.

Miljö kvalitetsmål 15. God bebyggd miljö:

Kommunens tätorter har ett betydande inslag av och närhet till rekreation och vattendrag/sjöar och det finns gott om gång- och cykelvägar: Ett bibehållande av dessa gröna korridorer i samhället gynnar både människan och den biologiska mångfalden. Natur- och kulturvärden tillvaratas och utvecklas, inte minst genom samverkan med Kommunbygderådet samt de utvecklingsgrupper runt om i kommunen som är kopplade till detta.

Planering av bebyggelse sker med hänsyn till planeringsunderlag för översvämningar m.m.

Kommunen har också ett Valfärdsprogram (2011) som anger mål och riktlinjer för minskad brottslighet, ökad social trygghet samt en god folkhälsa. Tillgänglighet prioriteras och ett handikappolitiskt program (2011) finns för att styra arbetet mot ökad tillgänglighet.

I den avfallsplan som kommunen har tagit fram i samarbete med Karlshamn och Sölvesborg har ett nytt sorteringssystem för hushållens avfall införts. Matavfallet skiljs ut och kommer att rötas till biogas i en anläggning för torr rötning som byggs under 2011-12.

Miljö kvalitetsmål 16. Ett rikt växt- och djurliv:

Klimatets förändring och gifter som sprids är exempel på faktorer som påverkar den biologiska mångfalden. Agerandet i samtliga andra miljömål påverkar växt- och djurlivet. Ekologiskt känsliga arter eller områden skyddas på olika sätt. Hotade arter kan till exempel skyddas genom biotopskyddsområden (7 kapitlet 11 §, miljöbalken).

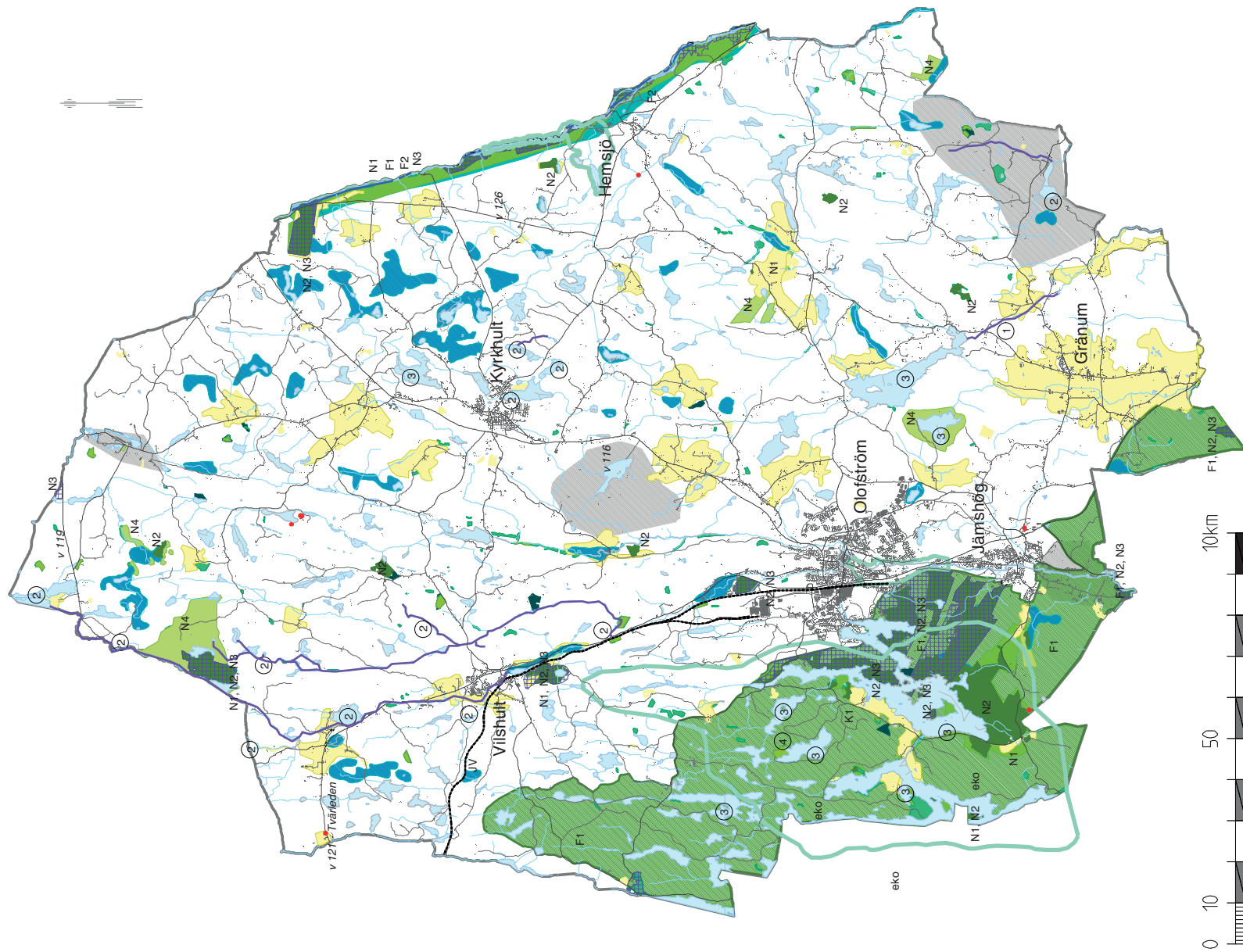
Det finns ett antal biotopskyddsområden inom kommunen, i slutet av detta avsnitt finns olika olika typer av skyddsområden markerade. Exempel på särskilt skyddsvärda lokala arter som uppmärksammas i Olofström är lom, fiskgjuse och klockgentiana. Naturreservat, Natura 2000 och Ekopark Raslången är exempel på områden där ekosystemet får chans att utvecklas i en skyddsvärd miljö. I övrigt har kommunen för avsikt att se över behovet av nya riktlinjer gällande motordriven båttrafik på sjön Orlunden, i syfte att skydda känsliga arter.

Mer information

På Miljömålsrådets webbplats Miljömålsportalen finns mer information om miljömålen <http://www.miljomal.se>

Naturmiljö

N1 Riksinträsse för naturvård	○ Naturminnen
E1 Riksinträsse för friluftsliv	■ Biotopskyddsområden
F2 Riksinträsse för turism och rörligt friluftsliv	■ Nyckelbiotoper
F3 Riksinträsse för yrkesfiske	■ Naturvårdsavtal
K1 Riksinträsse för kulturmiljö	■ Bevarandeplan för odlingslandskapet/Ångs- och hammarks inv.
N2 Natura 2000 område, habitat	■ Områden för potentiell bergtäkt
N3 Naturreservat	① Lek- och uppväxtplats för örting
N4 Ekologiskt känsliga områden	② Ömtålig bottenfauna (lila linje avser vattendrag)
eko Ekopark Rasiången	③ Häckande lom
■ Våtmarksinventeringen -05	④ Störningskänslig fauna
■ Sekundär skyddszon för yt- resp. grundvattentäkt, förslag	

UTBILDNING

Skolan har en viktig uppgift i att förbereda barn och ungdomar för det livslånga lärandet och ge dem förutsättningar att förverkliga sina drömmar! Att stimulera deras lust och motivation att lära och att öka tilltron till sin egen förmåga! Det ska finnas en glödande röd tråd av lärandets glädje och sammanhang från förskola till vuxenutbildning

Angelägna utvecklingsområden

- Lust och motivation att lära.
- Utvecklande lärmiljöer.
- Förverkliga dina drömmar.

Förutsättningar

Flera av kommunens förskolor är byggda på 1950-70-tal med utgångspunkt från den omsorgstanke som fanns vid denna tid. Den läroplan som nu finns för förskola, fritidshem och förskoleklass har andra prioriteringar, där bland annat samverkan mellan lärande, utemiljö och elevernas fysiska och psykiska utveckling i alla åldrar blivit viktiga aspekter. Det är viktigt att ta fram en långsiktig strategi för barnens lärmiljöer. Lokalernas utformning och enheternas storlek skall vara ett resultat av det pedagogiska konceptet. Dessutom ska lokaler vara energisnåla och miljövänliga. Skolor för yngre årskurser är byggda för ett högre elevantal än vad prognoserna för kommande år visar för kommunen.

Även högstadiets organisation och pedagogik påverkas av de minskande elevkullarna. Samverkan, skicklig schemaläggning, möjlighet till elevaktiva val och kreativ pedagogik är grunden för att dessa läsår ska utveckla eleven och ge bred kompetens/behörighet för fortsatta studier. Satsningen "En till en", en dator till varje pedagog och elev, fortsätter och ska bidra till att lyfta pedagogiken till nya nivåer. Gymnasieskolan kommer att genomgå stora förändringar under de kommande

åren. Nordenbergsskolan, har sedan några år tillbaka förberett sig på detta genom gymnasiesamverkan med Karlshamn och Ronneby. KORt-samarbetet fördjupas ytterligare och medför att eleverna får ett ökat utbud av program och pedagogik som skapar förutsättningar för ökad kompetens och spetsutbildning. "En till en" är nu verklighet på gymnasiet och implementeringen fortsätter nedåt i åldrarna. Satsningen på Teknikcollege fördjupar samverkan mellan skola och företag både om utbildningarnas innehåll och för att öka teknikintresset. Satsningen på idrottsgymnasium lockar elever till och behåller elever i Olofström. Dessa elever ger en grogrund för erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling. De är ett viktigt elevunderlag för skolans fortlevnad.

Behovet av ny kompetens och behörighetsgivande utbildning är stor. Komvux stabiliseras med stöd av statsbidrag för yrkesvux och vuxenlärling. De nya svenskarna är en viktig elevgrupp för vuxenutbildningen. Kommunen söker hela tiden nya yrkeshögskole-utbildningar. Studiecetrum är nu väletablerat för den som efterfrågar distansutbildning inom både gymnasial Vux, Yh och högskoleutbildning. Grunden för utveckling ligger i samverkan med andra komvux och lärcentra inom Gränslöst, Blekinge och Skåne Nordost och andra vuxenutbildare, Yrkeshögskola Syd, folkhögskolor m.fl. utbildare.

Huvuduppgiften för alla våra verksamheter är att fokusera på utveckling och kvalitet med ökad måluppfyllelse som resultat. Förutsättningarna för detta finns främst i kompetent och engagerad personal, höga förväntningar på elevernas resultat samt stimulerande lärmiljöer, inomhus och utomhus.

Utbildningsnämnden omfattar för närvarande följande verksamheter:

- Förskola.
- Förskoleklass.
- Fritidshem.
- Grundskola årskurs 1-9.
- Gymnasieskola.
- Grundsärskola, gymnasiesärskola och träningskola.
- Musikskola.
- Kommunal Vuxenutbildning inkl Studiecetrum.
- Kosten.

Ett livslångt lärande – ett utmanande uppdrag

Skolans viktigaste uppgift är att rusta eleverna inför framtiden. Satsningen på de tre utvecklingsområdena skapar bra förutsättningar för det livslånga lärandet. De viktigaste medlen för att nå mål och visioner om det livslånga lärandet är samverkan, både internt och externt, kompetensutveckling av personalen, satsning på modern teknik och ett hela tiden pågående kvalitetsarbete för att ständigt förbättra verksamheten.

Lust och motivation att lära

Att lära barn och elever att lära vidare och framförallt att känna lust och motivation att lära är ett av de viktigaste målen. Detta för att förbereda dem inför framtiden och skapa förutsättningar för ett livslångt lärande. Förändringar i kunskapsområdet ställer hela tiden ändrade krav på människans kunskaper, arbete och flexibilitet. Dessa krav ställer i sin tur ändrade krav på pedagogik, kvalitet och mål i skolan, vilka ska stödja och frambringa lust och motivation att lära. Det vi lär med glädje – det glömmet vi aldrig. Den statliga satsningen Skapande Skola ger unika möjligheter att involvera professionella kulturskapare i undervisningen.

Förverkliga dina drömmar

Kommunen vill verka för att alla barn och elever ska ha rätten/möjligheten att få utvecklas utifrån sina individuella förutsättningar, behov och drömmar. Det är viktigt att varje barn blir sett för att vi ska kunna mötas och planera den fortsatta utvecklingen tillsammans med barnet och föräldrarna. Fokus ska ligga på att se de positiva sidor som varje barn har och att lyfta fram det som barnet är bra på. Mottot är att "Alla kan". Skolan och hemmet ska hjälpa barnet att upptäcka det. Frihet i val av pedagogik är viktig. Profileringar såsom exempelvis musik/teater/miljö/idrott/andra arbetssätt och rörelse liksom fördjupningsmöjligheter i teknik, miljö, matematik och språk etc. ska uppmuntras och stödjas i denna vision. Drömmar ska förverkligas!

Utvecklande lärmiljöer

Kommunen vill verka för att barnet ska uppleva en spännande och utmanande lärmiljö. Lärmiljön, den fysiska inramningen för lärandet, är i behov av att moderniseras och anpassas efter de behov som finns idag och i framtiden.

Rätt förutsättningar i form av anpassade och goda utemiljöer, lokaler, läromedel och modern teknik ska skapas för att underlätta och främja individuellt lärande och utveckling.

Satsningen på IKT (informations- och kommunikations teknik) fortsätter. De anställda IKT pedagogerna ska engagera, stödja och utmana lärarna med IKT på skolorna. Deras arbete är viktigt för att "En till en" ska få de resultat vi förväntar oss!

Det lokala kompetensrådet strävar efter att närma skolans aktörer med företag och organisationer för bättre anpassning av våra utbildningar till omvärldens behov och förutsättningar och till entreprenöriellt tänkande.

Naturnära Olofström är en ort med stora möjligheter till lärande i utemiljö. Genom närhet till skog, sjö och natur ges goda förutsättningar att nyttja naturen som lärmiljö. Samverkan mellan lärandet och utemiljön uppmuntras.

OMSORG & SOCIAL SERVICE

Kommunen vill verka för att äldre, funktionshindrade samt barn och ungdomar skall ha trygga levnadsförhållanden. Kommunens insatser skall ges i den enskildes närmiljö och inriktas på att bibehålla och/eller utveckla den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv

Angelägna utvecklingsområden

- Barns behov i centrum – Individ- och familjeomsorgen.
- Att kunna leva som andra – Handikappomsorgen.
- Att få leva tills man dör – Motto inom äldreomsorgen.

Förutsättningar

Kommunens arbete skall vara utvecklingsinriktat och bedrivs professionellt, bl.a. för att kunna locka personer att söka arbete och bosätta sig i kommunen. Det vanliga är att människor bosätter sig där kvinnan i familjen arbetar. Den övervägande majoriteten av anställda som arbetar inom socialnämndens verksamhetsområde är kvinnor.

Antalet barn som placerats på kostnadskrävande institutioner har minskat påtagligt under de senaste tre åren. Flera socialsekreterare, mycket väl fungerande samarbete med utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt polisen har lett fram till färre och kortare placeringar utanför hemmet. Omfattande insatser utanför hemmet är kostsamma och forskning påvisar att placeringar av barn och ungdomar inte uppvisar önskat resultat. Det är viktigt att fortsätta på den inslagna vägen att ge professionella insatser på hemmaplan för att bibehålla den positiva utvecklingen.

Då det gäller funktionshindrade människor som bor i Olofströms kommun är situationen tillfredsställande om man ser till gruppen som helhet.

Kommunen kan erbjuda boende, daglig sysselsättning, personlig assistans och ledsagning m.m. i enlighet med Lagen om särskilt stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade.

Äldre i Olofströms kommun bor antingen i eget ordinärt boende eller i särskilt boende som tillhandahålls av kommunen. Särskilt boende finns i formerna fristående servicelägenhet, servicelägenhet inne på de olika boendena och gruppbostad. Gruppbostäderna är riktade till antingen funktionshindrade eller dementa. Behovet av antalet platser i särskilt boende är tillgodosett. Behovet och efterfrågan av särskilt boende har ökat och kommer att öka ytterligare i takt med att de äldre blir fler under de närmaste åren.

Samtliga verksamheter inom äldreomsorgen uppnår under år 2010 gränsen för god kvalitet. Det har skett en förändring från år 2006 och fram till år 2010. År 2006 var det bara demensvården som uppnådde gränsen för god kvalitet. De bästa omdömena får demensvården, följt av hemtjänsten och de som bor i särskilt boende.

Idag ansvarar primärvården för hemsjukvården i ordinärt boende och kommunen för särskilt boende. Detta innebär att kommunen inte fullt ut kan "få ihop helheten" runt den enskilde i ordinärt boende. Det önskvärda scenariot är att ansvaret för hemsjukvården i ordinärt boende är kommunaliserat.

Barns behov i centrum

Kommunen vill verka för att:

- Barn och ungdomar har möjlighet att växa upp under gynnsamma förhållanden i sin egen miljö.
- Utveckla samverkan med barnomsorg, skolan, barnavårdscentraler, mödravårdscentraler, kultur och fritid och andra offentliga och frivilliga verksamheter som arbetar med barn och ungdomar.
- Ungdomsfylleriet och droganvändandet skall radikalt minska i kommunen. Ungdomar skall inte dricka alkohol innan 18 års ålder.
- Kompetensutveckla personalen så att fler insatser kan ges i närmiljön.

Den övergripande målsättningen är att fler barn skall få nödvändiga insatser på hemmaplan i ett tidigt skede. Ett framgångsrikt arbete på denna front ökar tryggheten för barn/ungdomar samt deras familjer. För att klara av uppgiften att ge insatser på hemmaplan krävs en personal med spetskompetens inom området, där behövs en kontinuerlig kompetensutveckling av personal för att hålla hög kvalitet.

Samverkan med skolan, BVC, MVC och andra verksamheter i kommunen som arbetar med barn och ungdomar skall stärkas. Kommunen skall arbeta för att minska droganvändandet och förändra attityder till droger genom ett systematiskt arbete med drogförebyggande program som ska vara välkänt för alla som arbetar med barn och ungdomar.

Att kunna leva som andra

Bedömningen är att det finns anledning att modernisera och utveckla nedanstående punkter.

Kommunen vill verka för att:

- Utveckla arbeten för funktionshindrade.
- Utveckla valfrihet och urvalet av funktionella/anpassade bostäder.
- Utveckla integritet och inflytande för funktionshindrade.
- Utveckla möjligheter för funktionshindrade att kunna delta i kultur och fritidsaktiviteter på likvärdiga villkor som andra.
- Ge personalen kontinuerlig kompetensutveckling.

Den övergripande målsättningen för handikappomsorgen är att människor med funktionshinder skall kunna leva som andra och inte betraktas som en särskild grupp i samhället. De handikappande konsekvenserna av ett funktionshinder beror ofta på vilken miljö personer lever i och om anpassad habilitering/rehabilitering kan erbjudas. Att ha ett arbete/en livsuppgift är av väsentlig betydelse för alla människors livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. Arbetet svarar för det grundläggande mänskliga behovet av gemenskap, utveckling och en meningsfull tillvaro. Kommunen skall erbjuda psykiskt och fysiskt funktionshindrade stöd i att kunna arbeta som andra. All personal behöver kontinuerlig utbildning och handledning.

Detta kräver en målmedveten satsning på den öppna arbetsmarknaden. Arbetsmiljöer och arbetsvillkor måste ta hänsyn till enskilda medarbetares fysiska och psykosociala behov. Arbetslivet skall också kunna erbjuda kontinuerligt lärande och utveckling. Utgångspunkten i arbetet med funktionshindrade är principerna om integritet och inflytande. Att hitta rutiner som får den funktionshindrade att utvecklas och fungera i det dagliga livet.

Handikappomsorgens handledare behöver kompetens för att matcha den funktionshindrade i arbetslivet. Handledaren skall också kunna agera mentor åt arbetsgivaren. Daglig verksamhet behöver ses över för att tillgodose individuella behov. Verksamheterna skall helst innehålla nya utmaningar och vara så arbetsinriktade som möjligt. Det är viktigt för den funktionshindrades självkänsla att man får lön/habiliteringsersättning för sitt arbete.

Funktionshindrade skall kunna erbjudas ett större urval av funktionella/anpassade bostäder. Detta kräver att inom- och utomhusmiljöer är av sådan standard att funktionshindrade så långt som det är möjligt skall kunna klara sig självständigt.

För att befrämja integriteten i de befintliga gruppboendena är det viktigt att varje person får vara med och utarbeta dagliga rutiner och övriga aktiviteter enskilt och/eller tillsammans med andra. Alla medborgare skall oavsett funktionsförmåga kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter på likvärdiga villkor. Kommunen vill verka för att traditionella arrangemang av olika slag ska vara utformade så att personer med funktionshinder kan delta.

Att få leva tills man dör

Äldreomsorgen behöver framför allt utveckla insatser för att öka aktiviteter och den sociala gemenskapen för äldre. Den övergripande målsättningen med utvecklingsarbetet är att äldre, trots funktionshinder, skall kunna leva ett liv med deltagande i samhällslivet, sociala aktiviteter och gemenskap med andra så länge som det är möjligt. Den äldre befolkningen ska också ha större valfrihet vad det gäller boende.

Det ska på den öppna marknaden finnas väl anpassade lägenheter för ett fungerande boende, även om behoven efterhand förändras. Kommunen skall verka för en fortsatt utbyggnad av anpassade boenden för äldre, såsom t.ex. trygghetsboende och seniorboende.

Kommunen vill verka för att:

- Utveckla innehåll och utformning av framtidens boende för äldre.
- Skapa öppna arenor för gemenskap, aktiviteter och sociala kontakter.
- Arbeta för att tillvarata varje individs förmåga att leva ett självständigt liv.
- Öka de äldres delaktighet, valfrihet och självbestämmande i vård och omsorgsarbete i enlighet med riksdagens nyligen antagna värdegrunder för äldreomsorgen.
- Kontinuerlig kompetensutveckling hos personalen.

Hemsjukvård och hemtjänst ligger i samma organisation, vilket ökar möjligheterna för att få en helhetssyn runt den enskilde och omsättningen på personal minskar. Det ska finnas "öppna arenor" för gemenskap, aktiviteter och sociala kontakter. Dessa ställen ska vara lättillgängliga och öppna för alla oberoende av funktionshinder. All personal arbetar på ett rehabiliterande arbetssätt vilket innebär att alla personalkategorier som är involverade gör upp en individuell plan tillsammans med den enskilde. Här ska man som person känna delaktighet, valfrihet och att det är "personen själv" som bestämmer. Vård och omsorgspersonalen har en gemensam utbildningsgrund samt spetskunskap i bl.a. demens, smärta och diabetes. Detta medför att personalen kan möta ett ökat behov på vård och omsorg i hemmet.

KULTUR & FRITID

Nyckelorden för kommunens kulturliv är mångfald, tillgänglighet och en välskött kulturmiljö. Nyckelorden för kommunens fritidsliv är tillgänglighet, gott om mötesplatser och en god folkhälsa

Angelägna utvecklingsområden

- Utveckla biblioteken till ett starkt stöd i det livslånga lärandet.
- Barn och ungdomar ska ha möjlighet till kreativt skapande och en meningsfull och stimulerande fritid. Utvecklingen och nyttjandet av kommunens kulturmiljöer ska stärkas. Invånarnas behov och intresse skall mötas med möjligheter som präglas av mångfald och variation.
- Föreningslivet skall erbjudas ändamålsenliga lokaler och anläggningar och skall stödjas i sitt arbete att nå sina mål med bl. a. ledarutbildning och ekonomiska bidrag.

Kultur

Förutsättningar

Kommunens arbete ska vara inriktat på ett varierat kulturliv som erbjuder öppenhet, kvalitet och mångfald. Kulturella värden formas av den livsmiljö som finns i den omgivande miljön. Det är viktigt att fortsätta utveckla biblioteken till nytta och glädje för kommunens invånare. Barn och unga ska prioriteras när det gäller kreativt skapande.

Kommunen har en bred och förankrad kulturverksamhet. Kulturföreningarnas engagemang och deltagande är betydelsefullt för att utbudet ska bli attraktivt. En fortsatt satsning på kulturföreningar ger en fortsatt god tillgång till ett flertal arrangemang när det gäller bl.a. teater, dans, musik och konst. Det är också av stor vikt att ta tillvara på kommunens rika kulturmiljö. Arbetet med kulturmiljön sker i utökad samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen och hembygdsföreningar. I det arbetet prioriteras även ökad tillgänglighet till alla kulturmiljöer.

Offentlig kultur

Biblioteken ska vara fysiskt tillgängliga för alla, informationen ska vara lätt att förstå och den ska även finnas tillgänglig via Internet. Barn ska ges särskild lässtimulans. Bibliotekets roll som stöd till barn och vuxna i deras lärande ska fortsätta att utvecklas både när det gäller de tekniska förutsättningarna och när det gäller metoder.

Det goda samarbetet med kulturföreningarna ska förstärkas. Teater, musik, film, konst och dans är viktigt för livsmiljön och det stärker självkänslan och tar tillvara på bygdens mångfald. Barn och unga bör prioriteras i detta arbete. En satsning på en kulturskola med möjlighet till kreativt skapande med bl.a. drama, bild, dans och musik ger barn och ungdomar möjlighet att utveckla olika uttryckssätt och ger dem en positiv fritid. Det bör även ges uppmärksamhet till de särskilda behov som finns hos handikappade och socialt utsatta grupper.

Kulturfestivalen "Nässelfrossa" är betydelsefull för en fortsatt positiv bild av Olofström som kulturbygd och som ett attraktivt besöksmål för besökare.

Kulturmiljö - bygdens särart

- Barn och ungdomar ska prioriteras både när det gäller upplevelse och eget skapande.
- Det ska finnas möjlighet för kreativt skapande, drama, dans, bild och musik som ger barn och ungdomar tillfälle till en positiv fritid.

Olofströms kommun är speciellt rik på kulturmiljöer som skildrar människans historia. En unik miljö som ger kommunen karaktär. Kunskap om tidigare generationers miljöer ligger som grund för dagens utveckling. Det är t.ex. miljöer som berättar om bygdens särart som brunnstiden med bygdemåleri och tidiga industrier.

Eller miljöer som berättar om "stenbäraland" (stengårdsgårdar och brytning av den svarta diabasen) samt miljöer som berättar om "gränslandet" (vilket vittnar om tiden före Freden i Roskilde 1658). För en mer utförlig beskrivning, se Olofströms kommuns kulturmiljöprogram, 2006.

Kulturlandskapet bär tydliga spår från tidigare epoker. Utmed slingrande byvägar finns äldre odlingsmarker och byggnader som berättar om människornas liv i en svunnen tid. I Olofström finns det tydliga spår i form av muntliga och nedskrivna berättelser om lokalsamhällets människor och miljöer. Området runt Jämshög med Pher Thomasson, Sven Edvin Salje och Harry Martinson beskrivs som en författarbygd. Muntliga berättare som särskilt bör nämnas är Axel de la Nietze och Ivar Andersson i Ulvaboda. Att tillvarata denna litterära kraft och utveckla de befintliga litterära krafterna i bygden till att ytterligare främja kreativt skrivande och berättande i Blekinge är en utmaning under de kommande åren.

Kulturmiljöns bevarande

Kulturmiljöer är av stor betydelse för bygdens och invånarnas identitet, ett unikt kulturarv som ger kommunen karaktär. Denna kunskap är en grund för dagens och morgondagens utveckling samt en grundläggande utgångspunkt för besöksnäringen.

Olofströms kommun skyddar sitt arv på flera sätt. Kommunfullmäktige antog ett Kulturmiljöprogram år 2006, detta används bl.a. som vägledning vid hanteringen av bygglov etc. För övrigt anger Plan- och bygglagen (PBL) och Miljöbalken (MB) hur värdefulla natur- och kulturmiljöer ska skyddas och vårdas och Skogsvårdslagen anger vilken hänsyn som ska tas vid skötsel av skog. Dessutom finns Kulturminneslagen (KML), en speciallagstiftning för kulturmiljövården.

Synen på vad som är kulturmiljö eller kulturarv har förändrats genom åren. Tidigare lades stor vikt vid fornlämningar och kyrkobyggnader medan begreppet nu har vidgats till att även omfatta det immateriella arvet d.v.s. tankar och handlingar som människor lämnat efter sig och så har konceptet kulturmiljöarbete införts. Det går ut på att förklara miljöns innehåll, ge insikter om historiska sammanhang och de synliga spåren av processer från tidigare generationer. Idag har fokus flyttats till att omfatta ett närmare förflutet med ett bredare perspektiv.

Objekt markerade på karta

Fornlämningar

Endast ett fåtal arkeologiska undersökningar har gjorts i kommunen. En fornminnesinventering gjordes av Riksantikvarieämbetet 1972, då ett 10-tal lämningar från förhistorisk tid registrerades. Nya fynd har dock uppmärksamats i senare skeden genom Skogsstyrelsens projekt Skog och Historia. Se kartan nedan resp. Kulturmiljöprogram för Olofströms kommun, 2006.

Riksintresse och byggnadsminnen

Olofströms kommun har ett riksintresse för kulturmiljövård, detta finns beskrivet under kap "Risker och nationella skydd". Inom kommunen finns också fem kulturmiljöer som Länsstyrelsen i Blekinge län utsett till byggnadsminnen, det är Backstugan vid Halabron, Ebbamåla bruk (bilden ovan), Fornebodastugan, Gränums bränneri och Alltidhults skola.

Specifika kulturmiljöer

Kulturmiljöprogrammet omfattar 21 särskilt bevarandevärda områden. Därtill finns ett antal enskilda objekt med högt kulturhistoriskt värde framtagna. Dessa återfinns till viss del under kap. "Tätorter" resp. "Landsbygden". På kartan nedan (s 34) anges enskilda objekt med ett högt kulturhistoriskt värde med bokstäverna A-F från (Kulturmiljöprogrammet). Några kulturmiljöer som förstärker bilden av författarbygd är Näbbeboda skola (C) och Nyteboda, Harry Martinsons födelsehem (D).

Svart diabas

Den "Svarta diabasgången", nr 7 på kartan nedan, är en smal ådra bestående av stenen hyperit, även kallad svart granit. Ådran är orienterad i NO - SV riktning, från Farabol i norr till nordligaste delen av Olofströms tätort. Utmed hela diabasgången har det funnits närmare 50 mindre stenbrott. Samtliga är i dag nedlagda men brotten finns kvar i terrängen som minnesmärken över Stenriket. Täkterna har betydelse som kulturminnen och för turismen inom Stenriket. I Vilshult finns ett museum som visar detta.

Fritid

Förutsättningar

Kommunen vill erbjuda och tillhandahålla fritidsanläggningar, fritidsverksamhet och föreningsstöd för alla kommuninvånare, oavsett var de bor och verkar i kommunen. Fritidsverksamheterna ska i första hand skapa förutsättningar för en stimulerande och meningsfull fritid, god hälsa och social tillhörighet. Barn och ungdomars fritidsverksamhet är högprioriterad. I kommunen finns också en särskild resurs med uppdrag att arbeta för funktionshindrades fritid, tillgänglighet och delaktighet i föreningslivet.

Det är också viktigt att det finns ett varierat föreningsliv. Ett föreningsliv som är uppbyggt på ett starkt ideellt arbete understödjer ett brett utbud av aktiviteter. Dessutom ska det finnas ungdomscaféer och möjligheter till fria och spontana aktiviteter på fritidsgårdar, näridrottsplatser, och lekplatser.

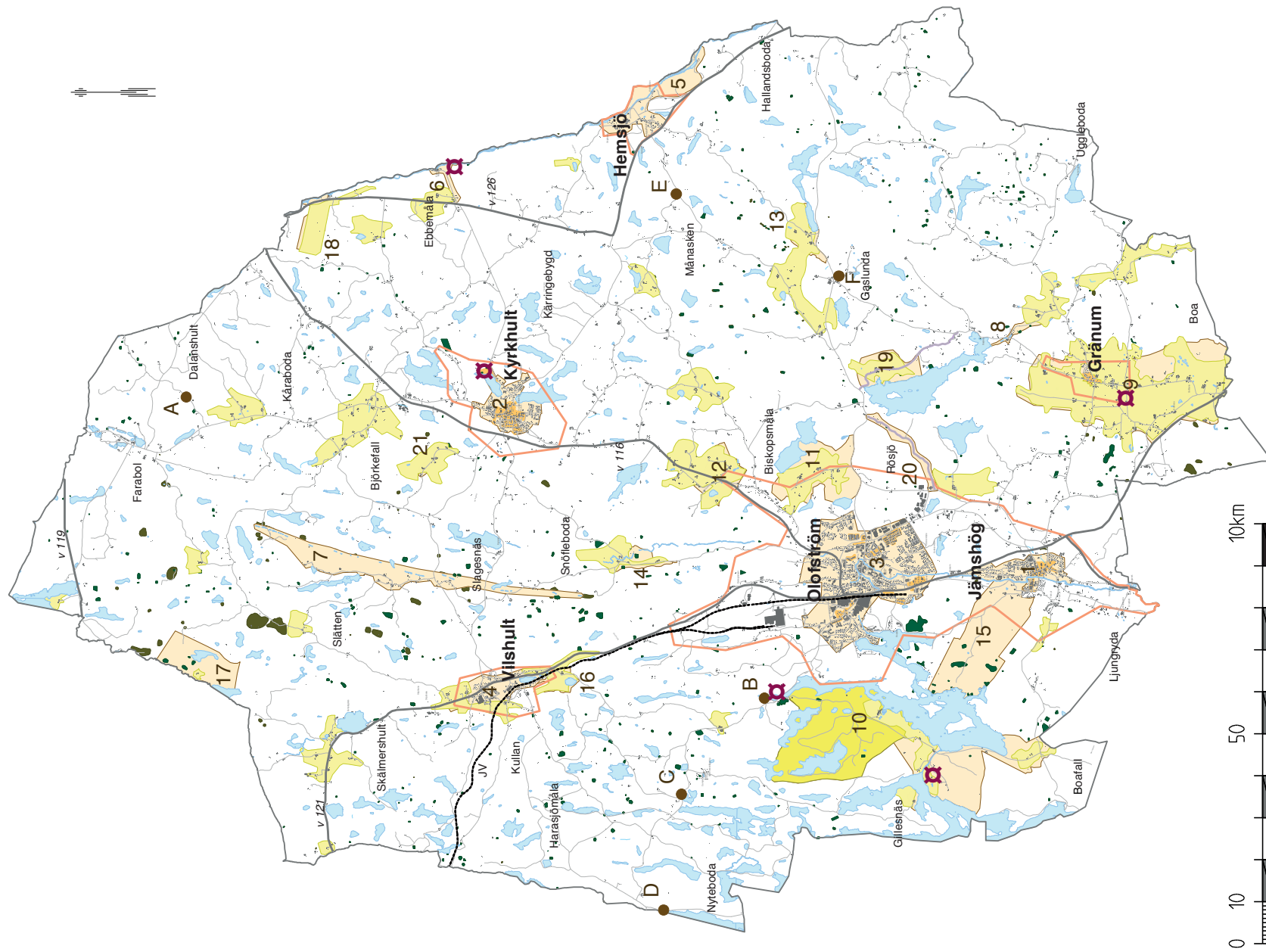
Anläggningar

Olofströms kommun har gott om mötesplatser som ger goda förutsättningar för gemenskap och aktiviteter, dessa ska finnas kvar. Förutom anläggningar som idrotts- och gymnastikhallar, simhall med vattenrutschbanor, relaxavdelning och gym, ishall, ridhus och bowlinghall, finns det bl.a. möjligheter att utöva; bangolf, boule, bågskytte (inom- och utomhus), skytte (inom- och utomhus), fotboll (gräs-, grus och konstgräsplaner), friidrott (allvädersbanor), golf (18-hålsbana), motocross, utförs- och längdåkning på skidor.

Kommunen avser också att förbättra tillgängligheten till natur och miljö, bl.a. genom att förbättra elljusspår, kanotleder, badplatser, småbåtsbryggor, grillplatser, fiskemöjligheter, cykelvägar, vandringsleder och promenadstigar. Här spelar även turistnäringen en viktig roll.

Kulturmiljö

- Rikstresse för Kulturmiljö (nr 10)
- Bevarandeplan för odlingslandskapet
- Skog med historiska värden
- Fornminnen
- Större vägar
- Värdefull kulturmiljö, nr 1-21, se Kulturmiljöprogrammet
- Värdefulla miljöer/gamla byplatser, Kulturmiljöprogrammet
- Punkt, bokstav, se Kulturmiljöprogrammet
- Byggnadsminnen

NÄRINGSLIV

I Olofström samspelar företag och kommun för att skapa en attraktiv näringslivsmiljö med unika mötesplatser där upplevelser, kultur och affärsliv blomstrar och nya företag bildas och tjänster/produkter med högt teknik- och förädlingsvärde utvecklas

Angelägna utvecklingsområden

- Ett unikt och attraktivt centrum där handeln blomstrar och det finns mötesplatser med upplevelser för alla åldrar.
- Innovation Park med yrkeshögskola ska vara en attraktiv etableringsmiljö för forsknings- och högteknologiska företag.
- Stort entreprenörskap/nyföretagande och en stor utvecklingspotential för små- och medelstora företag i hela kommunen.
- Visitor´s Center som ett nav i utvecklingen av besöksnäringen.

Förutsättningar

Ett förnyelsearbete som kräver strategier och resurser. Kommunen kommer därför driva ett utvecklingsarbete av näringslivsstrukturen och samtidigt utveckla den kommunala verksamheten. Annars hotas på sikt välfärden och servicen för alla som bor i Olofström. Ett nytt jobb i basindustrin ger två nya jobb i servicesektorn!

För att åstadkomma förändring krävs hårt arbete under tio år. Det kräver engagemang och resurser. Det går inte åstadkomma framgång bara genom intellektuellt arbete och fina planer. Framgång bygger på engagerade människor. Verkligheten och nya förutsättningar måste beaktas hela tiden. Dock är det viktigt att man har samma vision att sträva mot: 1000 nya jobb – grunden för Olofströms positiva utveckling. Näringslivet i Olofströms kommun kännetecknas av en stark och konkurrenskraftig industri med en bas inom fordonsindustrin. Totalt finns ca 900 privatägda företag. Tillverkningsindustrin sysselsätter 4 234 personer, eller 45 % av antalet

arbetstillfällen. Det största företaget är Volvo Personvagnar AB, karrosskomponenter, med över 2000 anställda. Eftersom fordonsbranschen dominerar, lockar detta underleverantörer och tjänsteföretag att etablera sig i kommunen. Under senare år har även företag som är utlandsägda etablerat sig i Olofström för att nå den skandinaviska marknaden. Då verkstadsindustrin har varit och är dominerande har utvecklingen av näringslivet gått i en teknisk och industriell bana. Detta har i sin tur begränsat variationen i arbetsutbudet. De aktörer som främst arbetar med näringslivsutveckling i dag är Olofströms Näringsliv AB (ett av kommunen helägt bolag) samt Brocenter som arbetar med turistföretag.

Inom Olofströms kommun finns en stark köpkraft, som bl.a. är orsakad av en stor nettoinpendling dagtid. Denna köpkraft syns statistiskt mest inom dagligvaruhandeln, som har en starkare handel än handeln med sällanköps varor. Handeln med dagligvaror är enligt index högre än förväntat med avseende på antalet invånare i kommunen. Potentiella utvecklingsområden för verksamheter anges under kap Fördjupningar för de olika orterna.

Olofströms kommun har ett rikt natur- och kulturliv. Friluftsliv och rekreation och därmed turism bygger till stor del på de förutsättningar som finns inom natur- och kulturområdet. Olofström har därmed alla möjligheter till att utveckla turist- och fritidsboende och bli "kommunen som levererar de bästa produkter till våra besökare". Kommunens utbud behöver dock ses över, bl.a. då det gäller mindre välskötta vandringsleder och cykelleder etc.

Näringslivsutveckling

Olofströms kommun har ett lägre nyföretagande än generellt sett i Sverige, men det startas dock ca 40 nya företag om året. Bland de småföretag som finns i kommunen märks en tillväxt bland tjänste-, turism- och hälsoföretag. Eftersom industrin dominerar i Olofström, med en tyngdpunkt av manliga anställda, behöver kvinnor ges ökade möjligheter till arbete. Dessa tre branscher kan erbjuda ett ökat utbud av arbetsplatser för kvinnor. Många turistföretag hittas i den storslagna natur som finns i Olofströms kommun. Nyföretagande finns också inom landsbygdsföretag som t.ex. skogsbruk och lantbruk. Det ska även i framtiden finnas möjligheten till att bedriva ett rationellt lant- eller skogsbruk.

En viktig aktör inom företagsutveckling och utbildning är Industriellt Utvecklingscentrum i Olofström AB (IUC). IUC erbjuder företag stöd inom produkt- och produktionsutveckling, YH-utbildningar anpassade till näringslivets behov via Yrkes högskolan Syd, företagsutbildningar samt specialutbildningar inom pressning via Olofströms School of Automotive Stamping. IUC finns beläget på Innovation Park, ett av kommunen utvalt strategiskt geografiskt område.

En stark och konkurrenskraftig industri är navet runt vilken små- och medelstora företag samt tjänsteföretag kan utvecklas, detta skapar i sin tur en köpkraft som kan ge centrumhandeln möjlighet att växa sig stark. Det ska även inom alla kommunens tätorter skapas förutsättningar för handel och service.

Näringslivsutveckling, vision

Ambitionen är att Olofströms kommun ska ha ett näringsliv som ligger i framkanten när det gäller tillämpad forskning och högteknologisk produktion samt att produkter som frambringas ska ha ett högt teknikinnehåll och nå en global marknad. Ny infrastruktur som Sydostlänken och Tvärleden samt utbyggnaden av E22 främjar en sådan utveckling.

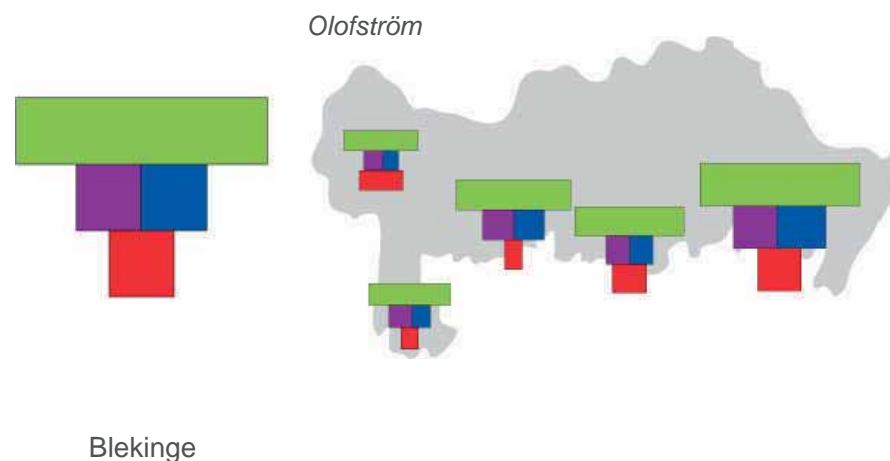
I Innovation Park ska det finnas företag inom fordonsindustrin samt angränsande branscher som till hög grad samverkar både med varandra och med universitet, högskolor och institut. Nya företag knoppas av kring gemensamt utvecklade produkter. En skola och studiecentrum som i samverkan med näringslivet kan erbjuda företagsanpassade utbildningar, där studenterna kommer från hela Sverige och är direkt anställningsbara i det regionala näringslivet. Området ska ha en effektiv infrastruktur med närhet till kollektivtrafik och sociala ytor för studenter.

Olofströms kommun räknade med att antalet företag skulle stiga till ca 1 200 stycken år 2011. Tjänste-, turism- och hälsonärigen bör utvecklas starkt och ge många nya arbetstillfällen.

Satsningen på att rusta upp centrum ska resultera i ett attraktivt handelscentrum, med ett stort och varierande utbud av handelsföretag. Nya Torg bör bli en mötesplats för torghandel. Affärsytorna bör ges företräde framför etablering av administrativa verksamheter i centrum. Detta förväntas även öka attraktionen för familjer, barn och ungdomar, både för familjer som är bosatta på orten, samt tillresta. Både

Storlekplatsen och det nya Holjebadet lockar många att resa till Olofström. Olofströms kommun ska även fortsättningsvis vara en trygg plats för barn och ungdomar att växa upp i.

Det nedre blocket i nedanstående figur visar intäktsbasen, d.v.s. de verksamheter som "drar in" pengar till en region genom att sälja varor och tjänster till kunder utanför regionen. De övriga klossarna visar fördelningen av intäktsbasens resurser i form av kommersiell och offentlig service samt omfördelning via skatter till välfärd. En välmående region måste ständigt verka för att utveckla och förnya sin intäktsbas. Olofströms intäktsbas är en viktig arbetsmarknad för invånare i hela västra delen av Blekinge samt för delar av Skåne och Småland. (Vad lever vi av? Blekinges intäktsbas, Rapport 2007-04-07, Addendi AB).

Besöksnäringen

Målet är att skapa en exportmogen välutvecklad destination av internationell karaktär och kvalitet. Ökad omsättning inom besöksnäringen som omfattar boende, restaurang, aktiviteter, handel och övriga serviceföretag med anknytning till nämnda näring

Förutsättningar

Olofströms kommun har ett rikt natur- och kulturliv samt friluftsliv och rekreation och därmed en turism som till stor del bygger på de förutsättningar som finns inom natur- och kulturområdet.

Olofströms näringsliv består av många företag som jobbar på en internationell marknad. Företagen har ett stort antal besökare och samarbetspartners från hela världen som under kortare eller längre perioder vistas i Olofström. Dessa gäster är nyckeln för att stärka Olofström besöksnäring och handel. Detta sammantaget gör Visitor's Center (besökscenter) till ett angeläget utvecklingsområde.

Visitor's Center

Olofströms "turism" måste utvecklas. Först och främst bör kommunen arbeta med benämningen besöksnäring med anledning av att denna ska omfatta både affärssegmentet och den traditionella turismen. Flera av Olofström kommuns utvecklingsprojekt inriktar sig på företagsutveckling som ska leda till flera arbetstillfällen. Volvo har blivit kinesiskt. Företagen i Olofström ställs inför stora utmaningar såsom internationalisering och affärsutveckling. Denna process leder förhoppningsvis till en ökning av möten/säljmöten, studiebesök, representationsbesök, företagsarrangemang mm. Dessa gäster är nyckeln som stärker Olofströms besöksnäring och handel.

Kompetensutveckling för besöksnäringen

Hur ska Olofström bli en exportmogen destination? Den nationella strategin för besöksnäringen har fokus på att skapa starka och exportmogna destinationer samt att öka omsättningen med 300 miljarder kr till år 2020. I detta sammanhang

bedöms affärsutveckling och försäljning bli ett par av de viktigaste komponenterna. De företag/organisationer inom besöksnäringen som lärt sig kommunicera och sälja via Internet har större förutsättningar att lyckas än de som inte gör det. Webben är plattformen för kommunikation och försäljning. Fler företag/organisationer bör öka sin kompetens inom webb, affärsutveckling, försäljning samt marknadsföring via sociala medier och sökmotortjänster såsom Google/Bing. Handelns önskemål är att koppla deras utbud starkare mot besökaren, utbildning på webb samt produkt- och affärsutveckling.

Destinationsutveckling och marknadsföring

I arbetet med destinationsutveckling ingår att identifiera och prioritera insatser som är av stor betydelse för kommunens image. Detta bör göras i samarbete mellan Olofström kommun och näringslivet i kommunen. Därefter skapas marknadsföringsmaterial och kampanjer som ligger i tiden och riktar sig mot våra prioriterade områden. Materialet ska vara professionellt och internationellt gångbart.

För mer information, se; <http://www.visitolofstrom.se/>

KOMMUNIKATIONER

Bra kommunikationer ökar tillgängligheten och närheten till omvärlden. Det är viktigt att denna närhet och tillgänglighet tillvaratas och utvecklas. Det ska vara lätt att resa i det framtida Olofström

Angelägna utvecklingsområden

- Ett väg- och järnvägsnät som motsvarar invånarnas och företagens önskemål och behov när det gäller resande och transporter.
- Ingå i ett regionalt och internationellt nätverk för alla trafikslag. Det ska vara lätt att resa och transportera gods och varor till och från Olofström.
- Ett lokalt- och kollektivt trafiknät som ger goda resmöjligheter inom hela kommunen.

Tele- och datakommunikation, behandlas under kap. ”Teknisk försörjning”.

Förutsättningar

Transportsystemet skall vara tillgängligt, ha en hög transportkvalitet, främja en säker trafik och en god miljöutveckling, medverka till en positiv regional utveckling och vara ett jämställt transportsystem (Transportpolitik för en hållbar utveckling, prop 1997/98:56). Rörligheten hos personer och gods har ökat starkt under hela 1900-talet. Trots den utveckling som sker inom telekommunikationssektorn förväntas inte transportbehovet minska utan snarare fortsätta att öka. Exempel på lösningar/åtgärder som kan möta denna utveckling är att utveckla kollektivtrafiken och cykeltrafiken, föra över godstransporter till järnväg, förbättra bilvägnätet, öka samordning av utbyggnaden av transportnätet samt bostads- och verksamhetsområden. Framkomlighet och säkerhet för alla trafikanter ska ha en hög nivå.

En stor del av trafiken utgörs av pendlingstrafik, därför bör resenärer till och från Olofström ges stora valmöjligheter och en flexibilitet som ger korta restider med få byten. En infrastruktur med hög standard och väl fungerande kommunikationer ger ökade förutsättningar till att skapa ett konkurrenskraftigt näringsliv och en utveckling av samhället. Kommunens infrastruktur och kommunikationer ska erbjuda goda valmöjligheter och vara effektiv och tillgänglig.

Vägtrafik

Olofströms kommun ansluts söderifrån från väg E22 vid Pukavik via väg 121 samt vid Bromölla via väg 116. Väg E22 är en viktig länk till övriga Blekinge och dess hamnar men framförallt mot Öresundsregionen. Väg 121 är också en viktig länk mellan kusten och inlandet och är därför av riksintresse. Andra viktiga vägar för Olofströms kommun är väg 116, 119 och väg 126. Generellt fritt byggnadsavstånd från dessa vägar är 12 m. På vissa sträckor utmed väg 116 och 121 finns utökat byggnadstillstånd. För övrigt gäller följande:

Byggnadsförbud:

Hur byggnation får ske i anslutning till allmän väg regleras i väglagen 47 § 1971:948. Inom Olofström kommun är det byggnadsförbud intill 30 meter från väg 121 och 12 meter från övriga allmänna vägar. Dessa bestämmelser gäller inte för vägar inom planlagda områden och inte heller i fråga om åtgärder för vilka bygglov krävs. Lag 1987:459.

Kommunen ska arbeta för effektivare och på lång sikt för mer hållbara persontransporter, samtidigt som tillgängligheten ska öka. Vägstrukturen och kollektivtrafiken sammanbinder Olofström med omkringliggande orter och de sju grannkommunerna. Vid etablering av bebyggelse på landsbygden, är det angeläget att också vägsystemets övergripande behov beaktas. Ett gott samspel mellan stad och land ställer krav på god framkomlighet även på ett mindre vägnät. Ofta är detta en grundförutsättning för boende på landsbygden, samtidigt som en god boendemiljö tillförsäkras de som bor längs med eller nära vägen.

Då det gäller skaderisken är visionen att ingen ska dödas eller skadas i trafiken i framtiden. Olofströms kommun ska aktivt arbeta för att visionen ska uppnås. Detta kan bl.a. ske genom framtagande av ett Trafiksäkerhetsprogram. För att biltrafiken, såväl nöjes- som nyttotrafiken, ska fungera väl och säkert i enlighet med nollvisionens intentioner, krävs ett vägnät som är rätt dimensionerat och håller hög standard. Idag finns brister på det övergripande huvudvägnätet samt på kommunens lokala vägar och gator. Under år 2005 tog Vägverket tillsammans med Olofströms kommun fram en idéstudie för väg 121 Pukavik - Lönsboda, delen genom Olofström. Bakgrunden till idéstudien är att undersöka möjligheterna att förbättra trafiksäkerheten och miljön längs väg 121 genom Olofström.

Dagens utformning av vägen bidrar till att landsvägen mer upplevs som en förbifart än som en infart till samhället. Vidare uppfyller inte trafiksäkerheten de krav som ställs på dagens trafikmiljö, framförallt då det gäller oskyddade trafikanter. Projektet påverkar det lokala vägnätet, bl.a. då det gäller hur rekreativområdet Halen samt nya bostadsområden kring Halen kan servas med trafik. Idéstudien uppställer följande 5 projektmål:

- Att öka trafiksäkerheten, tydliggöra Olofström från vägen och att skapa en väg som bättre passar in i sitt sammanhang.
- Att Olofströmmarna ska kunna påverka arbetet med den nya utformningen av vägen.
- Särskilt fokus ska läggas på barnen och de oskyddade trafikanternas möjligheter att tryggt och säkert röra sig utmed och korsar väg 121.
- Framkomligheten för anslutande vägar ska upplevas som acceptabla för trafiken på väg 121. 121:an utgör en del av Tvärleden och ska därför uppfattas som positiv även för genomfartstrafik.
- Att inte blockera möjligheten att bygga ut Sydostlänken.

Vid lokalisering av utfarter till allmänna vägar gäller följande:

<i>Nationella vägar</i>	
Motorvägar och motortrafikleder	Tillåts ej
Övriga vägar	Endast i undantagsfall
<i>Regionala vägar</i>	
ÅDT > 1000 fordon	Nya utfarter bör begränsas i största möjliga utsträckning
ÅDT < 1000 fordon	Utfarter kan tillåtas om förhållandena i övrigt är acceptabla
Övriga allmänna vägar	Anslutningar bör tillåtas om förhållandena i övrigt är acceptabla

Det finns ett antal planerade förändringar på utvalda vägavsnitt och dess omgivning som kan innebära en förbättrad trafiksituation. En del planer är antagna medan andra fortfarande utreds eller endast är på idé- och diskussionsstadiet. Se föreslagna förändringar under resp. ort i kap. om "Tätorter" samt "Mark- och vattenanvändning".

Tvärleden

Sedan en längre tid har kommuner, dess regionala företrädare samt näringslivet i denna region arbetat för att få till stånd en Tvärled mellan Blekinge (E 22) och Halland (E 6) via Olofström (väg 121), Osby (väg 23/19) och Markaryd (E 4). Ett genomförande av Tvärleden i Blekinge län kvarstår för sträckan Skälmershult-länsgränsen till Skåne. Detta bör prioriteras eftersom det ger bättre förutsättningar för gods- och persontrafik norrut i Olofström samt öka säkerheten på vägen. Tvärleden skapar en transportled mellan hamnarna i Blekinge och på västkusten, förenar flera industritäta orter samt har ett upptagningsområde med ett betydande befolkningsunderlag. Under sommaren 2011 invigdes den s.k. felande länken mellan Osby och Markaryd för trafik. Fortfarande återstår dock vissa utbyggnads- och utbyggnadspartier på Tvärleden, t.ex. delen Skälmershult-Lönsboda och förbifart Lönsboda.

Järnväg

Den befintliga järnvägen mellan Olofström och Älmhult tillhör länets största, avseende transport av gods inom industrin. Någon persontrafik förekommer inte utmed denna järnväg i Blekinge. Det finns starka regionala intressen för att förlänga järnvägen från Olofström till Blekinge kustbana i höjd med Gustavstorp. Därigenom skapas en ny järnvägs-länk, den s.k. Sydostlänken, för godstransporter mellan Södra stambanan och Blekinges hamnar. En sådan utbyggnad skapar förutsättningar för goda spårbundna persontransporter för hela landet. Trafikverket har utsett Sydostlänken som riksintresse för kommunikation (2010-11-17) med hänvisning till att den kommer att binda samman järnvägssträckningen mellan Älmhult-Olofström-Karlshamn, d.v.s. Södra stambanan med Blekinge kustbana. En järnvägsutredning ska påbörjas under år 2011 och bedöms vara färdig inom två år.

Den geografiska lokaliseringen av Sydostlänken är en viktig fråga för Olofströms kommun. En förstudie har tagits fram för att se vilken sträckning som är lämpligast med hänsyn till miljö, funktion och kostnader. Förstudien behandlar både gods- och persontrafik. Intresset för att Sydostlänken ska komma till stånd är mycket stort, både inom näringslivet och för övriga som bor och verkar i regionen. En utbyggd Sydostlänk innebär också ett tågstopp i centralorten Olofström. Kommunen bör utreda hur samhället påverkas av detta tågstopp och var en ny station bör placeras. Järnvägen ligger idag vid väg 121 som utgör en barriär mellan bostadsområden/verksamhetsområden i väster samt centrum/bostadsområden i öster. En målpunkt i form av ett stationsområde skulle kunna överbygga dagens

problem och därmed lyfta fram den del av Olofström som idag till större delen består av ett transportrum. Detta kräver utredningar inom områden som t.ex. trafik, tillgänglighet och säkerhet. Vid sidan av detta föreslås en rikskombiterminal av nationell betydelse i Älmhult. Eftersom en sådan terminal sköter omlastning av gods mellan lastbils- och järnvägstrafik, gynnar detta även Olofströms kommun och fungerar som en viktig länk till Sydostlänken och till Blekinges hamnar. Rosamarkerad, enkel linje i öster på kartan nedan, ingår ej i förstudien.

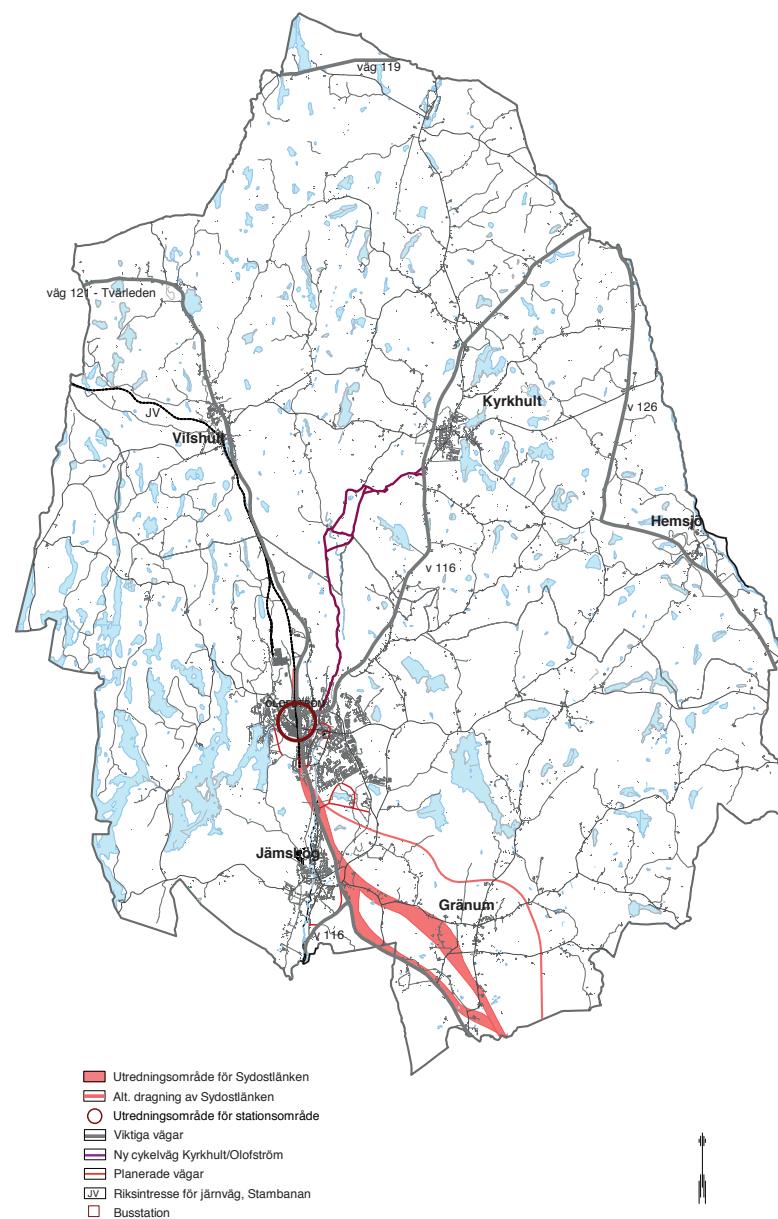
Kollektivtrafik

En av de faktorer som avgör om en kommun är attraktiv att bo och leva i är tillgången till väl utvecklade allmänna kommunikationer, inte minst för ungdomar m.fl. som inte har körkort. En väl fungerande kollektivtrafik skapar en tillgänglighet som är väsentlig för kommunens egna invånare och näringsidkare liksom för dess besökare. Olofströms kommun ska ha bra anslutning med allmänna kommunikationer till Bromölla/Karlshamns och Älmhults/Osby kommuner, inte minst för att ha tillgång till det stora utbud av järnvägstrafik som finns i omgivningen.

I stora delar av kommunen är man beroende av individuella lösningar för att tillgodose sitt resandebehov. Den traditionella kollektivtrafiken med buss är ofta inget rimligt alternativ, här måste andra mer flexibla metoder prövas. De insatser som krävs måste bedömas mot ett helhetsperspektiv, där den enskildes behov och samhällsnyttan bl.a. för miljön och för den långsiktiga ekonomin, vägs mot behövliga satsningar. Ansvaret för dessa frågor vilar både på kommunen och på trafik huvudmannen för kollektivtrafiken i Blekinge, d.v.s. Blekingetrafiken AB där länets kommuner är delägare.

Olofströms behov av goda förbindelser till tågen till/från Malmö/Köpenhamn, tillgodoses genom busslinje 561 mellan Olofström - Bromölla station. Idag är det möjligt att bo i Olofström och utan större problem ta sig med allmänna kommunikationer till arbete eller studier etc. i Kristianstad, Lund, Malmö/Köpenhamn.

Buslinje 630 mellan Olofström-Karlshamn är även anpassad för tåganslutning österut. Det finns ett antal turer med direktbussar mellan Olofström-Karlskrona. Trafiken har byggts ut under de senaste åren och Olofström har numera även nattbussar till/från Karlshamn fredagar och lördagar. Trafiken på linjerna 561 och 630 utgör 2/3 av Olofströms totala utbud av kollektivtrafik med buss. Fortfarande kvarstår problemet med Olofströms regionala kommunikationer i nord/sydlig rikt-

ning (linje 562), dvs. mot Växjö, Älmhult/Alvesta, Göteborg och Stockholm. Denna fråga är nu föremål för en närmare studie och kommunen följer noggrant detta arbete. Kommande planering för en utökad trafik, kommer till stor del att tillgodose genom regionala ställningstaganden som baseras på Blekingetrafikens Marknadsplan 2012-2014.

Öppen närtrafik

Som en effekt av en väl utbyggd kollektivtrafik till/från Karlshamn och Bromölla har Jämshög idag tillgång till många bussförbindelser med Olofströms tätort medan övriga tätorter i kommunen inte har samma förutsättningar. De måste m.a.o. generera sitt eget resandeunderlag. Blekingetrafiken tillämpar en regel om minst 7 resenärer/tur för att behålla befintliga eller inrätta nya bussturer.

Som ett resultat av detta har kollektivtrafiken mot Kyrkhult, Vilshult, Gränum och Hemsjö successivt minskat. En ökning av utbudet gentemot Kyrkhult kvällstid är högst motiverat samtidigt som Vilshult kan dra nytta av en framtida ökad trafik på linje 562. Hur turtätheten mellan Olofström-Kyrkhult kan öka kvällstid, ses över genom regionala utredningar, under perioden 2012-2014. För övriga delar av kommunen bör "Öppen Närtrafik" vara en lösning.

Med den öppna närtrafiken kan resor ske alla dagar i veckan mellan kl. 8.00 – 18.00. Närtrafiken är öppen för de som bor på landsbygden och har minst 1 km till närmsta busshållplats eller bor närmre en busshållplats där det går högst 2 dubbeltur mellan kl. 9.00 – 17.00 per dag. Resorna samordnas med färdtjänst och beställs via telefon. Olofströms kommun har under en lång tid talat sig varm för denna form av behovsanpassad beställningstrafik med mindre fordon och utan tidtabell. Kommunen vill därför att denna form av trafik utvecklas i samarbete med den regionala trafiken. Kommunen vill även medverka till att all kollektivtrafik görs tillgänglig för funktionshindrade.

Gång- och cykeltrafik

En förstärkning av gång- och cykelvägnätet ökar trafiksäkerheten och minskar trafiksektorns miljöbelastning. Ett arbete med att se över kommunens gång- och cykelvägar pågår. Förslag till huvudstråk för gång- och cykeltrafiken ges för resp. ort under kap. "Tätorter". Olofströms kommun har i stort ett väl utbyggt och trafiksäkert gång- och cykelvägnät men vissa stråk behöver bindas samman, t.ex. mellan skolor och större arbetsplatser, mellan ytterområden och tätortscentra samt

mellan olika kommundelar. Vidare ska tillgängligheten till friluftsområden, kulturplatser och badstrandsområden prioriteras. Likaså bör det regionala cykelnätet förbättras, bland annat med bättre kopplingar mot kommunens olika tätorter. För att tillgodose detta, krävs en utbyggnad av separata gång- och cykelbanor. En stor del av nätet består emellertid av bilvägar med låg trafikbelastning där inga eller relativt små åtgärder krävs. Behovet av gång- och cykelvägar till de större hållplatserna, ses över i samverkan mellan kommunen och regional trafikplanering.

Kommande projekt kring gång- och cykelnätet i Olofströms kommun;

- Gång- och cykelbana mellan Kyrkhult och Olofström.
- Gång- och cykelförbindelser över/under väg 121.
- Tydliga gång- och cykelstråk till/från målpunkter i centrala Olofström.
- Säkra skolvägar.
- Möjligheterna till att ordna cykelbana mellan Olofström och Vilshult bör ses över.

Barn och ungdomar har önskemål om att kommunen ska satsa på bra cykelbanor och bra bussförbindelser. Olofströms kommun anser att det är av stor vikt att utveckla tillgängligheten i samhället för barn och ungdomar samt minska föräldrarnas behov av att skjutsa till skola och fritidsaktiviteter. Det kan t.ex. ske genom att gång- och cykelbanor lokaliseras så att möjlighet ges att ta sig fram på egen hand mellan bostadsområden, skola och fritidsaktiviteter. Olofströms kommun har stora möjligheter att minska de "korta resorna". De flesta idrottsaktiviteter är centralt placerade med närhet till kollektivtrafik.

Flyg

Närmaste flygplatser ligger ca 70 km öster resp. västerut, i Ronneby resp. Kristianstads kommuner. Direkt kollektivtrafik saknas. Kommunikationerna till flygplatsen i Malmö/Köpenhamn är bättre. Genom Öresundsförbindelsen har restiden till Köpenhamns flygplats, Kastrup, minskat betydligt både för den som färdas med bil och den som reser kollektivt. Restiden med tåg till Kastrup är densamma som till Sturup utanför Malmö, drygt två timmar. Restid till flygplatsen i Kristianstad är ca en timme.

TEKNISK FÖRSÖRJNING & BREDBAND

Koncernen för energi skall sträva efter att göra investeringar som är anpassade efter invånarnas önskemål och behov på ett för miljön riktigt sätt. Detta för att kommunen skall upplevas som en kommun som tänker långsiktigt med människor och miljö i fokus

Angelägna utvecklingsområden

- Säker elförsörjning.
- Säker vattenförsörjning.
- Hållbar energiutveckling.

Förutsättningar

I nuläget består det kommunala elnätet till 35 % av ett luftledningsnät. Detta är störningskänsligt på grund av den påverkan som en storm eller åskväder gör och kan i värsta fall medföra ett spänningsbrott i upp till en vecka. Dagens lagstiftning innebär att kunder kan begära avbrottsersättning vid ett avbrott längre än 12 timmar.

Kommunen har även fjärrvärmepannor, etablerade på Agrasjö industriområde. Dessa har en produktion på cirka 40 GWh värme och är till stora delar producerade med skogsflis. Intresset är stort ifrån både industrier och allmänhet att ansluta sig till fjärrvärmenätet. Dock är kapaciteten på de befintliga flispannorna redan utnyttjad till 100 %. Olofströms Kraft AB producerar dessutom el via fem vattenkraftsstationer. Två av stationerna är belägna i Holjeån och tre stycken finns i Ronnebyån. Deras samlade produktionskapacitet är ett normalår 15 GWh.

Olofströms Kraft

Olofströms Kraft AB är ett bolag som till 100 % ägs av Olofströms kommun och dess invånare. Koncernen är ett bolag som omfattar kommunal infrastruktur som eldistribution, fjärrvärme, vatten och avlopp, kabel-tv, bredband och parkverksamhet.

Hög kundservice är i fokus, med det menas att det skall vara lätt att komma i kontakt med de verksamhetsansvariga och att eventuella fel ska behandlas snabbt och korrekt.

Målet under de kommande åren är att fortsätta säkra elleveransen till alla människor som är kopplade till Olofströms Krafts elnät. Intentionen är att få en så trygg elförsörjning med ett så kundnära perspektiv som möjligt. I det arbetet ingår att informera konsumenterna om vilka möjligheter de har att spara energi, vilket även minskar den miljöpåverkan som ett bruk av elenergi innebär. Nätbolaget ska ta ut en kostnadsriktig och kostnadseffektiv tariff med hög service, men det skall ändå löna sig för kunden att spara energi.

Kvalitetskraven på elleveransen kommer att fortsätta att öka även i framtiden. För att komma upp till det kommer elnätet att behöva byggas om till ett jordkabelnät ifrån dagens friledningsnät. Det kommer endast att bli ett friledningsnät kvar på vissa sträckor på landsbygden där man tekniskt och ekonomiskt inte kan bygga med jordkabel. Det går idag inte att reservera markområden för dessa utbyggnader, detta får ses över när en ombyggnad blir aktuell.

Ställverksområde

Ett eventuellt nytt industriområde kan komma att kräva plats för ett ställverk. Lokaliseringen för detta ställverksområde är beroende på var industriområdet förläggs. Ställverksområdet kan behöva ha en storlek på ca 2 500 m². Detta ställverksområde skall försörjas via en luftledning. Ledningsgatan skall vara så bred att inga träd kan falla på ledningen, d.v.s. minst 40 meter.

Volvo Personvagnar AB har för avsikt att utöka sitt verksamhetsområde i kommunens nordvästra del. Nyttjas ett större område för industriell verksamhet, fordras att ett ställverk placeras i anslutning till detta. Se områden för verksamhet under kap om Mark och vattenanvändning.

Fjärrvärme

En utbyggnad av biobränslebaserad fjärrvärme skall ske för att minska användning av fossila bränslen. I första hand kommer en utbyggnad att ske inom Olofströms tätort men en etablering kan även vara möjlig inom de mindre tätorterna.

Med nämnda utbyggnad kommer Olofströms Kraft att kunna försörja industrier och villor inom stora delar av Olofström.

Olofströms största industri, Volvo Personvagnar AB, är idag den absolut största konsumenten av värmeenergi i Olofströms kommun. De producerar idag sin värme ifrån gasoleldade pannor. För att komma ifrån detta fossila bränsle bör det reserveras ett område i nordvästra delen av Olofström för en utbyggnad av ytterligare ett biobränsleeldat värme- eller kraftvärmeverk. Placeringen av detta är förslagsvis norr eller söder om befintliga gasoltankar mot Volvos övre verkstad.

En annan tänkbar utveckling av försörjningen med fjärrvärme är att bygga en överföringsledning ifrån Mörrum Södra Cell till Olofström. Om detta blir aktuellt kan det behövas en sträckning för denna kulvert genom kommunen söderifrån.

När nya bostadsområden etableras bör det vid planeringen beslutas om en utbyggnad av fjärrvärme ska ske. Anslutningen av fjärrvärme ska sedan ingå i tomtpriset så köparen vet att detta område är försett med fjärrvärme.

Vattenförsörjning

Kommunens vattenverk har en nominell kapacitet att producera 10 000 m³/dygn men har i praktiken, med nuvarande förutsättningar problem redan när behovet överstiger 4 000 m³.

Dricksvattenförsörjningen baseras på en kombination av ytvatten och grundvatten. Ytvattnet från sjön Halen, som är kommunens ytvattentäkt, har liksom flertalet av norra Europas ytvatten på senare år genomgått en kraftig kvalitetsförsämring avseende innehållet av organiskt material, vilket bl.a. visar sig i kraftigt höjda färgvärden. Kommunen byggde ett nytt råvattenintag som är reglerbart mellan 6 och 12 m djup i Västersjön under år 2008. (Tidigare intag var på 2,5 m djup). Detta innebär förbättringar avseende vattenskydd, mikrobiologi och temperatur. Problemen med hög vattenfärg påverkas dock inte nämnvärt. Risken för periodvis förhöjda manganhalter ökar emellertid, vilket vattenverket i dag saknar processteg för att ta bort. Ovanstående samt kommunens grundvattentäkter beskrivs mer utförligt i Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009). En plan som anger förutsättningar för hänsynstagande och medvetna avvägningar och har ett tydligt kartunderlag.

Länsstyrelsen eller kommunen kan skydda vatten som har betydelse som grund- eller ytvattentillgång genom att ange ett vattenskyddsområde (7 kap. 21 § miljöbalken). Arbetet med att ta fram skyddsområden och skyddsområdesbestämmelser för Olofströms vattentäkter är genomfört och inlämnat till länsstyrelsen för fastställande. Detta material har tagits fram i samverkan med länsstyrelsen och Miljöförbundet Blekinge Väst. Aktuella områden finns markerade på karta under kap. ”Mark- och vattenanvändning”. Mer ingående beskrivningar av kommunens vattenförsörjning anges i Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009), som aktualiseras i samband med att översiktsplanen aktualiseras.

Avlopp

Den huvudsakliga kommunala avloppsvattenhanteringen sker vid reningsverket i Jämshög. Reningsverket är dimensionerat för 19 500 personekvivalenter vilket mer än väl täcker behovet idag. I Hemsjö finns en mindre reningsanläggning med luftade dammar. Ett nytt effektivt avloppsreningsverk uppfördes i anslutning till biodammarna i Hemsjö år 2011.

Vattenkraft

Det finns en möjlighet att bygga ut kommunens vattenkraftsproduktion med cirka 5 GWh genom ett övertagande av vattenkraftproduktionen inom Volvo industriområde. Genom en sådan lösning, samt åtgärder på sjösystemet ifrån Immeln, skulle även risken för översvämning vid högvatten kunna minskas. Mer information finns i kap. ”Risker och nationella skydd samt Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009).

Tele- och datakommunikation

Målsättningen inom Olofströms kommun är att alla kommuninvånare och företag på sikt ska ha tillgång till snabb datakommunikation. Regeringen har antagit en bredbandsstrategi som anger att 90 % av alla hushåll och företag bör ha bredband med en hastighet på minst 100 Mb, år 2020. Arbete pågår med att bygga ut bredband, både inom tätorterna och på landsbygden. Kommunen ser bredbandet som en möjlighet för människor att välja Olofströms kommun som bostadsort och samtidigt kunna utföra större delar av sitt arbete från hemmet. För många företag är snabb datakommunikation ett måste för att kunna utföra ett bra och kostnadseffektivt arbete, därför kommer kommunen att arbeta för att även landsbygden ska få bredband.

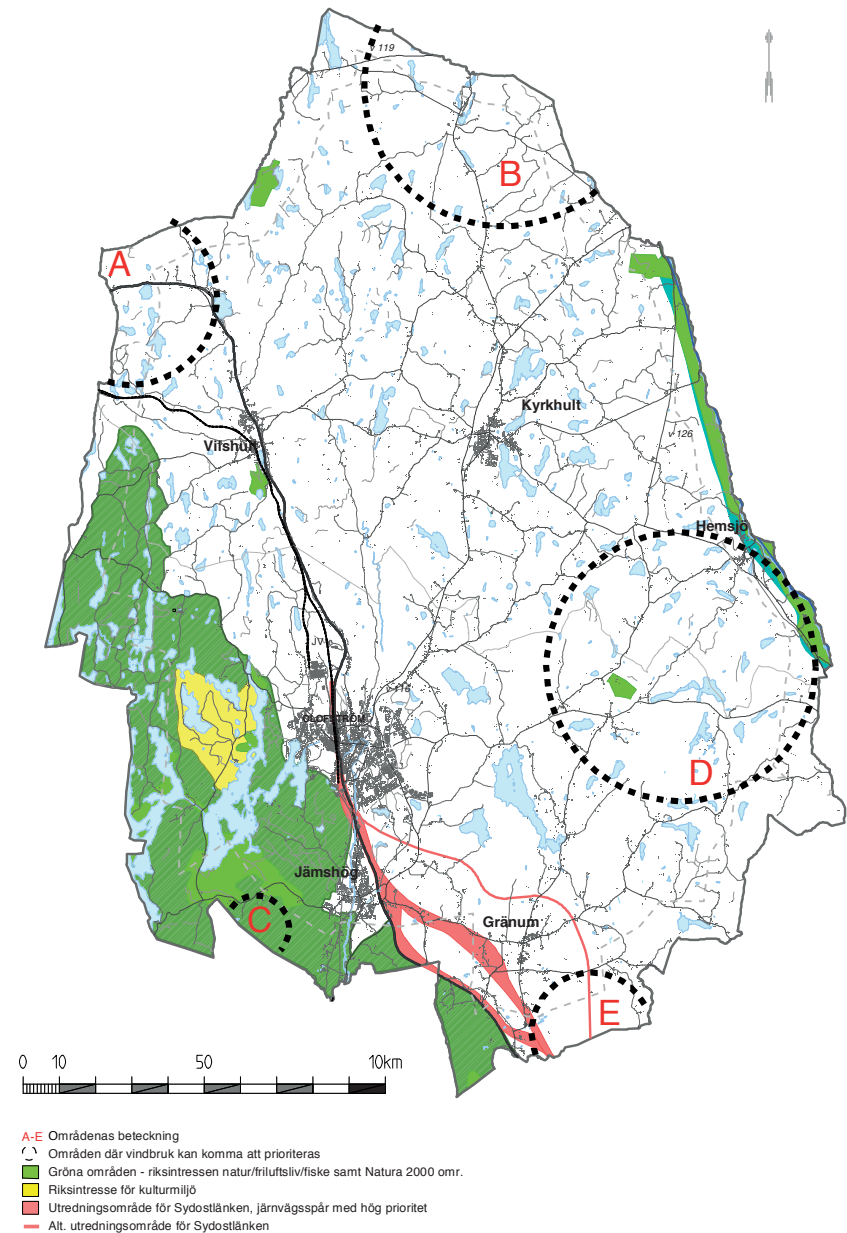
3G- master

Systemet av 3G-master är i princip färdigutbyggt i kommunen. Utbyggnaden av 4G är under uppbyggnad och förväntas vara färdigutbyggt inom nuvarande mandatperiod. Vid all bygglovshantering ska samlokalisering av mobilmaster studeras. En lagändring (2006-07-01) möjliggör för samhället att tvinga operatörer att dela på samma mast.

Kommunen har undersökt möjligheten att avsätta ett geografiskt område som hålls fritt (eller på acceptabel nivå) från strålningskällor och magnetfält. Detta har dock visat sig vara svårt att förena med motstående intressen och nödvändig infrastruktur. I dagsläget finns ingen s.k. strålningsfri zon inom kommunen.

Vindkraft

Inga vindkraftverk har ännu uppförts i kommunen. Detta beror till stor del på att det funnits motstående intressen avseende placeringen av stora vindkraftverk. Kommunfullmäktige antog dock en vindbruksplan (2011-02-07) som ett tillägg till översiktsplanen, Tema vindkraft som anger fem markområden där det kan vara möjligt att placera stora (150 m höga) vindkraftverk. Olofströms kommuns policy är att informera/samråda med en grannkommun då en större vindkraftsetablering planeras på ett avstånd på 5 000 m från en kommungräns. Detta bl.a. för att visa hänsyn till naturreservat, riksintressen och Natura 2000 områden m.m. En skyddszon på ca 1 000 m bör övervägas i de fall en sådan hänsyn är relevant. Lämpligheten för att etablera vindkraft utreds för varje enskilt objekt.

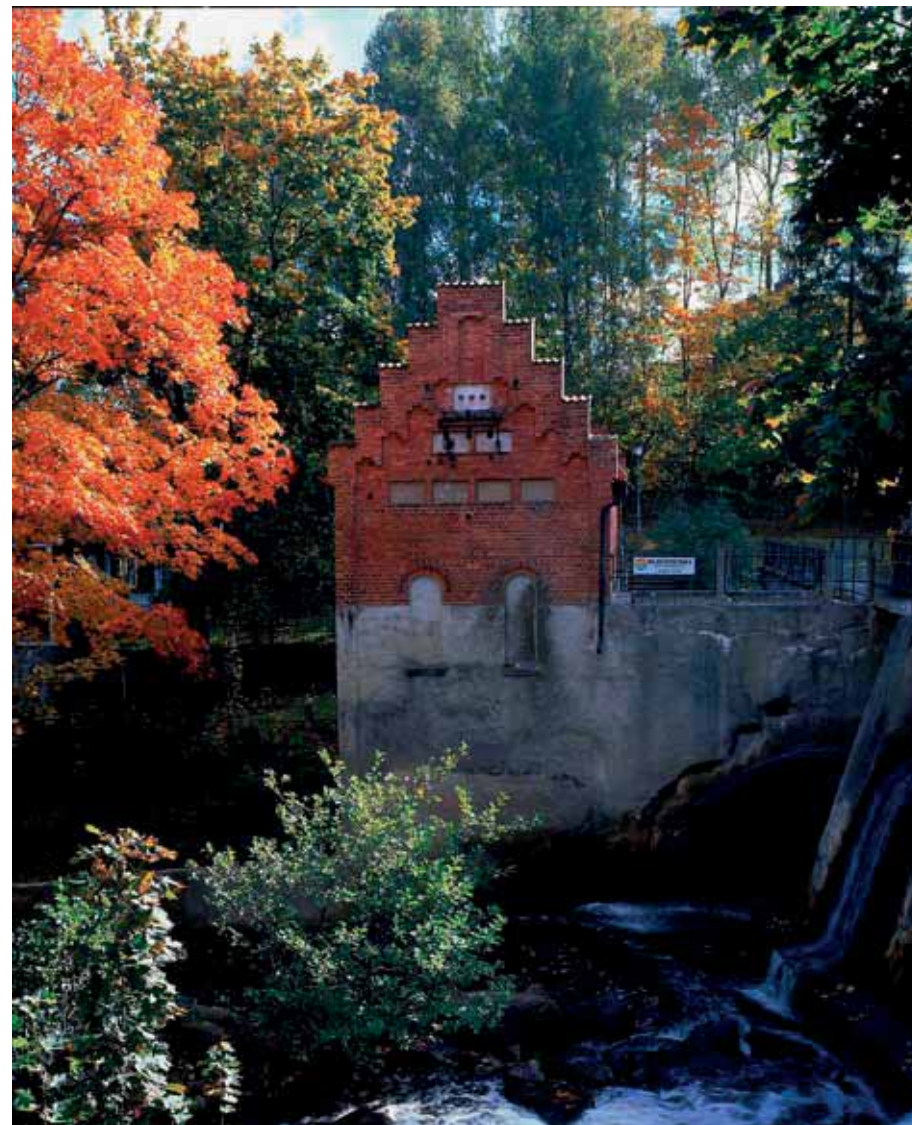
Övriga energikällor

Olofströms kommun arbetar med att ta fram en Energi- och klimatstrategi, där de energikällor som är relevanta att nyttja för Olofströms kommun redovisas. Förutom ovan nämnda energikällor är biogas högaktuell. En satsning kommer att ske genom ett samarbete med grannkommunerna Karlshamn och Sölvesborg via det gemensamma bolaget Västblekinge Miljö AB. Byggstart av en anläggning för biogas baserat på teknik för torr rötning sker under år 2011. Insatsen beräknas minska kommunernas koldioxidbelastning med cirka 4 200 ton per år då biogasen används i sopbilar och övriga fordon.

Olofströms kommun ska fram till år 2012 genomföra mätningar i skolor och idrottsanläggningar i syfte att kartlägga vilka objekt som lämpar sig bäst för solfångar-teknik. Kartläggningen skall utmynna i en handlingsplan för solfångarinstallationer på kommunala byggnader. Under år 2010 installerade Olofströmshus AB en solvärmeanläggning på äldreboendet i Kyrkhult. Under år 2012 planerar företaget att bygga ytterligare en anläggning för solvärme på Brännaregårdens äldreboende. Ytterligare 2 anläggningar för solfångare och solceller som ska vara installerade till år 2015 planeras.

Det finns ingen användning av jordvärme i de kommunala anläggningarna, men bergvärmepumpar har installerats i ca 10 % av den totala fastighetsytan och fler pumpar kommer att installeras inom de närmaste åren. Därutöver används luft/vattenvärmepumpar i 5 % av den totala fastighetsytan. Kommunen räknar med att ha konverterat bort all olja för uppvärmning senast år 2012.

För övrigt förespråkar kommunen energieffektiva och förnyelsebara energikällor för uppvärmning av villor. Kommunens energirådgivare arbetar aktivt med information och rådgivning.

BEBYGGELSEUTVECKLING

Olofströms kommun erbjuder naturnära och sjö- och ånära boende. Kommunen ska även ge plats för verksamhetsområden samt fler mindre företag. En förutsättning är att ny- och tillbyggnad sker på ett långsiktigt hållbart sätt

Förutom biotopskydd, inventerar Skogsstyrelsen nyckelbiotoper. En nyckelbiotop är ett område som inrymmer särskilda kvaliteter som är viktiga för missgynnade och hotade arter. Områden som har höga naturvärden men inte riktigt når upp till nyckelbiotop klassas som naturvärden. Nyckelbiotoper och naturvärden är bl.a. viktiga för att nå miljökvalitetsmålen i skog. Nyckelbiotoper från Länsstyrelsen resp. Skogsstyrelsen har samma markering på kartan, för närmare information, se Länsstyrelsen och Skogsstyrelsens hemsidor.

Angelägna utvecklingsområden

- God tillgänglighet, trygghet och hälsosamma boendemiljöer samt ett attraktivt boende för alla till ett rimligt pris.
- Erbjudna fler natur-, sjö- och ånära tomter, samt tomter som gynnar etablering av företag.
- Ett attraktivare centrum, med en bra miljö- och trafiksäkerhet, samt en blomstrande handel och mötesplatser med upplevelser för alla åldrar.

Förutsättningar

Den största delen av kommunens bostadsbestånd byggdes under 60- och 70- talet som sammanhängande bostadsområden i tätorterna. De byggdes för en växande befolkning med närhet till arbete, service och rekreation. Det var stor efterfrågan på arbetskraft och bostäderna anpassades för dessa nyinflyttade. Idag har samhällsstrukturer förändrats och det ställs nya krav på boendet. Det har blivit vanligare att pendla och de accepterade avstånden för pendling har blivit längre i takt med att komforten ökat och restiderna blivit kortare. Detta innebär att ett stort antal arbetstillfällen i kommunen inte automatiskt medför inflyttning.

Olofströmshus AB

Det kommunägda bostadsbolaget, Olofströmshus AB, lägger fokus på att de boende ska vara i centrum. Olofströmshus förtjänst ska användas till att skapa resurser för utveckling och förnyelse av bostäder. Till målen hör att skapa trygghet i boendet dygnet runt samt att kunna erbjuda en hög bostadsservice. Miljö- och kvalitetstänkande har hög prioritet, liksom att allmännyttans boende ska mötas av engagerad personal med stort ansvar samt en välskött ekonomi.

Visionen är: BOSTÄDER FÖR ALLA, MÖJLIGHETERNAS BOENDE – "EASY LIVING"!

Bebyggelse

Kommunen ska vara beredd på att kunna erbjuda en stor variation av attraktiva tomter som gynnar inflyttning. Det ska finnas möjlighet till att skapa attraktiv bebyggelse i och intill samtliga tätorter, samt möjlighet till att bygga hus/fritidshus på strötomter resp. mycket stora tomter på landsbygden. Bostadsbebyggelsen ska utvecklas på ett sätt så att det gynnar både delårsboende och helårsboende, även på landsbygden. Kommunen ställer sig positiv till bebyggelsegrupper (och enstaka hus) i attraktiva och sjö- och ånära lägen.

Generellt gäller ett skyddsavstånd på 100 m vid kommunens sjöar och vattendrag. Ett tillägg till översiktsplanen, Tema strandnära har dock möjliggjort att lättnader i strandskyddet kan medges för de objekt som anges. Ställningstaganden till var/om strandskyddsdispens bör medges, avgörs i varje enskild prövning. En förutsättning är att strandskyddets syfte tillgodoses och att det finns en godkänd VA-lösning. Det finns också särskilt känsliga områden och restriktioner att ta hänsyn till. Se kap. "Landsbygd" samt Tema strandnära (2010).

Planering för mindre bebyggelsegrupper kan ge nya socialt, tekniskt- ekonomiskt och miljömässigt hållbara lösningar, exempelvis genom s.k. Hästgårdar, vilket innebär att en grupp bostäder samlas kring ett gemensamt intresse för hästar med gemensamt stall, rasthagar etc. Flera fastighetsägare kan alltså gå samman och välja att kombinera boendet med ett fritidsintresse. Kommunens ställningstagande till skyddsavstånd för Hästgårdar innebär att avståndet mellan stall och bostadshus utanför planområdet/fastigheten skall överstiga mellan 100 – 300 m och

att avståndet mellan rasthage och bostadshus utanför planområdet/fastigheten skall överstiga 50 m. Skillnaden i avstånd beror på hästgårdens läge, topografi, buskage/träd och vindförhållanden samt hästgårdens bestånd (antal djur).

För mer detaljerade riktlinjer om djurhållning, se länsstyrelsens Djurhållning och bostäder - kunskapsöversikt för samhällsplanering i Blekinge län (2008).

Det finns också ett behov av och önskemål om mindre bostäder, främst för ungdomar och äldre, detta behov gäller mer eller mindre för samtliga av kommunens orter. Behov löses inte enbart genom en efterfrågan på bostadsmarknaden och subventioner, därför bör kommunen i samverkan med sitt eget men även andra bostadsföretag fortsätta sina medvetna planeringsinsatser för att öka utbudet av mindre bostäder.

Vid upprättande av detaljplaner etc. är det viktigt att betona att nya bostadsområden ska tillåtas bedriva lättare verksamhet, exempelvis handel.

Verksamheter

Kommunen ska också ha en markberedskap för olika typer av verksamheter i samtliga tätorter, t.ex. för områden som är lämpliga för lättare industri, industrihotell och etablering av mindre företag. I plankartan ges förslag till nya verksamhetsområden i anslutning till befintliga industrier, för att de olika företagens servicebehov ska kunna tillgodoses och för att synergieffekter som gynnar produkt- och företagsutveckling ska tillgodoses. Besöksnäringen förväntas få behov av ett ökat antal anläggningar för turisternas/besökarens aktiviteter och övernattningsplatser. Kommunen är positiv till att pröva lokalisering av nya anläggningar då dessa aktualiseras. Det ska också finnas verksamhetsområden som kan kombineras med boende.

Hållbart bostadsbyggande

Kommunen ska verka för att framtida bebyggelse lokaliseras så att de värden som gör både kommunen som helhet och varje enskild plats attraktiv bevaras och förstärks, samtidigt som man möjliggör för fler att bo i kommunen. Vid planering sker en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen. Olika värden skyddas och bevaras genom bygglovs- och detaljplaneprocessen, sådana processer kan också medge olika kompensationsåtgärder. Olofströms kommun kan erbjuda ett stort utbud av naturnära och sjönära boende, förutsättningen är dock att ny- och tillbyggnad sker på ett långsiktigt hållbart sätt. Sjonära bostadslägen ska därför väljas med urskillnad och restriktion i förhållande till natur- och kulturmiljön, det

handlar alltså inte om att "kringbygga" hela sjöar. Regeringens Klimat och sårbarhetsutredning skall beaktas.

Kommunen ska också säkerställa att avloppshanteringen kan ske på ett säkert sätt, även med hänsyn tagen till klimatförändringarna, vid planering av ny- och ombyggnad. Avlopps- och dagvattensystemen ska i princip klara alla typer av regn. Detta kan t.ex. lösas genom "vattenvägar" där vattnet kan rinna av vid mycket kraftiga regn utan att skada bebyggelse eller miljö. "Dagvattenpolicy för Olofströms kommun" (Olofströms Kraft AB 2011-03-03) ska användas där det finns stöd i detaljplan.

Genomgående behöver befintlig bebyggelse underhållas och förändras bl.a. när det gäller energiförbrukning. Det kan exempelvis ske genom en satsning på att bygga energieffektivt samt byggande av s.k. passivhus. Att öka tillgängligheten i befintliga bostads- och tätortsmiljöer, är också en viktig planeringsuppgift.

Centrum

En fortsatt utveckling av centrum och boende skall genomföras. Projekt för centrumplanering med miljö- och trafiksäkerhet, handel och boende pågår och en första etapp förväntas vara färdigställd under innevarande mandatperiod, där kommunen bl.a. erbjuder små tomter centralt i Olofström. Ett annat prioriterat projekt är att skapa en mer inbjudande infart från väg 121.

Ett allmänt önskemål är att kommuninvånarna ska få en ökad trygghet, detta ska eftersträvas. Polisen och Valfärdsrådet m.fl. genomför en gemensam undersökning, bl.a. genom promenader och frågestunder kvällstid. Även belysningen och gång- och cykelvägar ses över i samband med centrumutvecklingen.

LANDSBYGDEN

Olofströms landsbygd kännetecknas genom att vara ett mycket sjörikt skogslandskap. Antalet sjöar, som ligger i huvudsak inom tre avrinningsområden mellan bebyggelse och natur, är närmare 300 stycken

Faktaruta, tätorternas omland	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	2 601	1 200	1 401	591	43,1

Angelägna utvecklingsområden

- Bredbandsutbyggnad.
- Underlätta etablering av verksamheter och attraktivt boende.
- Stärkt och breddad dialog för att öka samverkan mellan kommunens aktörer och boende och verksamma på landsbygden.

Förutsättningar

Kommunen är positiv till en utveckling av boende på landsbygden både som helårs- och delårsboende. Detta kan ske både i enstaka hus och i större eller mindre grupper. Bevarande av områdena kring Halen – Raslängen och Mörrumsån m.fl. är i helheten speciellt viktiga. Detta motsäger dock inte en viss bebyggelse. Landsbygden erbjuder allmänt sett stora möjligheter till att skapa ett attraktivt naturnära boende. Sjönära boende kan erbjudas vid en rad sjöar och vattendrag.

Begreppet landsbygd omfattar hela kommunen, förutom tätorten Olofström. Av de ca 13 000 personer som är skrivna i Olofströms kommun, bor drygt hälften (57 %) i tätorten Olofström. Ur ett EU-perspektiv betraktas resten av befolkningen (43 %) som boende på landsbygden. Av dessa 43 % bor 24 % i de fem mindre tätorterna (Olofströms tätort undantagen) och resterande 19 % i tätorternas omland.

Under hösten 2008 initierades Leaderprojektet 'Medvind på landsbygden', i syfte att stärka förutsättningarna för att leva, verka och uppleva på landsbygden, detta är indirekt kopplat till EU:s landsbygdsprogram (2007-2013). Ett par av de mål som sattes upp, var att ta fram ett Utvecklingsprogram för landsbygden i Olofströms kommun (2010) och att bilda ett Kommunbygderåd som ett varaktigt forum för landsbygdsfrågor. Detta har skett i nära samverkan med lokala aktörer och andra intressenter samt kommunen.

Underlagsmaterialet till utvecklingsprogrammet har arbetats fram av människor som gått samman i syfte att vara med och påverka utvecklingen på landsbygden genom att ta fram planer för bygden där de bor eller verkar. De områden som ansetts viktigast att prioritera för att stärka landsbygden, har därefter ställts samman i ett "levande" dokument, d.v.s. ett dokument som ändras då förutsättningarna och önskemålen ändras. Det är genom Kommunbygderådet, som förvaltar utvecklingsprogrammet, som människor som bor och verkar på landsbygden lättast kan vara med och förankra idéer och önskemål och i förlängningen påverka den kommunala planeringen.

Kommunbygderådet har till uppgift att bevaka och stärka landsbygdens intressen, bl.a. genom dialog med lokala myndigheter och organ, näringsliv, politiska partier och andra intressenter.

Förutom ovanstående är det av stor vikt att beakta barnperspektivet vid kommande planering för landsbygden. Detta arbete har påbörjats genom att barn från årskurs 1-3 från Kyrkhults skola tagit aktiv del och medverkat i det utvecklingsarbete som frambringt utvecklingsprogrammet för landsbygden i Olofströms kommun. Barnen har bl.a. kommit med konkreta idéer och förslag till hur Kyrkhults samhälle och badplats kan utvecklas och är sannolikt en av landets allra yngsta lokala utvecklingsgrupper inom organisationen Hela Sverige ska leva.

Bredband

Genom den dialog som förts med boende och verksamma på landsbygden framkom att det finns ett stort behov av ett väl fungerande bredband på landsbygden. Att bredbandet dessutom har en hög kapacitet, kan många gånger ha avgörande betydelse för om det går att bedriva en verksamhet eller ej. Regeringens bred-

bandsstrategi anger för övrigt att 90 % av alla hushåll och företag bör ha bredband med en hastighet på minst 100 Mb, år 2020. Eftersom det inte är ekonomiskt lönsamt för marknaden att investera bredband på landsbygden, har många byalag etc. runtom i Sverige bildat samfälligheter/ekonomiska föreningar i syfte att bygga egna nät som kopplas mot stadsnät och andra nätägare. Ibland sker detta med stöd av stat och kommun.

Livsmiljö

Bebyggelse och boende på landsbygden kan ibland resultera i positiva effekter genom att det medverkar till att en landskapsbevarande hävd skapas eller fortlöper. Detta kan t.ex. kombineras med ett fritidsintresse, exempelvis en hästgård. En bebyggelsegrupp kan ge goda möjligheter att utveckla t.ex. gemensam avloppslösning med minireningsverk samt delad skötsel och ansvar och kan även ge människor tillfälle till att samlas kring gemensamma intressen. Goda möjligheter finns också att åstadkomma lokala lösningar för energianvändning t.ex. genom solceller, solvärme och biobränsle. Vidare ökar möjligheterna för att utveckla en lokal livsmedelsproduktion samt besöksnäring.

Genom att möjliggöra att små enheter kan bildas för t.ex. deltids-/fritidsjordbruk eller hästgårdar, ökar också möjligheterna att bibehålla det öppna landskapet.

Prövning för nyetablering av enstaka hus sker i samband med bygglovsprövning som också innefattar en lokaliseringssprövning. För en gemensam grupp krävs som regel en detaljplanprocess. Ett första villkor för lov till att etablera bebyggelse är att vatten- och avloppsfrågorna går att lösa på ett miljöriktigt sätt. I övrigt sker en prövning gentemot andra intressen och gällande bestämmelser i varje enskilt fall.

Infrastruktur

Tvärleden mellan Blekinge (E 22) och Halland (E 6) via Olofström (väg 121), Osby (väg 23/19) och Markaryd (E 4), kommer att öka tillgängligheten för turister m.fl. att hitta till Olofströms natur och fritidsområden. Även Sydostlänken underlättar för människor att ta sig till Olofström i framtiden. En väl fungerande kollektivtrafik på landsbygden är en förutsättning för att landsbygden ska kunna leva vidare på ett bra sätt. Likaså uppmuntrar kommunen till konceptet ”öppen närtrafik”, se kap om Kommunikationer för mer information.

Areella näringar

De största sammanhängande jordbruksmarksområdena är belägna söder om Jämshög och omkring Grån, men det finns även en mängd områden utspritt i resten av kommunen. Eftersom den allra största delen av marken är hävdad på ett eller annat sätt, är det viktigt att den jordbruksmark som finns kvar används på ett bra sätt. Det kan t.ex. vara att bruka mindre odlingslotter eftersom det ger kvalitéer som storskaliga och rationella jordbruk ibland saknar, t.ex. visuellt och kulturellt. Därför är det bra att även mindre gårdar driver någon form av jordbruk. Markområden som ansetts särskilt lämpliga som jordbruksmark anges på karta under kap. ”Mark- och vattenanvändning”.

Skogen är den del av de areella näringarna i kommunen som har den största ekonomiska betydelsen. De högproduktiva skogarna ligger företrädesvis i norr. Ibland påverkar den utpräglade produktionsskogen landskapsbilden på ett negativt sätt. Avvägningen mellan barr- och lövskog är viktig för upplevelsen av naturen. I den södra delen av kommunen är det främst lövskog med bok och ek.

Det råder brist på naturgrus av grov kvalitet i Olofström. Berg för krossning, s.k. bergkross kan ersätta naturgrus. Tillgången på för ändamålet användbart berg är god och kan ersätta merparten av grusets användningsområden. Länsstyrelsen har gjort en inventering över förekomsten av både grus och berg, samt gett förslag på framtida grusförsörjning. (Se ”Grus och morän i Blekinge, ”Berg i Blekinge”, Länsstyrelsen i Blekinge län, 1988).

Upplevelsemiljö

Områden för friluftsliv är omfattande. Halen – Raslångområdet, är som en del, tillsammans med intressanta mindre områden och Mörrumsån, ett av södra Sveriges största sammanhängande vildmarksområden. Intresset för friluftsliv genererar turism vilket medför att det finns gott om fritids-/delårsboende. Det finns också ett fortsatt och ökande intresse för bosättning på landsbygden, ett intresse som till viss del är betingat av Olofströms läge nära Öresundsregionen och Nordeuropa.

Det finns ibland motstridiga intressen då det gäller markanvändning. T.ex. är det viktigt att bevara jord- och skogsbruk ur ett hållbarhetsperspektiv. Andra markområden är kanske speciellt lämpliga för vindkraft, intressanta för berg och grusförekomster eller för att de omfattas av någon sorts bevarandebestämmelse. Inom natur- och kulturmiljö finns omfattande bevarandebestämmelser.

Det är också av stor vikt att vattendragens och sjöarnas kvalitet hålls stabil. Dessa värden sammanfaller dock i stort med intresset för att bibehålla och utveckla en attraktiv upplevelsemiljö för besökande, turister och invånare. Eftersom kommunen har en stor mängd natur och sjöar finns det trots intressekonflikter stora möjligheter att finna lägen för nybyggnation vid natur- och sjönära lägen på landsbygden.

Kulturmiljö

Landsbygden är rik på värdefull natur som också innefattar delar av ett äldre odlingslandskap. Dessutom finns en rikedom av kulturminnen som bl.a. minner om Olofström som gränsland mellan Sverige och Danmark. Dessutom sjuder landsbygden av kulturmiljöer. Nedan ges exempel på kulturmiljöer på landsbygden;

En av de mer kända miljöerna är Ebbamåla bruk. Gjuteriet och den mekaniska verkstaden är ett åskådligt exempel på den tidigt växande industrialismen i Sverige. Idag har det också stor betydelse för upplevelseturismen.

Svarta linjen har haft en viktig roll. Under nästan 100 år har diabasbrytningen längs Svarta linjen haft stor betydelse för bygdens ekonomi. Längs diabasgången från Olofströms tätort i söder till Farabol i norr finns ett 50-tal övergivna stenbrott som legat orörda sedan brotten lades ned. Det finns även flera rödlistade arter, lavar och mossor i den unika miljön.

Boafall-Alltidhult-Baggeboda-Södra Gillesnäs, är varierande och natursköna områden som har stora kulturhistoriska värden och ger en god bild av det äldre kulturlandskapet. Landskapets anknytning till Martinsons och Saljes författarskap tillsammans med den ålderdomliga bebyggelsen gör det viktigt att bevara miljön och bebyggelsens karaktär för framtiden.

Hemmingsmåla representerar en väl bibehållen bebyggelse med odlingsmarker som ger en god bild av det äldre kulturlandskapet. Fastigheten Hemmingsmåla 1:3 innehåller dessutom väggmålningar av Bengt Nordenberg.

Vägmiljön genom Erikstorp med sin ålderdomliga bebyggelse, beteshävdade kulturmarker, stengårdsgårdar, fruktträd och hamlade askar och lindar, utgör ett väl sammanhållet område av stort kulturhistoriskt värde. Vägmiljön ingår i det regionala kulturminnesprogrammet från 1983. Det är även en skyddsvärd vägmiljö enl.

Vägverket 1994. Se kap. "Kultur & Fritid", resp. Kulturmiljöprogram för Olofströms kommun (2006) för närmare information.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Eftersom Olofströms kommun tillhör en kategori av kommuner som har en svag befolkningsutveckling och en sammantaget lång obebyggd strand, finns möjlighet till att ge lätnader för strandskyddsdispenser. Förutsättningen för detta är att kommunen pekat ut områden som kan vara lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (s.k. LIS-områden) genom ett tillägg till gällande översiktsplan. Ett sådant tillägg, Tema strandnära, antogs av kommunfullmäktige 2010-06-07. Strandskyddet syftar till att ge en allemansrättslig tillgång till friluftsliv samt att ge stöd för bevarande av djur och växters livsvillkor nära och invid vatten. Strandskyddsdispens ges bara under förutsättning att strandskyddets syfte tillgodoses samt att vatten- och avloppsfrågan kan lösas på ett miljöriktigt sätt.

Vid bedömningen av vilka stränder som kan anses lämpliga att exploatera, har stor hänsyn tagits till känsliga naturområden, områden för friluftslivet och andra särskilda intressen. Områden som är särskilt känsliga för mänsklig påverkan, som anges i Tema strandnära, föreslås i regel inte som LIS-områden. Det finns dock några undantag, dessa omges av restriktioner. Exempelvis tillåts endast åtgärder som gynnar turism och friluftslivet utmed Halen-Raslången, Mörrumsån och Möllesjön. Vid sjön Orlunden tillåts bostäder under restriktiva förhållanden. Vid en sådan avvägning är det viktigt att Orlundens vildmarkskaraktär bevaras. Det är också viktigt att tillträdesförbudet på ön vidhålls. Dessutom kommer nya riktlinjer för motordriven båttrafik att arbetas fram under år 2011.

Andra förutsättningar som tagits hänsyn till är befintlig infrastruktur och gång-/cykelavstånd till lättare service. En sjönära exploatering kan t.ex. innebära att det byggs en fiskecamp och inget mer vid en viss sjö, medan en annan sjö kan ge liv åt bygden genom att man tillåter att där byggs en eller flera bostäder. Ingen av de sjöar som valts får kringbyggas. Vid förfrågan om strandskyddsdispens görs mer ingående undersökningar på den aktuella platsen innan ett godkännande ges. Nedanstående karta visar huvuddragen för vatten som kan bidra till en utveckling av landsbygden. Se även länsstyrelsen i Blekinges hemsida, Projekt Regionala bilder för att få en överblick över regionala samband bl.a. gällande service på landsbygden och turistmål.

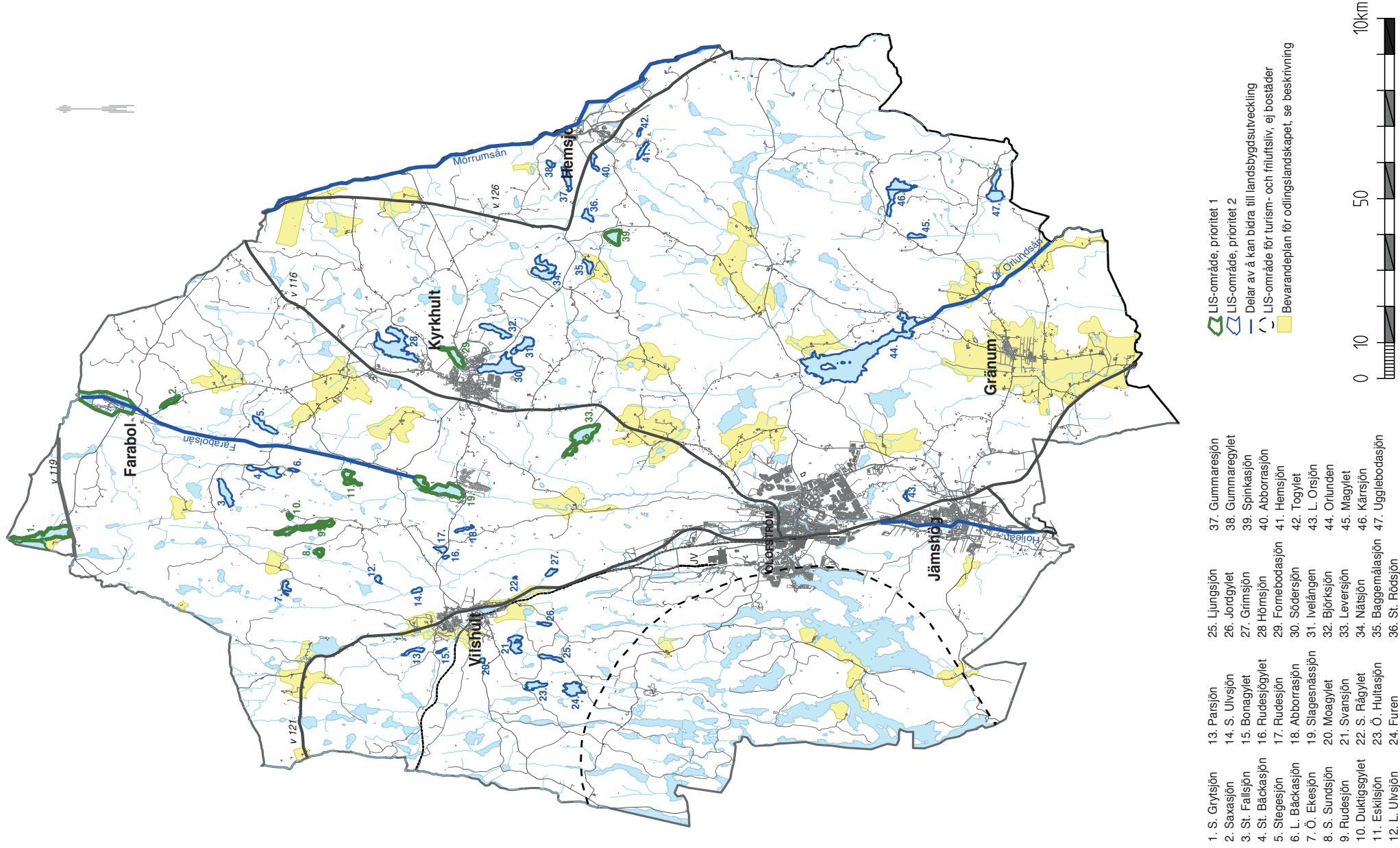

Bilden till vänster visar kommunens största sjö, Halen, som angränsar till tätorten Olofström. I det här området tillåts endast LIS för turism- och filuftsliv.

Nedan, ett LIS-område i Hemsjö, Abborasjön.

LIS-områden

1. S. Grytsjön	13. Parisjön	25. Ljungsjön	37. Gummaresjön
2. Saxasjön	14. S. Ulvsjön	26. Jordgyllet	38. Gummaregyllet
3. St. Fallsjön	15. Bonagyllet	27. Grimsjön	39. Spinkasjön
4. St. Bäckasjön	16. Rudesjögyttet	28. Hörsjön	40. Abborrasjön
5. Stegasjön	17. Rudesjön	29. Fornebodasjön	41. Hemsjön
6. L. Bäckasjön	18. Abborrasjön	30. Södersjön	42. Togyllet
7. Ö. Ekasjön	19. Stagesnäsasjön	31. Ivelången	43. L. Orsjön
8. S. Sundsjön	20. Moagyllet	32. Björksjön	44. Ortlunden
9. Rudesjön	21. Svansjön	33. Leversjön	45. Magyllet
10. Duktiggyttet	22. S. Rågyllet	34. Nätsjön	46. Kärrsjön
11. Eskisjön	23. Ö. Hultasjön	35. Baggemålasjön	47. Ugglebodasjön
12. L. Ulvsjön	24. Furen	36. St. Rödsjön	

TÄTORTER

Olofström

Faktaruta Olofström	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	7 331	3 675	3 656	1 530	45,1

Förutsättningar

Olofströms kommun är en gammal bruksort. Det första bruket grundades redan år 1735. Då järnvägen byggdes år 1901 tog utvecklingen fart och då verkstadsindustrin (Volvo) expanderade på 1960- och 1970-talet blomstrade kommunen. I och med det byggdes det för en växande befolkning med närhet till arbete, service och rekreation. Därefter minskade befolkningen kraftigt från nästan 18 000 invånare 1974, till ca fjorton tusen invånare år 2000. Den största minskningen har skett i Olofströms tätort. Idag bor drygt 7 300 personer i tätorten. På samma gång har inpendlingen varit hög. Då det blivit mer accepterat att pendla till ett arbete idag, medför inte "gott om arbetstillfällen" en automatisk inflyttning. Skolans upptagningsområde omfattar 7 713 personer.

Olofström är också förknippat med vacker natur, åar och sjöar. I centrala Olofström rinner tre åar samman, Holjeån, Snöflebodaån och Vilshultsån och i den västra delen av samhället ligger det vidsträckta naturområdet kring sjön Halen med kopplingar till sjöarna Raslången och vidare till Immeln i Skåne. Både den tunga verkstadsindustrin, ortens långa historia och kopplingar till vatten och vacker natur är viktigt för Olofströms identitet. För att tydliggöra och förstärka förstälseen för samhället är det viktigt att bygga vidare på dessa värden.

Det finns flera infarter till Olofström. Väg 121 från norr och söder, via Rydvägen resp. Nytebodavägen samt via Svängstavägen. Den senare leder i likhet med Nytebodavägen direkt in i samhällets centrum. Övriga vägar leder förbi eller vid sidan om samhället. Väg 121 utgör en barriär genom samhället. Samhällets struktur medför att många dagliga resor sker mellan den östra och västra sidan av samhället. Verkstadsindustrins arbetstillfällen är koncentrerade till fyra områden, tre av dessa ligger väster om väg 121; Finnveden, Södra fabriken och Övre fabriken.

Öster om väg 121 finns Ekeryds-/Agrasjöområdet. Övriga arbetsplatser i Olofström finns till största delen i centrum.

Vägledning inför framtiden

Olofström som tätort ser inte någon större befolkningstillväxt under de närmaste åren. Däremot ska kommunen genom framtidsplanering och satsningar på det redan uppbyggda samhället erbjuda en miljö med framtidstro. Nedan anges riktlinjer inför den närmaste framtiden i tätorten Olofström.

Livsmiljö

Olofström är ett samhälle där många av kommunens och även grannkommuners invånare väljer att arbeta. För att fler ska välja att bosätta sig i Olofström vill kommunen ta vara på och skapa nya attraktiva bostadslägen samt aktivt satsa på att samhällets idag lite bortglömda centrummiljö rustas upp.

Kommunen vill och kan erbjuda nybyggnation i å- och sjönära lägen. Detta ger framförallt en utveckling av samhället västerut mot och kring sjön Halen. Satsningen är redan i full gång med uppbyggnad av bl.a. området Bommareviken, ett av områdena som ingår i visionen "Hala sjöstad". Flera detaljplaner med syfte att exploatera bostäder med utsikt över sjön Halen är under framtagande.

En annan utveckling av Olofström är bebyggelseutveckling i öst. Detta är en naturlig utveckling av befintliga bostadsområden och handlar till viss del om förtätning mellan befintliga kvarter. Söder om Svängstavägen förslås ett större område för bostäder i ett högt beläget naturskönt område. Området är strategiskt placerat med närhet till redan etablerad externhandel och med möjlighet att trafikmatas från Östra Ringvägen via PJ Rösjös väg. Områdets utbyggnad bör etappindelas. Det är även viktigt att planera för naturliga gröna spridnings- och rekreationskorridorer för både djur och människor.

Utvecklingsmöjligheten Olofström – Jämshög innebär en framtid där samhällena Olofström och Jämshög fysiskt byggs samman. Kommunen ska parallellt med Trafikverkets utredningar kring Sydostlänkens alternativa dragningar, ta ställning till hur området mellan Olofström och Jämshög ska utvecklas. Samarbeta med Trafikverkets planer krävs, för att bästa tänkbara utveckling ska ske. Området innebär även en exploatering kring två mindre sjöar, St. Oredsjön och L. Oredsjön.

Kommunen vill även satsa på centrala marklägenheter i Olofström. Detta för att tillgodose behovet av närhet till den centrala servicen. Det övergripande planarbetet med att förtäta centrum pågår samtidigt som detaljplaner för vissa delar tas fram. Det övergripande planarbetet med att förtäta centrum pågår samtidigt som detaljplaner för vissa delar tas fram.

En fördjupad översiktsplan bör tas fram för att ge riktlinjer för kommande utveckling. Detta arbete bör ske i samarbete mellan Olofströms kommun och det kommunala bostadsbolaget Olofströmshus AB. En sådan plan, med tillhörande gestaltungsprogram, är också ett bra planeringsverktyg för att utreda möjligheterna till centrumförnyelse. Centrum är i behov av en allmän upprustning men även helt nya inslag kan behövas för att öka attraktiviteten. Olofströms centrum är långsmalt och innehåller många målpunkter så som idrottsplats, resecentrum, skolor, lekplatser och handel. Det är viktigt att se helheten för att skapa ett fungerande, tilltalande och innehållsrikt centrum.

Översiktliga förslag till förändringar i centrum är bl.a. att åstadkomma en ökad stadsmässighet, ta vara på centrums avlånga karaktär och de olika delarnas skiftande karaktär, skapa förutsättningar för ett levande och händelserikt centrum, miljöprioriterad centrumgata, tydligare entréer från väg 121, tydliggöra "parkmiljön" vid Folkets hus samt att ta fram känslan av att Nya torg är området "mellan broarna". Föreslagna områden för bostäder/verksamheter är avsedda, att vid detaljplanering, även innehålla grönområden etc. Dessa områden är alltså inte tänkta att vara tätbebyggda villaområden.

Infrastruktur

Flera av de regionala projekt och lokala förändringar som beskrivs under "Kommunikationer" berör Olofström samhälle:

- Tvärleden.
- Sydostlänken.
- Väg 121 genom Olofström.
- Framtida järnvägsstation.
- Gång- och cykelförbindelser över/under väg 121.
- Tydliga gång- och cykelstråk till och från målpunkter i centrala Olofström.
- Säkra skolvägar.

Nedan: Några exempel på lokala förändringar av vägar som studeras i en pågående centrumplanering (Väg 121 Pukavik- Lönsboda, delen genom Olofström.)

- Alvägens infart. För att minska trafiken på Ö. Storgatan föreslås att en ny väg byggs med anslutning i cirkulationen vid bussterminalen.
- Kvarngatans anslutning till Ö. Storgatan.
- Ågatans anslutning till Ö. Storgatan.
- Utveckla parkeringsområdet vid Olsgatan nedanför Högavångsskolan.
- Idrottsvägens och Järnvägsgatans anslutning till väg 121.
- En förlängning av Ripvägen samt en utbyggnad med en cirkulationsplats alternativt ett 3-vägskaöl mot väg 121.
- Båtmansgatans korsning med väg 121 ska utredas. Två alternativ till förändring har tagits fram. Den primära skillnaden är att i alt.1 stängs Båtmansgatans helt för all trafik, i alt. 2 byggs en cirkulationsplats i korsningen.
- En cirkulationsplats föreslås byggas på väg 121 i korsningen med Petreforsgatan.

Näringslivsmiljö

Kommunens strategi för lokalisering av nya verksamhetsområden i Olofström är en fortsatt etablering i sydöst samt en vidare utveckling av området norr om Volvo. Byggklara tomter finns vid Agrasjö industriområde. Det föreslås även en utbyggnad av Agrasjö industriområde med en trafikmatning från PJ Rösjös väg via Östra Ringvägen. I kommande planering är det viktigt att samspelet mellan bostadsområden och verksamhetsområden noggrant studeras så att bästa boende- och arbetsmiljöer tillskapas.

Idéerna kring utvecklingsmöjligheten Olofström–Jämshög innehåller även nya verksamhetsområden, vilka utgör ytterligare tillväxt av Agrasjö industriområde. Läget är strategiskt bra med reklamläge intill Östra Ringvägen. Området kan trafikmatas från Östra Ringvägen via befintligt industriområde och bindas samman med föreslagna verksamhetsområden i Jämshög. Då etablering av verksamhetsområden står i konflikt med opåverkad jordbruksmark bör noggranna överväganden göras och alternativa placeringar för verksamheter undersökas. "Verksamhetsområden finns både väster och öster om Östra Ringvägen söder om Agrasjön. Vid framtida detaljplanering av området i öster skall en minskning av mark för verksamheter övervägas med hänsyn till jordbruksintresset.

Detaljplanering av området i väster kan dock medge en ökning av verksamhetsområden.

För att få en helhetssyn i en kommande fördjupad översiktsplan/centrumförnyelseprogram för centrala Olofström bör näringslivsmiljön och dess påverkan på centrumets fysiska miljö studeras.

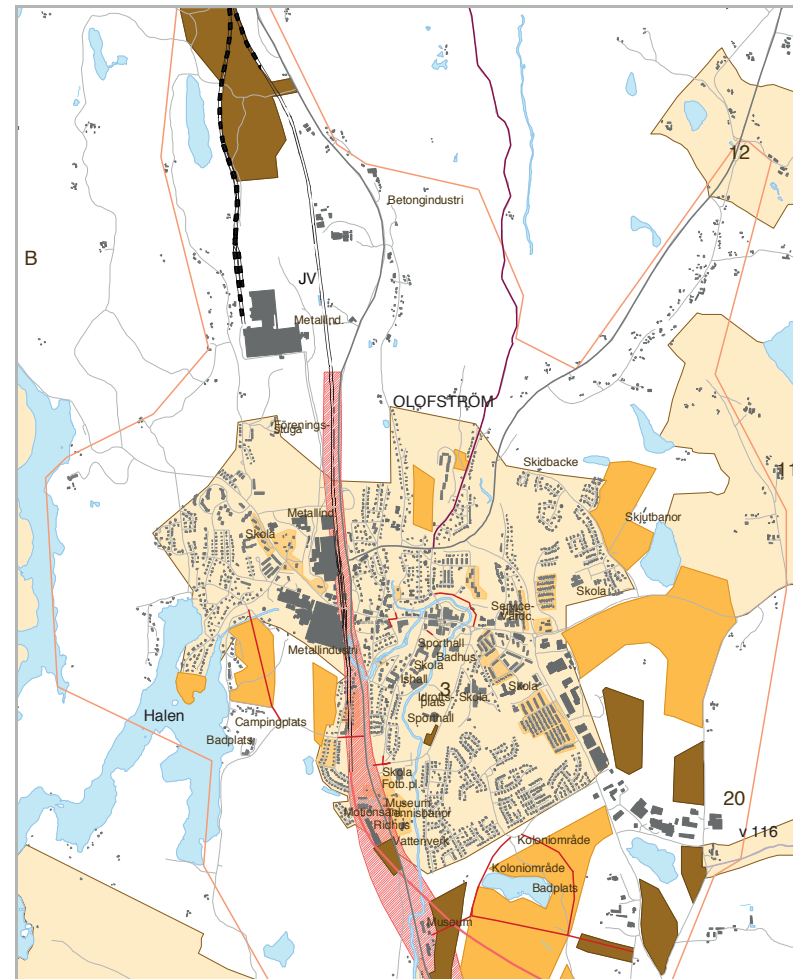
Upplevelsemiljö

Olofström har en närhet mellan målpunkterna. Det är en unik tillgång för invånarna att ha flera fritidsaktiviteter mitt i centrum, så som simhall, idrottshall, ishall och fotbollsplaner. Kommunen har även en storlekplats vid Holjeån mellan Folkets hus området och området kring Nya torg.

Olofströms andra unika tillgång är de tre åarna som ringlar sig genom centrum. Kommunens vilja är att dessa åar ska lyftas fram och bli ett tydligt element i centrummiljön bl.a. genom ånära boende, gångvägar längs åarna, belysning av åarna nattetid, estetisk upprustning av broar och bryggor för vistelse vid vattnet. Olofström är rikt på vacker natur och intressanta kulturmiljöer. Närheten till sjön Halen och dess omgivande natur är en stor tillgång både för boende och turister. Olofströms natur inbjuder till äventyr både till fots, cykel eller med kanot.

Kulturmiljö

Ett flertal miljöer vittnar om samhällets utveckling från Holje by, brukssamhället, till expansionen under 1900-talet med modern bebyggelse med tidstypiska egna hem och flerfamiljshus.

Område för tätortsintresse	Värdefulla kulturmiljöer, Kulturmiljöprogrammet
Nya vägar	Särskilt värdefulla miljöer, gamla byplatser etc.
Bokstav, se Kulturmiljöprogrammet	Utredningsområde, Sydostlänkens dragning
Förslag till ny bostadsbebyggelse	Alt. dragning av Sydostlänken
Förslag till verksamhetsområden	Järnväg
Viktiga vägar	Cykelväg mot Kyrkhut

Jämshög

Faktaruta Jämshög	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	1 511	763	748	319	46,2

Förutsättningar

Längre tillbaka i tiden var det Jämshög som var huvudorten i nuvarande Olofströms kommun. Järnvägen som byggdes 1901 innebar tågstopp i Jämshög vilket genererade i en ökad fast befolkning. Jämshög är numera det andra största samhället i kommunen, näst intill sammanbyggt med Olofströms tätort. Idag bor det cirka 1500 människor på orten. I Jämshög finns god service såsom affärer, skola och äldreomsorg. Skolans upptagningsområde omfattar 1 782 personer.

Orten domineras av småhus, omgivna av vacker natur. De största natur- och friluftslivsvärdena finns i väster kring sjön Halen med dess naturreservat. Genom samhället i nordsydlig riktning flyter Holjeån, vilken påverkat samhällets uppbyggnad. Bostäder finns på båda sidor utmed ån. På den östra sidan finns även kyrkan med församlingshem samt företag. På den västra sidan finns det skolor och en idrottsplats.

Den senaste tidens bostadsbyggande i Jämshög har etablerats i kant med Halens naturreservat. Jämshögs tätort har cirka 200 arbetstillfällen, varav 100 är inom den kommunala sektorn. Andra större arbetsgivare är folkhögskolan, Jämshögs församling och entreprenadföretag.

Vägledning inför framtiden

En modern fördjupad översiktsplan innebär ett nytt sätt att arbeta med tätorters kvaliteter och behov för att få en fortsatt hållbar utveckling. Detta avsnitt ska utgöra underlag för tätortens eventuella framtida fördjupade översiktsplan.

Livsmiljö

Jämshög ska fortsätta att vara en självständig ort med utveckling av såväl bostäder och arbetsplatser som service. Jämshög kan antas få en ökad betydelse,

främst som bostadsort på grund av sin närhet till Olofström, sin attraktiva miljö samt närhet till området kring sjön Halen. Detta kommer att ställa stora krav på kommunal service, särskilt för barn och ungdomar.

För att få en positiv utvecklingspiral har ett nytt attraktivt boendeanternativ, hästgårdar vid samhälles utkant, utvecklats, det bör marknadsföras aktivt. Området har många kvaliteter samt behov av förbättringar. Detaljplan för området är under framställning. Boende längs ån är ett annat koncept. I dessa lägen kan eventuellt strandskyddet krympas eller tas bort och mindre områden för bostäder kan frambringas. Dessa områden utgör en naturlig utveckling av samhället. Området är i behov av en planöversyn.

Åkermark kan ge plats för bostäder. På längre sikt föreslås samhället växa i nordöstlig riktning. Stora arealer som idag till större delen utgörs av åkermark föreslås utredas för en utveckling av bostäder i en eventuell kommande fördjupad översiktsplan. Brukningsvärd åkermark ska dock beaktas. Det är också viktigt att försköna orten och ta hand om slitna byggnader och platser för att samhällets invånare skall trivas och känna trygghet i sin närmiljö. På flera platser behövs åtgärder i den fysiska miljön, bland annat kring torget. Centrum bör stärkas och dess kvalitéer lyftas fram.

Infrastruktur

Den regionala busstrafiken mellan Olofström och Bromölla anpassas till Öresundstågen i Bromölla och Karlshamn I och med att dessa bussar passerar Jämshög, finns det också en god bussförbindelse mellan Jämshög och centralorten Olofström. En stor andel trafik passerar igenom samhället. Genomsnittshastigheten är hög och trafiken medför buller och miljöstörningar. Ett kommande projekt för kommunen är att hitta lösningar för att höja säkerheten för samhällets oskyddade trafikanter och för att skapa trevligare miljöer där bland annat entréerna till tätorten uppmärksammas.

Bromöllavägens anslutning (väg 116) till väg 121 bör ses över i framtiden. Det finns även planer på att genomföra hastighetsbegränsade åtgärder samt förbättring av miljön kring kommunikationsaxlarna i Jämshögs centrum. Mer om Sydost-länken finns att läsa under kap. "Kommunikationer".

Näringslivsmiljö

Det är viktigt att planera för tillräckligt mycket välbelägen industrimark inför framtiden. Verksamhetsområden planeras öster om Jämshög med närhet till väg 121. Verksamhetsområdena är strategiskt viktiga men dess värde kan komma i konflikt med kommande järnvägsetablering, Sydostlänken. Ett genomförande av Sydostlänken kan komma att påverka Jämshögs samhälle beroende på val av alternativ sträckning. Detta bör studeras närmare i en eventuell fördjupad översiktsplan samt även i separata utredningar som belyser effekter och konsekvenser sett ur ett utvecklingsperspektiv för Jämshög och Olofström. Se kap. "Mark- och vattenanvändning" för järnvägens tänkbara utbredning.

Centrum bör stärkas genom kompletteringar i befintlig småstadskarakter för att locka etableringar och kunder. Detta behöver studeras vidare i en fördjupad översiktsplan eller i en liknande utredning. Vidare planeras det för ny kontors- och personalbyggnad vid reningsverket.

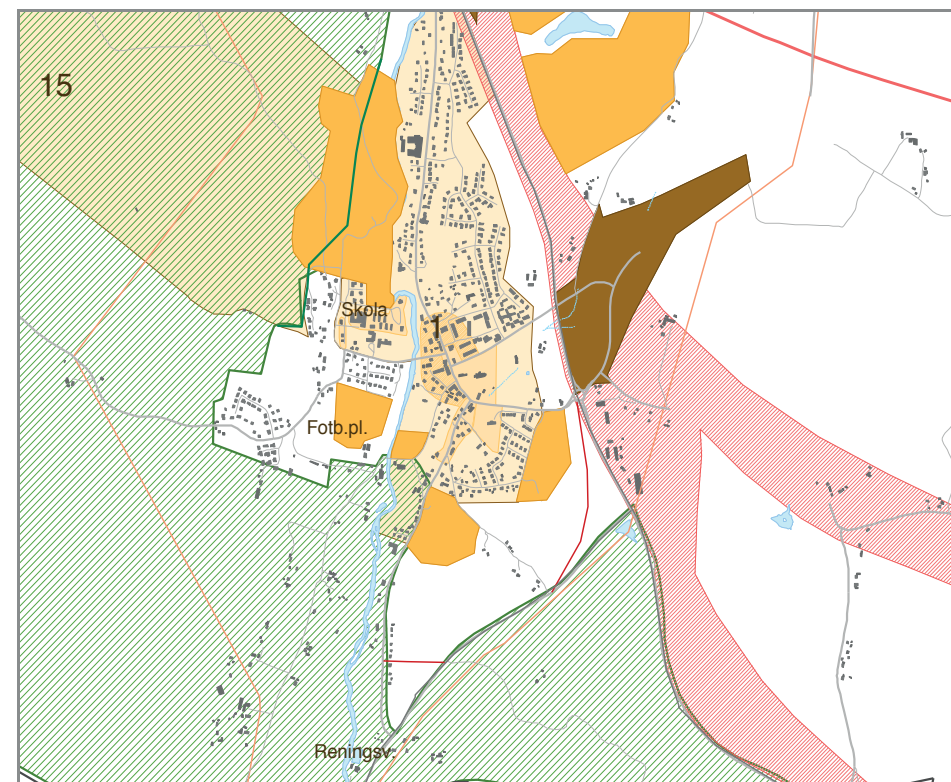
Upplevelsemiljö

Det är viktigt att slå vakt om allmänhetens möjligheter att röra sig från Jämshög till Halens naturreservat med dess sjöar. Holjeån bör lyftas fram till ett tydligt element i samhället. Några nya större markanspråk i anslutning till skolan bedöms inte finnas på cirka 15 års sikt. Skolan har kapacitet att klara ökat elevunderlag även om tätorten växer i framtiden.

Kulturmiljö

Från Jämshögstrakten kommer ett antal stora kulturpersonligheter såsom; Harry Martinson, Sven Edvin Salje, Bengt Nordenberg och Pher Thomasson. Än fler kan man läsa om vid Jämshögs kyrka där en sten över ortens kulturpersonligheter rests. Dessa personer ger orten en tydlig identitet och ett arv av kreativitet och idériakedom.

Kulturmiljöer som särskilt omnämns i Kulturmiljöprogrammet är bl.a. kyrkomiljön, Hantverkargatan, Jämshögs station samt Folkhögskolan.

Område för tätortsintresse	Värdefull kulturmiljö, nr 1, 15, se Kulturmiljöprogram
Nya vägar	Värdefulla miljöer/gamla byplatser, Kulturmiljöprogram
Ny bostadsbebyggelse	Utredningsområde för Sydostlänken
Nya verksamhetsområden	Alt. dragning av Sydostlänken
Riksentresse, friluftsliv	

Kyrkhult

Faktaruta Kyrkhult	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	966	489	477	176	48,3

Förutsättningar

Kyrkhult ligger ca en mil norr om Olofström och idag bor det närmare 1 000 personer i samhället. I mitten av 1800-talet fanns det endast ett par gårdar och två eller tre torp i Kyrkhult. Men byn förändrades snabbt. När det var bestämt var kyrkan skulle ligga började man bygga bostadshus i grannskapet och när Tulseboda Brunn var ett faktum ett par decennier senare kom byggandet igång på allvar. Kyrkhult var en egen kommun fram till 1967 då kommunen slogs samman med Olofström.

Bebyggelsen består till största delen av villor varav ett flertal är vackra sekelskiftsvillor med ett kulturhistoriskt värde. Kyrkhult är orten som i modern tid utvecklades kring bad- och kuranläggningen, Tulseboda Brunn. Den verksamheten har avstannat men bygden sjuder av kultur och spännande aktiviteter.

Kyrkhults samhälle är uppbyggt kring två sjöar, Södersjön och Fornebodasjön. Sjöarna är en kvalité för både tätortsnära rekreation samt för etablering av nya bostadsområden. Dagens Kyrkhult har god service, med bland annat låg- och mellanstadieskola, bibliotek, bank, postservice, vårdcentral samt flera idrottsanläggningar och handel. Skolans upptagningsområde omfattar 1 929 personer.

Vägledning inför framtiden

I Kyrkhultsprojektet, en rapport om Kyrkhults framtida utveckling (1992) ges en mängd riktlinjer för hur bygden kan utvecklas på ett bra sätt. Bl.a. föreslås att ett industrihotell bör etableras och att det ska finnas handel i anslutning till skolan samt att hantverk och service bör lokaliseras till Prästgården, utmed väg 116. Vidare föreslås att det bör ordnas en gångväg runt Södersjön och en campingplats i närheten av tätorten. Olofströms kommun anser att dessa förslag bör beaktas i kommande detaljplaner alt. fördjupad översiktsplan.

Livsmiljö

Kyrkhult ska fokusera på att fortsätta att vara en attraktiv boende- och kulturmiljö. Ny bebyggelse ska ges en sådan karaktär och arkitektur att de smälter in i omgivningen. Kvaliteter och karaktärsdrag bör på sikt skyddas med områdesbestämmelser eller detaljplan. I samband med att en fördjupad översiktsplan eller områdesbestämmelser tas fram för samhället, kan skyddsvärda kvaliteter och lägen för komplettering av ny bebyggelse fastställas. Det finns lämpliga lägen för bostadsbebyggelse centralt i Kyrkhult. Outnyttjade tomter bör bebyggas i första hand, så att påbörjade planer färdigställs.

Kyrkhult har en attraktiv boendemiljö och det finns också möjlighet till att bygga sjönära marklägenheter, lämpliga för t.ex. seniorboende. Fem sjöar nära Kyrkhults tätort är klassade som s.k. LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen, se kap. "Landsbygden" för närmare info.). Det medför att kommunen anser det lämpligt att bygga strandnära vid dessa sjöar (närmare än 100 m) och att detta är ett skäl till att strandskyddsdispens kan medges.

Kyrkhults mer strategiska mål för bostadsutbyggnad bör förutom sjönära boende, ha som mål att nå en sammanhållen bebyggelse, med koncentration till ortens mitt. Det lilla centrumet bör bevaras och där bör finnas en liten torgplats eller någon form av mötesplats.

För att lyfta fram de kulturella miljöerna ytterligare krävs att detaljer i den fysiska miljön noga studeras och tillskapas på ett estetiskt tilltalande sätt. Miljön ska ha ett sammanhang som känns genomtänkt och passande med Kyrkhults identitet. Även samhällets entréer bör uppmärksammas. Föreslagna områden för bostäder/verksamheter är avsedda, att vid detaljplanering, även innehålla grönområden etc. Dessa områden är alltså inte tänkta att vara tätbebyggda villaområden.

Infrastruktur

Ett kommande projekt för kommunen är att hitta ett alternativt läge för en gång- och cykelväg mellan Kyrkhult och Olofström. En separat gång- och cykelväg skulle höja säkerheten för de oskyddade trafikanterna samt korta det visuella avståndet mellan Kyrkhult och Olofström.

Hur turtätheten mellan Olofström-Kyrkhult kan öka kvällstid, ses över genom regionala utredningar, under perioden 2012-2014.

Näringslivsmiljö

Större verksamhetsområden bör främst förläggas med närhet till kommunikationer i samhällets utkant, medan mindre verksamheter med fördel även kan placeras centralt för att ge liv åt bygden. En utveckling av verksamhetsområden intill Rydvägen samt Olofströmsvägen bör studeras i en eventuellt kommande fördjupad översiktsplan eller i ett detaljplaneprogram. Det är mycket betydelsefullt att dagens verksamheter ges utvecklingsmöjligheter och att det skapas möjligheter för nya verksamheter att etablera sig. I Kyrkhult finns en byggklar tomt för verksamheter utmed Olofströmsvägen. Föreslagna bebyggelseområden skall även tillåta handel och lättare verksamhet, särskilt bebyggelseområdet i Mörbohult (det nordligaste bebyggelseområdet).

Den goda servicenivån med all tänkbar grundservice avses behållas och utvecklas. Servicen ska betjäna både tätorten själv och den omgivande landsbygden.

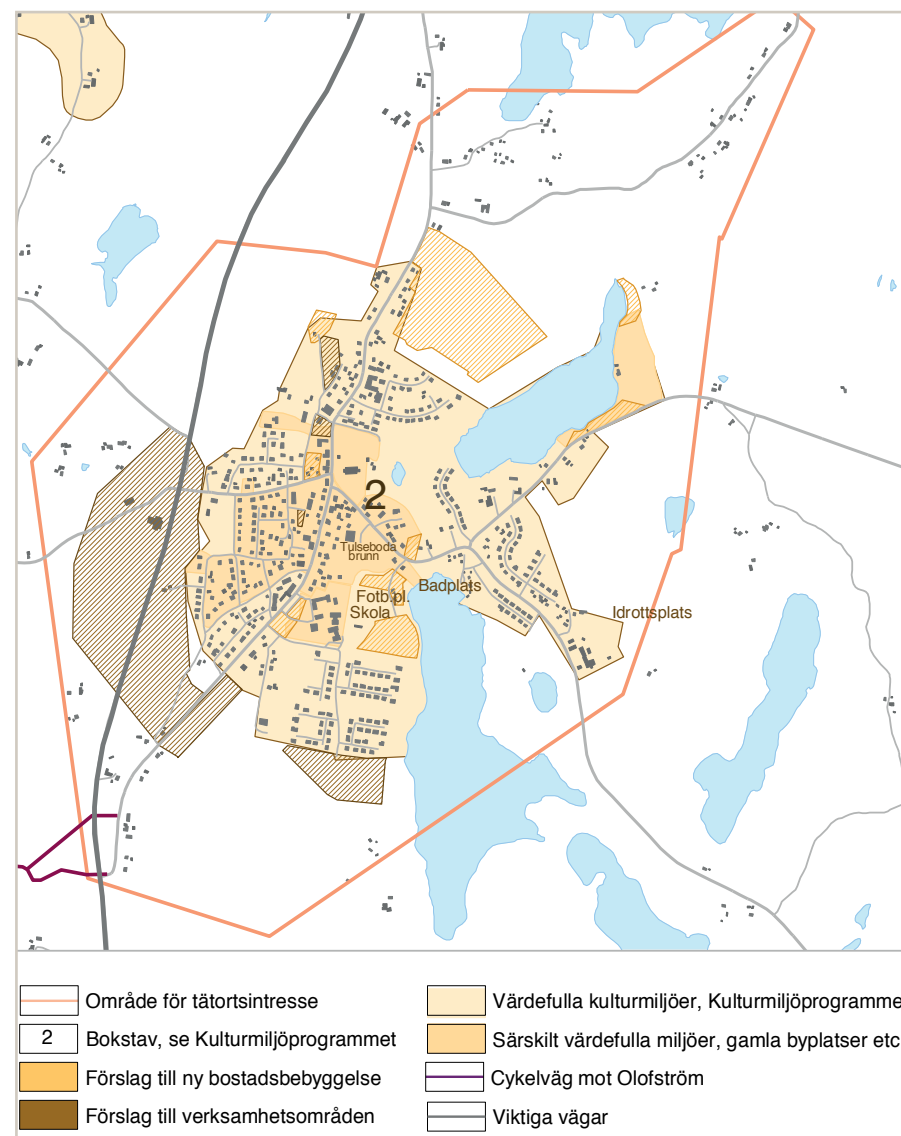
Upplevelsemiljö

Det är viktigt att slå vakt om allmänhetens möjligheter att röra sig kring de tätortsnära sjöarna, Södersjön och Fornebodasjön och att det finns tätortsnära rekreation vid vatten. De kommunala badplatserna bör utvecklas. Föreningslivet är rikt i Kyrkhult, detta bör stärkas ytterligare och utvecklas i en positiv riktning. Kyrkhults Idrottsplats kan utvecklas för att få en bättre kapacitet med en bredare inriktning.

Kulturmiljö

Ett område av särskild betydelse för kulturminnesvården avgränsas i centrala Kyrkhult med hänvisning till Kulturmiljöprogrammet för Olofströms kommun (2006). Tulseboda Brunn bör utvecklas på ett för samhällets bästa sätt. Området kring Tulseboda utgör en stor del av Kyrkhults identitet vilket bör beaktas vid kommande exploatering/renovering.

Det var framförallt kurortsverksamheten som kring sekelskiftet 1900 fick Kyrkhult att blomstra och växa. Brunnsmiljön i Kyrkhult inkl. Forneboda stugan och dess koppling till Carl Eldh är viktiga minnen från denna fas i samhällets utveckling.

Vilshult

Faktaruta Vilshult	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	300	144	156	59	45,6

Förutsättningar

Vilshult ligger ca en mil norr om Olofström och är en del av Kyrkhults församling. Det bor idag ca 300 personer i Vilshult. Samhället är uppbyggt kring väg 121, likt centralorten Olofström. Bebyggelsestrukturen består av tre områden. Ett litet centrum med skola i norr, samt två bostadsområden i sydöst resp. sydväst. Det lilla centrumet avdelas dock av väg 121, vilket resulterar i en barriäreffekt. Likaså avdelas de två bostadsområdena av väg 121, men också av järnvägen och ett verksamhetsområde. I samhällets mitt finns ett större grönområde tillhörande intilliggande gårdsmiljö. Skolans upptagningsområde omfattar 592 personer.

Vägledning inför framtiden

Samhället har idag några lediga tomter. Ett framtagande av detaljplaner som medger nya tomter i attraktiv miljö sänder ut positiva signaler om att samhället har en framtidstro. Vilshult har goda möjligheter till utveckling med sin raka förbindelse med Olofström via väg 121 och med ett framtidshopp om tågstopp.

Livsmiljö

Kommunen ser en framtida utveckling i sydvästlig riktning med nya bostadsområden i vacker natur- och kulturmiljö. Utvecklingen skulle minska barriäreffekterna av att samhället är uppdelat i tre bebyggelseområden. Området bör studeras för möjligheten att integreras med verksamheter. En utveckling västerut stämmer väl överens med en etablering av ett framtida tågstopp. Det är viktigt att studera ett tågstopps påverkan på Vilshults centrum.

I Vilshult bör småskaligheten i centrum lyftas fram, för att skapa en större samhörighet med tydligare och säkrare stråk. Vilshult behöver förtydliga sin identitet genom att möblera det offentliga rummet med "sitt egna" formspråk, träd, blommor, belysning, markbeläggning, bänkar mm.

I en eventuell fördjupad översiktsplan för Vilshult, bör ett gestaltungsprogram ingå.

Infrastruktur

I en kommande planering av Vilshult, bör lokala trafikförändringar studeras som ger en bättre trafiksäkerhet för gång- och cykeltrafikanter. Barriäreffekten i samhället bör minimeras genom säkra övergångar. Likt Olofström bör vägmiljön och estetiska åtgärder prioriteras för att väg 121 ska upplevas som en del av samhället och mindre som en landsväg förbi samhället. Korsningarna på väg 121 bör särskilt studeras. I framtiden ska väg 121 vara en än större tillgång för Vilshult. Tvärleden kan också bidra till att öka samhällets attraktion, bl.a. inom näringslivet.

Om Sydostlänken får ett genomförande och persontrafik blir ett faktum kan ett tågstopp i Vilshult bli verklighet. Detta faller väl i linje med hur samhället är tänkt att utvecklas, i sydvästlig riktning. Detta bör närmare studeras i kommande planering för Vilshult.

Lokala förändringar är ett måste i framtiden, för att få en bättre struktur och binda samman befintliga och nya bostadsområden i den sydvästra delen av Vilshult.

Näringslivsmiljö

Vilshult är en industriort, främst med tillverkning och förädlingsindustri. Samhället har ett mindre utbud av service. Vilshult har även en bank och ett bra företagar-klimat. Det är viktigt att kommunen kan tillhandahålla planlagd mark för verksamheter. Ny etablering för handel kan t.ex. ske utmed Tångvägen. Det finns även mark planerad för verksamheter vid Arkelstorpsvägen. Ett eventuellt tågstopp kan generera fler verksamhetsetableringar.

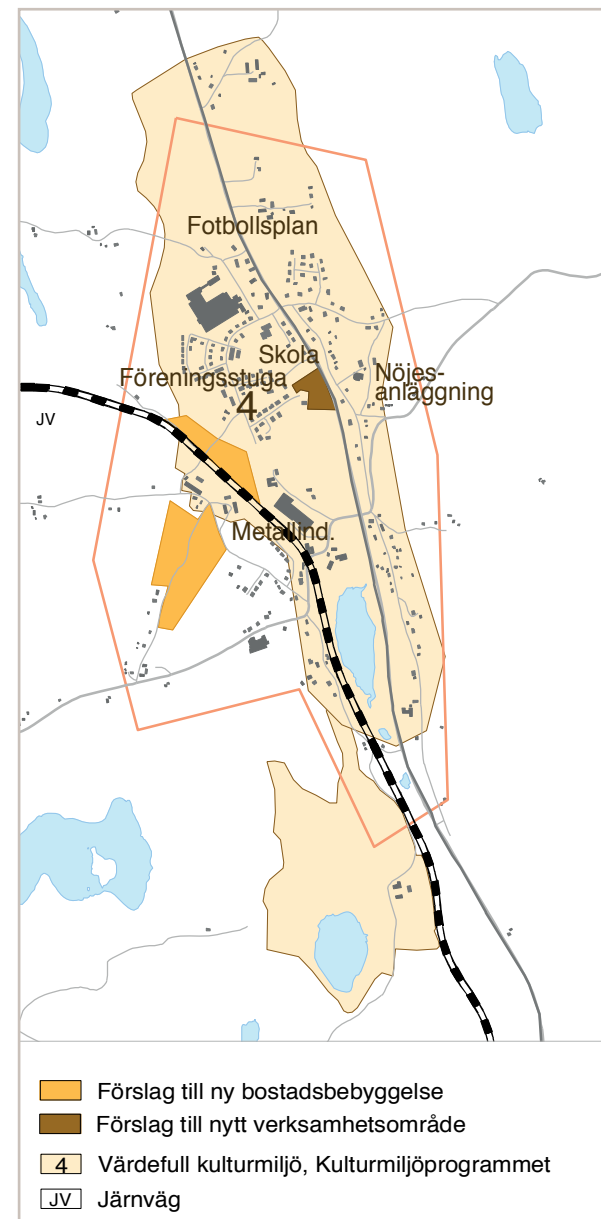
Nuvarande fotbollsplan, norr om Verkstadsvägen är lämpligt område för att utöka befintliga verksamheter i området. Om denna mark tas i bruk, skall samråd ske med barn och ungdomar, resp. ansvariga vuxna ang. lämpliga kompensationsåtgärder för att ersätta bollplanen. Här finns även jordbruksmark att ta hänsyn till, varpå verksamhetsområdet ej bör bli alltför omfattande.

Upplevelsemiljö

Då dansstället och nöjescentrumet Lyktan slår upp portarna, får samhället liv och rörelse.

Kulturmiljö

Vilshult förknippas än mer på senare år med den svarta diabasen. Idag inryms Stenmuseet i Stenlängan i Vilshult som byggdes 1879. Museet dokumenterar brytning och bearbetning av diabasen längs "Svarta Linjen" på ett mycket åskådligt sätt. Svarta Linjen är en smal diabasgång, 10-15 m bred, som i huvudsak sträcker sig från Olofström upp till Farabol i norr. För övrigt är Vilshult känt för hävdade öppna odlingslandskap och välbevarad gårdsbebyggelse från 1800-talet.

Gränum

Faktaruta Gränum	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	214	105	109	36	47,2

Förutsättningar

Ortnamnet Gränum har tolkats som ett fornblekingskt graeni - grandunge, bestånd av gran. Men idag är det inte granen som är det mest framträdande i byn, utan åkermarken, bränneriet och de byggnader som inrymde mejeriet och stärkelsefabriken. Gränum ligger ca en mil söder om Olofström. Gränum är en charmig by där det bor drygt 200 personer. Byn har god kommunal service med både lågstadieskola, förskola och fritids. Skolans upptagningsområde omfattar 960 personer.

Vägledning inför framtiden

Gränum hade tidigare affär och flera småföretag. För att skapa en framtidstro är det viktigt att öka möjligheterna för nyetableringar. Gränums högt belägna läge är en unik tillgång som bör tas till vara. Vid rätt planering kan Gränum utvecklas till ett blomstrande bostadssamhälle och få en grundläggande service.

Livsmiljö

Gränum är högt beläget med en vacker utsikt över vida åkermarker, som ramas in av bl.a. Ryssberget. Trots avsaknaden av ett naturligt centrum har Gränum en känsla av samhörighet och bykänsla. Nya områden för bostäder föreslås i samhällets centrala delar, söder om fyrvägskorset. De två utpekade områdena är en naturlig utveckling av Gränum. Områdena kan med fördel, likt områden i Jämshög planeras som hästgårdar. Gränum bör likt övriga samhällen i kommunen utveckla ett attraktivt centrum som kan erbjuda en naturlig mötesplats. Affär, busshållplats m.m. bör koncentreras för att tydliggöra centrumet och höja trafiksäkerheten. För övrigt anses det viktigt att det finns sjukvård på rimligt avstånd från byn. Ett önskemål är att få behålla bygdens Folkets Hus.

Infrastruktur

I samband med de möten som hållits i översiktsplanarbetet, visade det sig att en övervägande del av invånarna tycker att en Sydostlänk på sikt skulle vara bra då det skulle skapa en positiv utveckling även för Gränum.

Trafiksituationen i Gränum behöver förbättras. En rondell i Gränumskrysset har framkommit som förslag. Likaså att gatubelysningen behöver förbättras och att det behövs en trottoar till skolan vid Håkantorpsvägen och öster ut. Det fanns också önskemål om farthinder.

Näringslivsmiljö

Det är viktigt att småskalig service, såsom affär etc. finns kvar på bygden, eller åtminstone att försöka att finna nya "former" för denna så att det finns någon sorts verksamhet. Det krävs ett engagemang och ett flertal eldsjälar för att finna nya former för Gränums framtid.

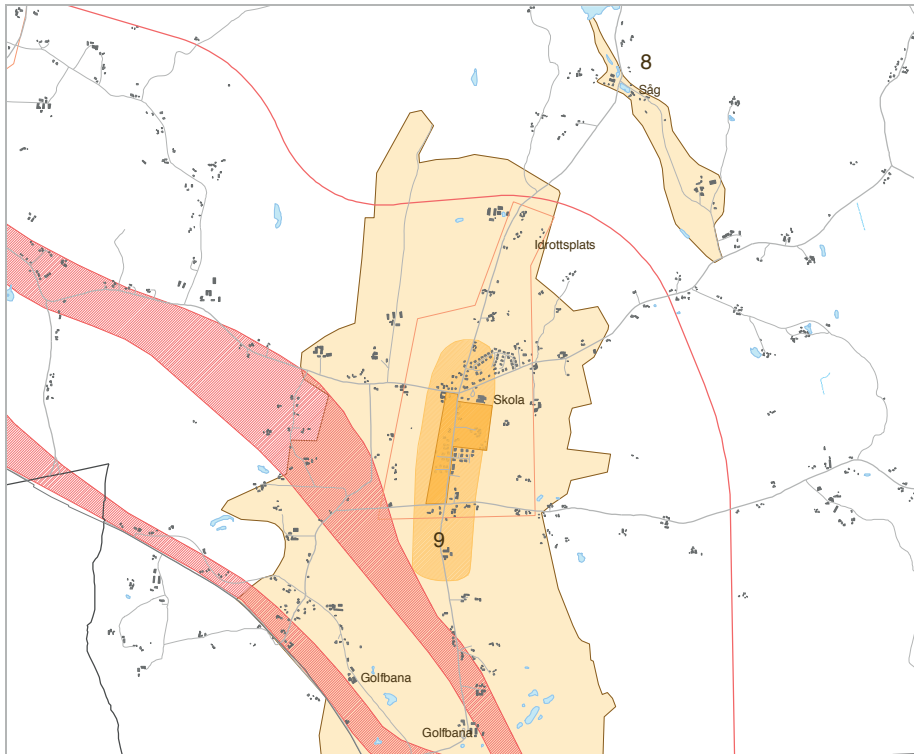
Gränum är det samhälle som har den största tillgången till högvärdig jordbruksmark. Här ges därmed bra förutsättningar för den eller de som är intresserade av att bruka marken. Även jordbruket behöver kanske hitta nya former för att skapa möjligheter inför framtiden, vilket även kan generera turism.

Upplevelsemiljö

Naturen kring Gränum är varierande. Den öppna åkermarken ger en frihetskänsla som ramas in av skog och berg. Närmast samhället finns områden som vittnar om äldre ängar och hagar, vilket ger ett varierat landskap med ett flertal större träd. Från Gränum är det dessutom bara ca en mil till kusten vid Pukavik.

Kulturmiljö

I Gränum finns en hel del kulturmiljöer, bl.a. det gamla Bränneriet och stärkelsefabriken. Det öppna odlingslandskapet ger tydliga historiska spår och en god bild av de förändringar som skett inom jordbruket. Se Kulturmiljöprogram för Olofströms kommun (2006) för mer information.

	Alt. utredningsområde, Sydostlänk		Värdefulla kulturmiljöer, Kulturmiljöprogrammet
	Utredningsområde, Sydostlänken		Särskilt värdefulla miljöer, gamla byplatser etc.
	Förslag till ny bostadsbebyggelse		Område för tätortsintresse
	9 Bokstav, se Kulturmiljöprogrammet		

Hemsjö

Faktaruta Grännum	Antal invånare	Kvinnor	Män	Barn 0-19 år	Medelålder
	65	30	35	4	60,4

Förutsättningar

Hemsjö bokstavligen föddes med järnvägen. När linjen Karlshamn - Vislanda öppnades för trafik i juni 1874 fick järnvägsstationen nära de två gårdarna i Västra Härnäs namnet Hemsjö för att undvika en förväxling med gårdarna i Östra Härnäs på andra sidan Mörrumsån.

Det tog 1200 man två och ett halvt år att bygga den 78 kilometer långa banan. Men idag förknippar man knappast namnet Hemsjö med ett stationssamhälle utan snarare med de båda kraftstationerna Hemsjö Nedre och Hemsjö Övre. De skapade förutsättningar för en tidig elektrifiering av landsbygden i nordvästra Blekinge och nordöstra Skåne. Stationen är idag bostadshus och järnvägen har förvandlats till en av landets vackraste cykelvägar där den drar fram parallellt med Mörrumsån.

Idag bor det ca 65 personer i Hemsjö. Byn har en stark sammanhållning som delvis beror på en aktiv samhällsförening. Det lilla antalet invånare gör dock de procentuella förändringarna stora.

Vägledning inför framtiden

Hemsjö är ett mycket litet samhälle och kommer sannolikt att vara det även i framtiden. Samhällets invånare har en framtidstro och en vilja att ta vara på Hemsjös tillgångar. Bredbandsutbyggnaden är till stor fördel för Hemsjö som bostadsort.

Livsmiljö

Hemsjö är vackert beläget, mellan Hemsjövägen och Mörrumsåns dalgång. Likt de andra mindre samhällena i Olofströms kommun reserveras mark för nya bostadsområden i liten skala. Möjlighet för boende med utsikt över Mörrumsån resp. närhet till förstklassigt fiske är en unik tillgång och möjlighet.

Ett mindre markområde har avsatts för bebyggelse inom riksintresse för rörligt friluftsliv och turismen (4 kap 2 § MB). Lokalisering av bebyggelse och infrastruktur inom det angivna området ska ske med stor hänsyn till riksintresset. Närmare Mörrumsån omfattas mark- och vatten av ett flertal riksintressen och andra bevarandebestämmelser och är därmed ej lämpligt för bebyggelseområden. Föreslagna planområde tillåter bebyggelse i en mindre skala. Området ligger i anslutning till tätorten Hemsjö.

Det lilla centrumet i Hemsjö bör prioriteras och lyftas fram. Invånarnas målpunkter ska ges en estetiskt tilltalande miljö som passar i sitt sammanhang.

Ett starkt hot mot samhället är att husen säljs till sommarboende. Byn blir givetvis rik på människor som uppskattar Hemsjö på sommaren men på vintern står oftast husen mörka och tomma. En strategi och konkreta förslag för hur man ska hantera denna situation bör tas fram.

Infrastruktur

Samhället Hemsjö ligger på östra sidan om Hemsjövägen som går mellan Svängsta och Kyrkhult. På andra sidan, väster om vägen finns bland annat en badplats vid sjön Abborrasjön. Trafiksäkerheten för gång- och cykeltrafikanter bör studeras längs vägen förbi Hemsjö då målpunkter finns på båda sidor vägen. Intill Hemsjövägen ligger även Hemsjös idrottsplats som genererar mycket trafik.

Infarterna till Hemsjö bör studeras för att annonsera samhället. Vägrummet bör ses över och utöver trafiksäkerhetsåtgärder bör även entréerna miljöprioriteras.

Näringslivsmiljö

En kraftig expansion av näringslivet är inte realistiskt. Trots denna prognos reserveras mark för verksamheter intill Hemsjövägen, nordväst om samhället. Området ligger strategiskt intill bra kommunikationer och med ett acceptabelt avstånd till befintlig bebyggelse.

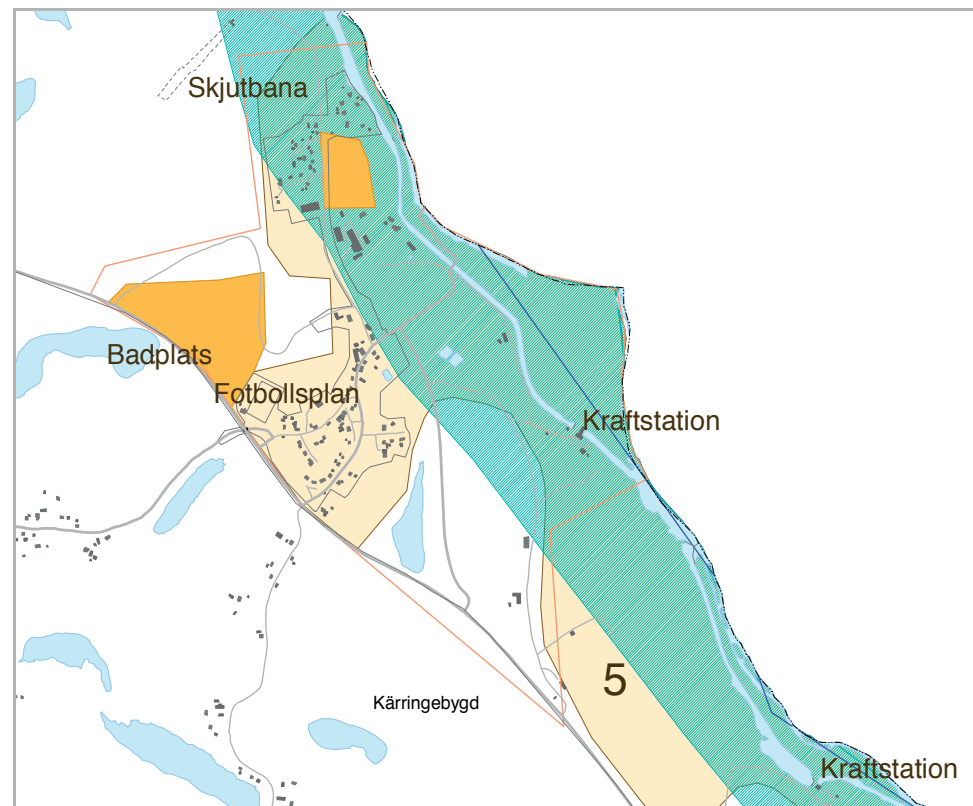
Upplevelsemiljö

Mörrumsån ger med sina forssträckor och lugnare partier trakten en extra skönhet. Mörrumsån är Europas bästa laxälv. Jakt- och fisketurism skulle kunna utvecklas vidare med koppling till flera attraktioner så som SPA/Rehab- anläggning.

Kulturmiljö

Den gamla valvbron över Mörrumsån är numera restaurerad och den är ett utmärkt exempel på en uråldrig byggnadskonst.

Kraftverken är tidstypiska för det tidiga 1900-talets industriarkitektur, dessa hade också stor betydelse för elektrifieringen av sydöstra Sveriges landsbygd.

- Riksintresse för rörligt friluftsliv och turism
- 5 Värdefull kulturmiljö, Kulturmiljöprogrammet
- Förslag till ny bostadsbebyggelse
- Område för tätortsintresse

MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Kommunens syn på mark- och vattenanvändning är grundlagd på faktaunderlag av lokala allmänna intressen, riksintressen, beskrivande fakta samt en bred dialog med kommuninvånarna

Förutsättningar

För att nå ett hållbart samhälle, där det parallellt med kultur- och naturresursintressen också ska finnas plats för bebyggelse och en väl fungerande infrastruktur m.m. krävs omfattande planer för markanvändningen. Önskemålen och behoven då det gäller användningen av kommunens mark- och vattenområden är många. Då en markanvändningsplan, detaljplan, bygglovsansökan m.m. kommer kommunen tillhanda, sker en noggrann avvägning mellan olika intressen. Riksintressen är det intresse som har starkast skydd. Nedan följer huvuddragen för kommunens mark- och vattenanvändning.

Riksintressen och skyddad natur

Riksintressen för naturmiljövård, kulturmiljövård och friluftsliv, Natura 2000 områden samt naturreservat och biotopskyddsområden har ett starkt lagskydd. Detta utesluter emellertid inte att dessa områden kan användas för ett annat ändamål, såvida det inte har en negativ effekt för det aktuella intresset/intressena. Dessa intresseområden kan många gånger överlappa varandra. Riksintressen beskrivs mer ingående i nästa avsnitt "Risker & nationella skydd".

Förutom riksintressen kräver naturreservat särskild hänsyn. Syftet med att förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat är att bevara biologisk mångfald, att vårda eller återställa värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behovet av områden för friluftsliv. Inom kommunen finns elva naturreservat. Omfattningen, samt vilken typ av skydd ett naturreservat eller biotopskyddsområde ska ha beslutas av Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen beroende på vilket område det gäller.

Naturintressen kan också ges skydd genom ett Naturvårdsavtal, som tecknas mellan Skogsstyrelsen och markägare som är särskilt intresserade av naturvård i

syfte att bevara, utveckla eller skapa områden med höga naturvärden. Områdena har vanligtvis en storlek på mellan 3 till 20 hektar och avtalen brukar vara 50-åriga. För övrigt ges ekologiskt känsliga områden ett särskilt skydd. Det kan gälla allt från att skydda djur, växter, speciella miljöer eller sjöar. Andra naturintressen att ta hänsyn till är t.ex. nyckelbiotoper som ger ett visst skydd åt missgynnade och hotade arter som kan komma att påverka den biologiska mångfalden. Om en nyckelbiotop skall skyddas långsiktigt krävs naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal.

I anslutning till kap. "Hållbar utveckling" finns en karta som visar känslig naturmiljö. Där anges också områden för våtmark samt potentiell bergtäkt. Våtmarker kan t.ex. bidra till att dämpa kraftiga åflöden. Olofströms kommun kan komma att skapa en ny våtmark vid Odasjöslätt strax norr om Olofströms tätort. Nya täkter kommer i första hand att prövas för berg som är lämpligt som krossmaterial. Täktverksamhet kräver anmälan alt. tillstånd hos Miljöförbundet Blekinge Väst eller Länsstyrelsen, beroende på verksamhetens omfattning (enl. 9 kap. miljöbalken).

Odlingslandskap

Större sammanhängande jordbruksområden med hög bördighet återfinns till den största delen i kommunens södra delar. Vid ställningstagandet till om jordbruksmarken skall betraktas som brukningsvärd, bör hänsyn tas till faktorerna avkastningsförmåga, brukbarhet och arrondering. Länsstyrelsen i Blekinge har tagit fram en bevarandeplan för odlingslandskapet (i enlighet med miljöbalkens 4 kap 9 §) där ett 30-tal områden i Olofströms kommun omnämns. Dessa bedöms utifrån biologiska, ekologiska och kulturhistoriska kriterier med hänsyn till betydelsen för friluftsliv, turism samt bevarande av en levande landsbygd. Det är viktigt att värna om det öppna landskapet. (För mer ingående beskrivning se "Odlingslandskapet i Blekinge-bevarandeplan", Länsstyrelsen, 1996).

Länsstyrelsens har även tagit fram en ängs- och hagmarksinventering (Ängar och hagar i Blekinge, 1993 resp. 1994) som syftar till att bevara natur- och kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt en biologisk mångfald. I Olofströms kommun finns 75 inventerade områden, vilka tillsammans utgör en yta av 304 ha. Det finns en mängd övriga bevarandebestånd, d.v.s. allmänna intressen, några av dessa framställs bl.a. i kap. "Hållbar utveckling" samt. "Kultur & fritid".

Infrastruktur

Väg 121 är av riksintresse genom att den ingår i Tvärleden, en vägförbindelse mellan Blekinge och Västkusten. Olofströms kommun ser det som mycket angeläget att arbetet med att ta fram en förstudie för väg 121 genom Olofströms samhälle färdigställs inom en snar framtid. Väg 121 måste förändras för att i framtiden både fungera som en attraktiv regional transportled samtidigt som den ingår som en del i Olofströms samhälle. Projektet genererar flera effekter som kräver en ombyggnad av det lokala vägnätet. Ett av dem är hur rekreativområden Halen samt nya bostadsområden kring Halen kan servas med trafik. Flera alternativ är utredda i samband med framtagandet av idéstudien för "Väg 121 Pukavik- Lönsboda, delen genom Olofström" (2005).

Tvärleden är ännu inte helt färdigställd. Vägsträckningen syftar till att binda samman Halmstad och Karlshamn via Markaryd, Osby och Olofström. Projektet syftar till att förbättra såväl långväga som regional trafik. Sträckan från Skälmershult till länsgränsen i Skåne återstår för Blekinges del. Olofströms kommun arbetar aktivt inom flera verksamhetsområden för att snabba på färdigställandet av Tvärleden.

En annan infrastruktursatsning som Olofströms kommun prioriterar högt och som kräver mark i anspråk är järnvägssträckningen Sydostlänken, som har en planerad utbyggnad mellan Olofström och Blekinge kustbana. En järnvägsutredning har påbörjats under år 2011 och bedöms vara färdig inom två år. Förstudien till denna visar att av tre alternativa sträckningar är den "östliga korridoren" mer samhällsekonomiskt fördelaktig, eftersom denna är kortare och utbyggnaden av planskilda vägförbindelser blir enklare. Trafikverket har klassat Sydostlänken som riksintresse. Parallellt med Trafikverkets utredningar, behöver kommunen klargöra hur samhället ska utvecklas när ett tågstopp för persontrafik blir verkligt i Olofström.

Nätverket för energidistribution är utbrett och omfattar både luftledningsnät, fjärrvärmenät, el via fem vattenkraftsstationer samt tele- och datakommunikation. Mellan dessa nät och telemaster är ambitionen att kommunen ska hitta ett strålningsfritt område, d.v.s. ett område med acceptabel strålningsnivå för personer med elöverkänslighet. Ett område i kommunens västra del, i närheten av Harasjömåla, har granskats, men inte ansetts lämpligt p.g.a. av att detta område besöks av en stor mängd turister/fritidsverksamma som använder mobila kommunikationer.

Vindkraft

Mark- och vattenanvändningskartan visar områden där det kan vara lämpligt att etablera vindkraft. Kommunfullmäktige antog ett tillägg till översiktsplanen, Tema vindkraft som anger fem områden som kan vara lämpliga för vindkraftsetablering. Dessa anges på Mark- och vattenanvändningskartan. Se även karta under kap. "Teknisk försörjning" samt Tema vindkraft (2011).

Planerad bebyggelse/verksamhetsområden

Kommunen är positiv till bebyggelse på landsbygden, både i form av enstaka hus och i form av större bebyggelsegrupper. Samtliga orter behöver nya tillskott av bebyggelse och en planerad miljöförbättring för att de ska leva vidare på ett bra sätt. En prövning får här göras gentemot andra exploateringsintressen och bevarandentressen. I mark- och vattenanvändningskartan nedan, görs en avgränsning av "områden för tätortsintresse" kring varje ort och ett antal bebyggelseområden markeras särskilt. Tätortsintresse medför dock fler intressen än bebyggelse, och gäller även för t.ex. tätortsnära grönområden etc. Kommunen ska också kunna erbjuda verksamhetsområden, både för redan etablerade verksamhetsutövare samt för potentiellt nyttkomna företagare. Vid planering i anslutning till kommungränsen skall samråd ske med berörd kommun.

Den halkbana som idag ligger på Volvo Personvagnar AB:s mark, kan vid en eventuell expansion i framtiden bli aktuell att flytta till Agrasjö industriområde, i kommunens sydöstra del.

Vattenförsörjning

Arbete pågår med att ta fram skyddsområden och skyddsområdes-bestämmelser för Olofströms vattentäkter. Målet för kommande år är att öka uttaget av grundvatten ur befintliga brunnar, samt att anlägga en ny råvattenbrunn längre söderut i vattentäktområdet. Både grund- och ytvatten utgör resurser för kommunens vattenförsörjning, sjön Halen omges därför av restriktioner. Detta innebär inget totalförbud mot att använda sjön och marken omkring, utan fungerar som ett skydd för att förhindra att skadlig infiltration når grundvattnet. Restriktionerna gäller för; exploatering, utvinning av grus samt användning av bekämpningsmedel och kemikalier.

Motstående intressen

Det finns en rad konflikter att ta hänsyn till i samband med vidare planering. Dessa nämns kort här nedan och måste uppmärksammas i fördjupade studier.

Halens naturreservat, riksintressen, Natura 2000 omr./Olofströms tätort
Natura 2000/ kanal från Holjeån för att balansera vattennivån i Halen
Bebyggelse/jordbruks och skogsbruksintressen
Bebyggelse/orörd eller skyddad natur och kultur samt friluftsliv
Bebyggelse/strandskydd
Bebyggelse/vindkraft
Hållbar energiförsörjning/störande verksamheter
Sydostlänken/vindkraft
Påverkan på natur- och kulturmiljö/vindkraft
Vindkraft och Försvarmaktens intressen
Strålningsfria zoner/heltäckande mobilnät m.m.
Väg 121 som barriär
Sydostlänken resp. Tvärleden/utbyggnadsintressen
Infrastruktur/bebyggelse

Infrastruktur/ bebyggelse

För de angelägna väg- och järnvägsprojekt som bl.a. berör Olofströms tätort är det viktigt att hitta en strategi som inte låser stora arealer mark i dagens planering.

Det är också viktigt att framtida planering av vägnät och övrig infrastruktur inte hindrar, utan istället främjar, en god framkomlighet på det mindre vägnätet och bidrar till en god boendemiljö på landsbygden.

Natur/friluftsliv – bebyggelse

Kommunens ställningstagande är att bebyggelse, i viss omfattning, kan tillåtas i hela riksintressområdet för friluftslivet efter noggrann lämplighetsprövning. Lämpligheten ur riksintressesynpunkt bedöms utifrån allmänhetens tillgång till friluftslivet, d.v.s. allmänheten ska inte hindras i utövande av friluftaktiviteter, resp. behovet av att naturen sköts och hävdas, vilket ju även ger allmänheten större tillgång till terräng med framkomliga skogsstigar, hävdad åkermark, betesmarker etc.

Buller m.m.

En del bostadsområden utmed väg 121 är utsatta av trafikbuller från väg och järnväg. Antagna normer skall tillgodoses vid projektering av vägar och bebyggelse. Riksdagens antagna riktvärden gällande väg- och spårtrafik ska beaktas vid planering av nya bostäder, liksom Trafikverkets policy "Buller och vibrationer från spårbunden trafik". Järnvägen alstrar även buller från av- och pålastning av material till det centrala industriområdet med bland annat Volvo Personvagnar AB.

Vid projektering och genomförande av järnvägsprojektet Sydostlänken skall hänsyn till buller, som anges under kap. "Risker & nationella skydd", beaktas. Järnvägen ger dessutom upphov till elektriska och magnetiska fält varför försiktighetsprincipen ska tillämpas.

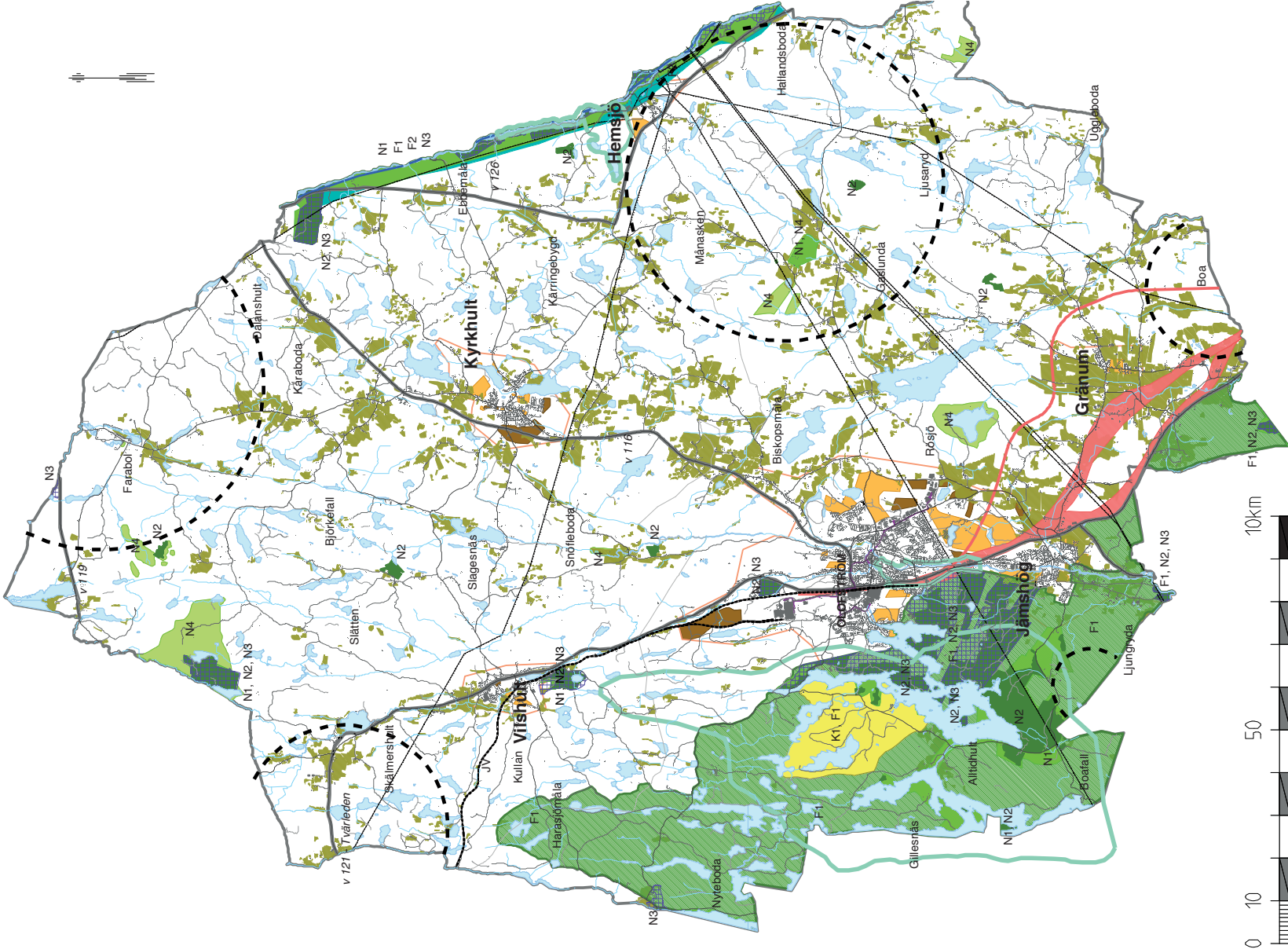
Rekommenderade riktlinjer för påverkan av ljud, ljus och skuggor som anges i Tema vindkraft (2011) ska följas. Buller får inte överstiga 40 dBA utomhus vid bostäder. Överskrids detta riktvärde är verksamhetsutövaren skyldig att vidta åtgärder för att tillgodose detta.

För vindkraftverk som uppförs i ett industriområde, där det inte finns några bostäder i närheten, kan riktvärdet för buller utökas. Naturvårdsverkets industrinormer anger att arbetslokaler för ej bullrande verksamhet ska ha max 60 dBA dagtid och max 50 dBA nattetid.

Detaljplan/Natura 2000

I anslutning till sjön Halens östra sida finns en gällande detaljplan för fritidsanläggning som ej genomförts. Planen uppmärksammades inte särskilt i samband med att Natura 2000 områden tillkom i kommunen. Kommunen uppfattade att ett genomförande av den restriktiva fritidsanläggningsplanen inte skulle försvåras, men enligt uppgift kan Natura 2000 beslutet utgöra ett hinder. Kommunen vill föra diskussionen vidare med länsstyrelsen m.fl. för att komma fram till en lösning. Kommunens ställningstagande är att Natura 2000 området inte ska utgöra ett hinder till att planens genomförs.

Mark- och vattenanvändning

- Riksjordbruksmark för naturvård
- Riksjordbruksmark för kulturmiljövård
- Riksjordbruksmark för friluftsliv
- Riksjordbruksmark för turism och rörligt friluftsliv
- Riksjordbruksmark för yrkesfiske
- Natura 2000 område, habitat
- Naturservat
- Ekologiskt känsliga områden
- Viktiga vägar, väg 121 av riksintresse
- Kraftledning
- Jordbruksmark av betydelse
- Utredningsområde för Sydostlänken
- Alt. dragning av Sydostlänken
- Gasledning
- Sekundär skyddszon för yt- resp. grundvattentäkt, förslag
- Område för tätortsräntesse
- Ny bostadsbebyggelse
- Nya verksamhetsområden
- Område där vindbruk kan komma att prioriteras
- Se även karta för LIS-områden under kap. landsbygden

RISKER & NATIONELLA SKYDD

Det är kommunens ansvar att förvalta värden som är intressanta i ett större perspektiv, likaså är det kommunernas skyldighet att ha en handlingsberedskap inför potentiella faror/risker och hot

Riksintressen

De områden som har starkast skydd är riksintressen (intresse för hela riket ur allmän synpunkt sett) samt Natura 2000 områden, eftersom de har samma status. Riksintressen för naturmiljövård, kulturmiljövård och friluftsliv skyddas enligt miljöbalkens 3 och 4 kapitel.

Ett riksintresse omfattas av ett område som är av intresse för hela riket ur allmän synpunkt sett och har därmed ett av de starkaste skydd ett område kan få idag. Ett riksintresse kan i vissa fall användas för andra ändamål om speciell hänsyn tas vid lokalisering och utformning. Exploatering av riksintresse för t.ex. natur- eller kultur, får endast tillkomma om det kan ske på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar natur- och kulturvärdena. Boverket och Länsstyrelsen m.fl. avgör vilka områden som ska klassas som riksintressen. Länsstyrelsen bevakar behov av förändring av riksintressen (SFS 1998:896). Riksintressen visas alltid stor hänsyn i samband med planering och lokaliseringsprövning av bygglov m.m. Då två eller flera riksintressen sammanfaller i ett område och en förändring av det ena intresset kan komma att påverka ett annat riksintresse, skall samråd ske med länsstyrelsen. Nedan anges även riksintressen avseende vägar, järnväg och Totalförsvarets intressen.

Natura 2000

Natura 2000-områden är benämningen på ett nätverk av natur som är särskilt angeläget att skydda ur ett europeiskt perspektiv. Varje medlemsland bidrar med sina mest värdefulla naturområden som de ansvarar för att skydda och vårda. I Sverige har Regeringen pekat ut sådana områden som riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken (MB). De ges ett starkt skydd i miljöbalken genom att det krävs tillstånd för verksamheter och åtgärder som kan komma att påverka miljön. Många Natura 2000-områden har även någon form av områdesskydd, t.ex. naturreservat eller biotopskyddsområden i syfte att bibehålla naturvärdena.

På riksplanet är det Naturvårdsverket som har samordningsansvaret, medan länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för varje län.

Exempel på viktiga naturtyper som ingår i Natura 2000 i Sverige är t.ex. ”västlig taiga” (barnnaturskog), ”skogsmyrar” och ”silikatgräsmarker” (närlingsfattiga naturbetesmarker). Dessa tre typer är även representerade i några av Olofströms kommuns tjugotvå Natura 2000 klassade områden. Inom kommunen finns också Natura 2000 områden som är av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 §§ MB. Dessa visas på kartan nedan. För närmare information om Olofströms Natura 2000 områden kontakta Länsstyrelsen i Blekinge län resp. Naturvårdsverket.

Natur- och kulturmiljö samt friluftsliv

Riksintressen enligt 3 kap. 6 § och 4 kap. 2 och 4 §§ MB avser särskilt utpekade områden som har stora natur- och kulturvärden eller är viktiga för det rörliga friluftslivet. Det är inte ovanligt att flera riksintressen överlappar varandra. I Olofströms kommun berörs några av följande områden både av riksintresse för Friluftsliv, Kulturminnesvård och/eller Naturvård. Namnen återges på kartan nedan.

Norra spetsen av Ryssberget är riksintresse för Friluftsliv, motivet är att området ger omväxlande naturupplevelser och är opåverkat av bebyggelse. Större delen av intresset ligger inom Sölvesborg och Bromöllas kommuner. Kommunen vill värna om detta område. Samtidigt anses Ryssberget med omnejd mycket väl lämpat för turism. En utveckling av turism bör ske i samarbete med berörda kommuner, på ett för miljön hållbart sätt, t.ex. genom ekoturism.

Baggeboda gård med kvarn och såg är av riksintresse för Kulturminnesvård och Friluftsliv. Intresset gäller både för gårdsanläggningen en ”karaktäristisk ensamgård i skogsbygden mot Skånegränsen”, där timmerförsäljning bildade förutsättning för gårdens framväxt, samt för dess omgivande marker. Frågan om förordnande av byggnadsminne har väckts för gårdsanläggningen. Kommunen anser att gården bör byggnadsminnesförklaras. I Kulturminneslagen 3 kap. 1 § står att en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde får förklaras för byggnadsminne av länsstyrelsen.

Sjöarna Halen och Raslången är av riksintresse för Naturvård och Friluftsliv (3 kap. 6 §) med anledning av att de är sjöar med ett klart och näringsfattigt vatten med ett stort fiskbiologiskt intresse. Området har också ett ekologiskt värde genom att det omfattas av en stor areal orörd ädellövskog. Kommunens ställer sig positiv till viss bebyggelse inom det omfattande riksintressområdet för friluftsliv, det krävs dock en noggrann lämplighetsprövning. Lämpligheten bedöms utifrån allmänhetens tillgång till friluftslivet, d.v.s. allmänheten ska inte hindras i utövande av friluftaktiviteter, resp. behovet av att naturen sköts och hävdas.

Mörrumsåns dalgång är av riksintresse för Friluftsliv (3 kap 6 § MB) samt för det Rörliga friluftslivet och turismen (4 kap. 2 § MB). Förutom att Mörrumsåns dalgång har ett högt värde för friluftsliv och turism är det dessutom riksintresse för Naturvård, p.g.a. att där finns en artrik och värdefull flora och fauna samt naturskog och flera rödlistade arter. Mörrumsån utgör också lek- och rekryteringsområde samt vandringsväg för lax och är därför även riksintresse för yrkesfiske (3 kap. 5 § MB). Planering och skötsel, för att bl.a. uppnå/bibehålla god vattenkvalitet enligt vattendirektivet, bör ske i samarbete mellan de kommuner/län som berörs.

Ramnamåla är av riksintresse för Naturvården (3 kap. 6 §) för att det är ett ålderdomligt odlingslandskap med representativa och artrika ängs- och hagmarker. Dessa bör bevaras och skyddas från intrång.

Kullan är av riksintresse för Naturvården (3 kap. 6 §) som en av länets artrikaste och mest skyddsvärda hagmarker med ett flertal rödlistade arter. Det är viktigt att hagmarkerna, på ett för naturen skonsamt sätt skyddas från att växa igen.

Mulatorp är av riksintresse för Naturvården (3 kap 6 §) p.g.a. dess värde som ett ålderdomligt och representativt odlingslandskap med ängs- och naturbetesmark samt gammal bondeskog som är opåverkad av modernt skogsbruk. Odlingslandskapet ska skyddas på ett för naturen skonsamt sätt. Skogen bör ha ett konstant bestånd av gammelskog.

Vägar och järnvägar

Väg 121 genom Olofströms kommun ingår som en del i Tvärleden, väg 117/121, som är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § MB. Tvärleden utgör en viktig länk mellan Blekinge (E22) och Västkusten via norra Skåne och sydvästra Småland. Tvärleden är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik.

Järnvägen Olofström-Älmhult med godstrafik till och från Volvo är klassad som riksintresse för kommunikationsanläggningar. Detta gäller samtliga spår och spårplanläggningar som tillhör stambanans infrastruktur. Även den planerade Sydostlänken är av riksintresse, för att den utgör en viktig koppling till en av landets största hamnar, Karlshamns hamn Stilleryd. Detta ger en förlängning av och förstärker riksintresset för kommunikationsanläggningar till/från kommunen. Olofströms kommun anser att Sydostlänken är ett intresse som bör väga tungt i förhållande till övriga intressen.

Luftföroreningar och buller

Olofströms kommun genomför inga mätningar av luftföroreningar som motsvarar de krav som ställs för miljö kvalitetsnormer för luft. Mätningar av luftkvalitet har dock förekommit (Luftkvalitetsmätningar i ett antal tätorter i sydöstra Sverige – tre vintersäsonger B 1518, IVL 2003). Även Volvo Personvagnar AB, Olofströms största industri, genomför regelbundna undersökningar beträffande de utsläpp som sker från industrianläggningen. Detta sker bl.a. i samarbete med länsstyrelsen.

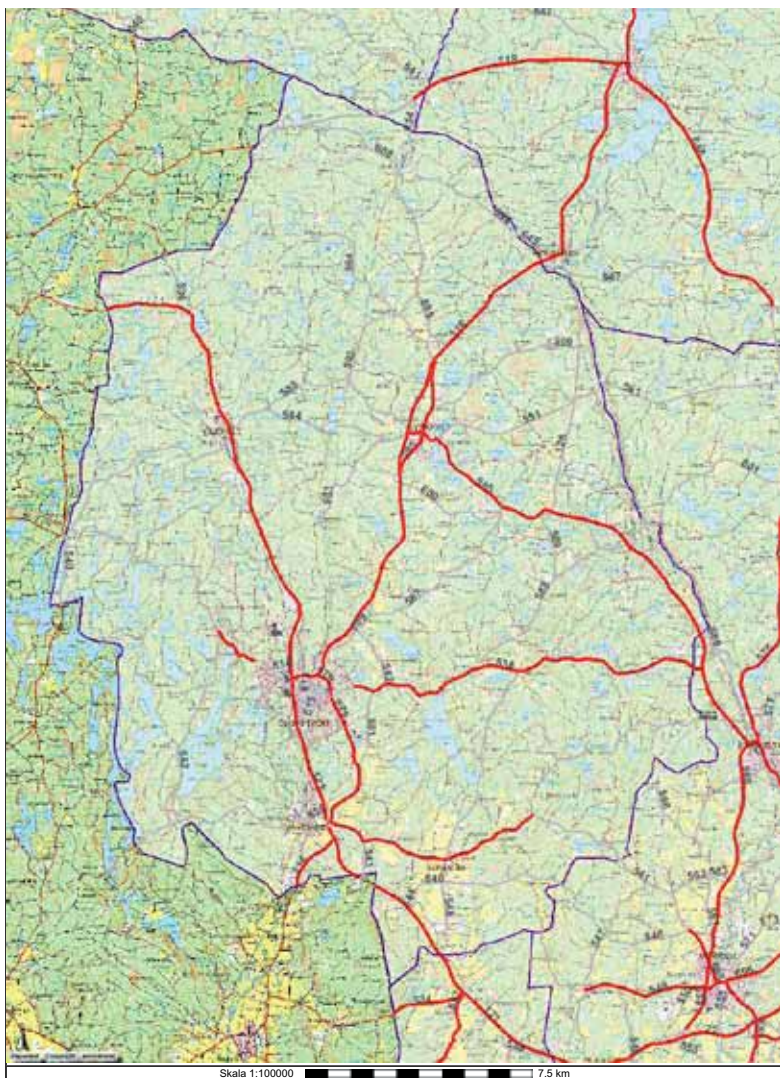
Trafikverkets policy "Buller och vibrationer från spårbunden trafik" ska beaktas vid ny bebyggelse vid väg och järnväg. Järnvägen alstrar även buller från av- och pålastning av material till det centrala industriområdet innehållande bland annat Volvo.

Riksdagen har fastställt riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid ny planering av bostäder. Dessa värden ska eftersträvas även i befintlig bebyggelse.

- 30 dBA ekvivalentnivå/dygn inomhus.
- 45 dBA maximalnivå inomhus.
- 55 dBA ekvivalentnivå/dygn vid fasad och på uteplats.
- 65 dBA ekvivalentnivå/dygn för bostadsområdet i övrigt (spårtrafik).
- 70 dBA maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostadshus.

Bullret på det statliga vägnätet presenteras inte, eftersom sådana bullerutredningar lätt blir missvisande då vegetation och övriga naturförhållanden gör att bullernivåerna kan variera betydligt utmed en och samma väg.

Kommunen ansvarar för bullerberäkningar för det kommunala vägnätet och Trafikverket ansvarar för beräkningar utmed de statliga vägarna i samband med detaljplaneprocesser etc. Nedanstående vägar inom kommunen har en ÅDT (årsmedelsdygnstrafik) som överstiger 1000 fordon: Väg 116, 119, 121, 538, 541, 579, 585, 595 samt väg 609.

Klimatförändringar

När det gäller att minimera skadeverkningar som ett ändrat klimat kan orsaka i form av höga vindhastigheter och skyfall m.m. samarbetar kommunen med Räddningstjänsten Västra Blekinge. Då det gäller beredskap för översvämningar av kommunens åar, pågår ett miljöövervakningsprogram för Mörrumsån. Även Holjeån kommer att karteras. Åtgärdsprogrammet ska ange riktlinjer för vilka höjdnivåer över Mörrumsån och Holjeån som anses säkra. Se kommunens målsättningar för att möta förändrade klimatförhållanden under kap. "Hållbar utveckling".

För övrigt planerar Länsstyrelsen i Blekinge att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för länet där framtida risker för översvämningar, ras, skred och erosion m.m. ska kartläggas.

Markföroreningar/industriell verksamhet

Inom kommunen finns ett flertal områden som klassas som förorenade områden beroende på att det funnits miljöfarlig verksamhet på platsen tidigare. Det bör här betonas, att de objekt som anges på kartan till stor del består av potentiellt förorenade områden där inte någon ingående undersökning har genomförts. Platser som påvisar en potentiell förorening bör dock undersökas noggrannare i samband med bygglovshantering etc.

Det finns även ett antal tunga industrier i kommunen. De största industrierna har egna planer/avtal med Räddningstjänst etc. Även mindre verksamhetsområden har någon form av avtal eller står under tillsyn då det gäller att hantera miljöfarliga ämnen. Länsstyrelsen har tillsynsansvaret för Sevesoanläggningar (Sevesolagen 1999:381) "Åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor".

Markradon

Markradon delas in i tre olika klasser. Idag utgör dessa områden inget större hinder för nybyggnation, eftersom det går att avleda markbundet radon genom relativt enkla åtgärder. Nybyggnation inom riskområden föregås av provtagning och ev. villkor i samband med att bygglov beviljas. Alla förskolor/skolor och fritidsanläggningar inom kommunen är radontestade, samtliga ligger under gränsvärdet, 200 Bq/m³.

Inom Olofströms kommun finns också en berggrund som består av gamla graniter och pegmatiter som kan ha förhöjda uran- och thoriumhalter, den s.k. Spinkamå-

la- och Karlshamnsgraniten. Ev. bebyggelse på denna berggrund bör ske med ett radonsäkert utförande. Detta gäller även vid energi- och brunnsborring. Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har tagit fram kartor (år 2011) som visar att thorium- resp. uranhalterna till största del sammanfaller med kommunens radonkarta. Vita områden på kartan, sid. 72, som inte markeras som möjliga radonförekomster, utgörs av mark med normal/låg radiumhalt. Detaljerade kartor finns tillgängliga på SGU: http://www.sgu.se/sgu/sv/produkter-tjanster/sgu_publ/index.html

Elektromagnetiska fält

Järnvägen ger upphov till elektriska och magnetiska fält varför försiktighetsprincipen ska tillämpas (2 kap. 3 § MB). Försiktighetsprincipen innebär att redan risken för att en skada kan uppkomma, medför en skyldighet att vidta åtgärder för att förebygga negativa effekter på hälsa och miljö. Det gäller alltså att förhindra att möjliga/sannolika och troliga skador och olägenheter uppkommer.

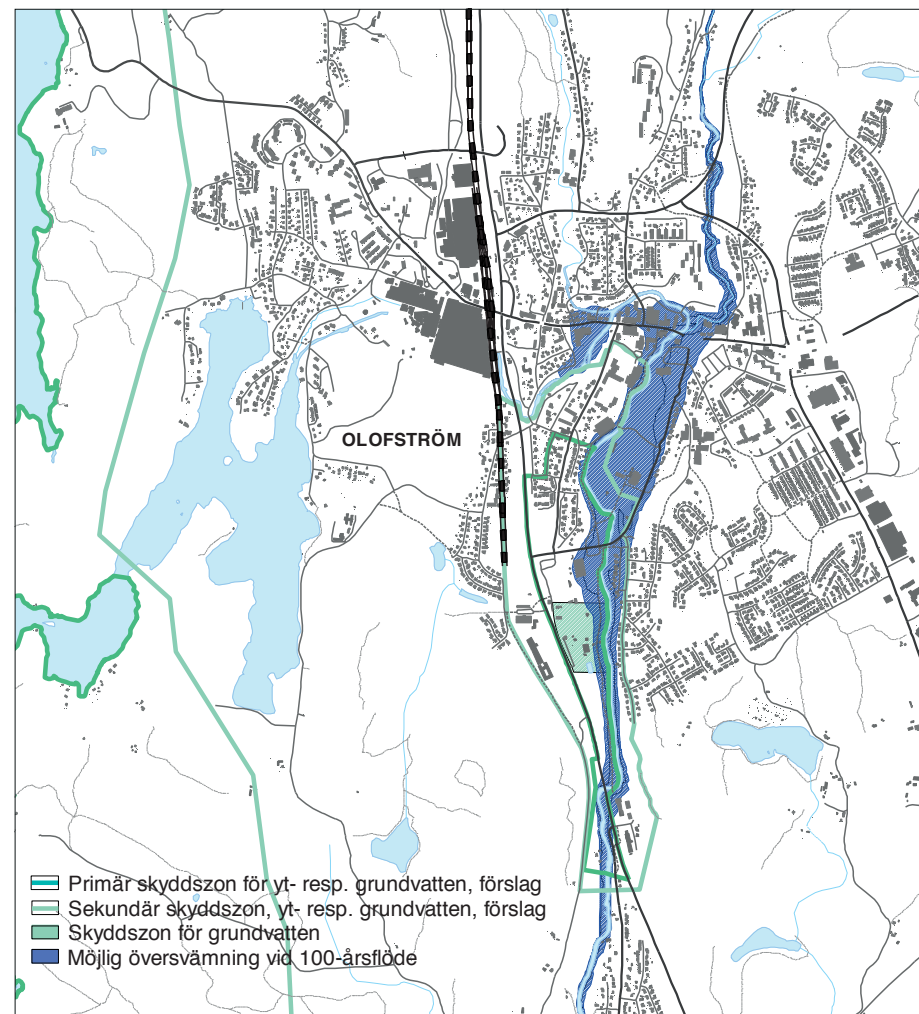
Även radiomaster/basstationer avger strålning. Kommunen bör kräva att olika operatörer ska samordna radio- och telekommunikation där detta är lämpligt. En aktuell redovisning av var befintliga radiomaster är placerade finns att se på Post- och telestyrelsen web-tjänst Sändarkarta: <http://e-tjanster.pts.se/Map/>

Vatten och avlopp

I en nödsituation kan Olofströms kommun sannolikt, under en begränsad tid, täcka hela dricksvattenbehovet med grundvatten. Skyddsföreskrifter skall tas fram och fastställas, i syfte att i möjligaste mån skydda kommunens råvatten från yttre påverkan och störningar. Det bör också ske processförändringar i vattenverket så att mangan kan avskiljas. Dessutom bör det utredas om det finns möjlighet till att förbättra reningskapaciteten och åstadkomma en säkrare vattenförsörjning genom att ansluta ytterligare en processlinje, alternativt ett helt nytt vattenverk baserad på modern processteknik. Reningsverket i Jämshög har rustas upp och kompletteras med nitrifikationssteg för att uppfylla myndighetskrav. I samband med ombyggnaden av reningsverket, initierades en uppgradering av befintligt övervakningssystem för alla vatten- och avloppsanläggningar. Ett införande av ett helt nytt övervakningssystem pågår.

Översvämning

Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) har genomfört en översiktlig översvämningsskartering av Skräbeåns avrinningsområde (2010). Enligt denna riskerar stora delar av Olofströms tätort att drabbas av översvämning beräknat på ett flöde med 100 års återkomst, se kartan nedan:

Detta bör utredas vidare och tas hänsyn till i den kommunala planeringen. En utredning pågår för att ta fram en plan för att undanröja den översvämningsrisk som finns för Olofströms tätort. Det finns idag två alternativa lösningar. Den ena innebär att man höjer Raslångens nivå genom att reglera de två utloppen som finns med dammluckor. Denna höjning medger att vatten kan avledas via Blistorpån (ån måste dock först muddras). I detta alternativ behåller man och driver de befintliga vattenkraftstationerna inne på Volvos industriområde.

Det andra alternativet innebär att man gräver en ny kanal ifrån Blåsevik i Halen med utlopp i Holje å söder om Olofström. Kanalen kan avslutas med en vattenkraftstation med ett läge ungefär vid Brostugan. I detta alternativ blir det ingen vattenkraftsstation kvar inne på Volvo. Det finns flera parter med varierande intressen i bägge alternativen. Men direkt påverkade är Volvo Personvagnar AB, Olofströms Energiservice AB samt markägaren i Bökestad där utloppet ur Raslängen finns. De största intressena är ekonomiska, kulturella samt den påverkan på miljön som det blir oavsett vilket alternativ det blir. Olofströms Kommun har tagit kontakt med Länsråden i Skåne och Blekinge län för att aktualisera frågan och föra upp den på dagordningen, då lösningen påverkar båda länen.

MSB rapport har medfört att processen påskyndats eftersom översvämningshotet kan medföra en allvarlig samhällsfara. Efter nya diskussioner med berörda länsstyrelser och kommuner m.fl. framstår alternativet med att gräva en kanal från Blåsevik med utlopp i Holjeån ha störst potential att lösa översvämningshotet. Olofströms kommun kan med anledning av detta komma att ansöka om tillstånd till vattenverksamhet/intrång i Natura 2000 område. För mer information, se Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009).

Vattendirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60 EG, har fastslagit en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete. Det innebär att alla medlemsländer skall ha genomfört direktivet senast år 2015. Direktivet omfattar sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten (dock inte hav) och utgår ifrån vattnets egna gränser, de så kallade avrinningsområdena.

Olofströms kommun hamnar inom Södra Östersjöns vattendistrikt, som har sitt säte vid Länsstyrelsen i Kalmar län. Kommunen har många roller inom vattenarbetet, bl.a. skall man tillhandhålla rekreativmiljöer och bra dricksvatten, samtidigt

som vattenuttag och utsläpp av föroreningar m.m. måste tas om hand. Kommunen har ett planerings- och tillsynsansvar för vattenresurserna och är därför en viktig part i vattenförvaltningen.

Vattenmyndighetens riskbedömning visar att grundvattenförekomsten i Jämsbögsområdet–Olofström är utsatt för stor potentiell föroreningsbelastning och därmed riskerar att inte uppnå ”God kemisk status” år 2015. Kommunen samarbetar med länsstyrelsen i Blekinge m.fl. för att analysera riskerna och företa eventuella åtgärder. Problemet beskrivs i Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009).

Farligt gods

Kommunerna har det lokala ansvaret för olycksförebyggande och skadebegränsade verksamheter, därför finns bestämmelser bl.a. för hur och var transporter av farligt gods får ske. Berörda myndigheter som samordnar dessa frågor är Räddningstjänsten Västra Blekinge, Trafikverket Region Sydost och Länsstyrelsen i Blekinge län.

Primära transportvägar för farligt gods i Olofström är väg 121 och väg 116. Transporter av farligt gods får även ske på väg 538 och väg 579. De två sistnämnda är s.k. sekundära transportleder, vilket innebär att de är avsedda för lokala transporter av farligt gods till och från de primära transportlederna. Det förekommer även transporter av farligt gods på järnvägen från Olofström och norrut mot Älmhult.

Olofströms kommun undersöker även möjligheterna till att reservera mark för uppställningsplats av fordon lastade med farligt gods på industritomten väster om väg 121, på den södra delen av fastigheten Holje 116:126. Ett alternativ kan vara vid Volvos brandövningsplats i den västra delen av fastighet. Holje 116:39.

Faktorer som skall beaktas vid bestämning av skyddszon vid detaljplanering är t.ex. transportvolym som fraktas på vägen, typ av gods, bebyggelsens användning, vegetation och topografi samt byggnadstekniska skyddsåtgärder. Utöver detta beräknas sannolikheten för att en olycka skall inträffa och vilka konsekvenser det kan tänkas få. Risksituationen skall bedömas om bebyggelsen är tänkt att hamna närmare än 100 m från transportleden. Detta görs lämpligen genom en s.k. riskanalys, en sammanvägning av möjliga olyckors sannolikhet och konsekvens.

Räddningstjänsten Västra Blekinge

Enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) är ägaren eller nyttjorättsinnehavaren ansvarig för att vidta åtgärder för att förebygga bränder och skador till följd av bränder. Räddningstjänsten har i detta sammanhang kommunalt ansvar för att se till att åtgärder vidtas samt för att verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. Räddningstjänsten ska också främja olycksförebyggande och skadebegränsande verksamhet genom exempelvis rådgivning.

Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ LSO skall kommunen ha ett handlingsprogram för skadeförebyggande verksamhet resp. ett handlingsprogram för räddningstjänst. Dessa program ska bl.a. redovisa mål för den skadeförebyggande verksamheten samt för hur verksamheten är ordnad och hur den planeras. Vidare ska programmet redovisa de risker för olyckor som finns inom kommunen som kan leda till räddningsinsatser. På grund därav har Olofströms kommun upprättat ett dokument för skadeförebyggande åtgärder, antaget av kommunfullmäktige, medan Räddningstjänstens direktionsen upprättat ett Handlingsprogram för Räddningstjänst (2011). Kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet ses som ett komplement till detta överordnande dokument.

Risakanalys

Räddningstjänsten Västra Blekinge har tagit fram Riskanalys för det geografiska området Olofströms kommun. En riskanalys innehåller en uppskattning av hur stor sannolikheten är att en olycka inträffar samt vad det kan tänkas ge för konsekvenser. Resultatet visar objektets svagheter och var eller vilka extra åtgärder som behöver tillsättas. Materialet kan också användas för att jämföra olika risker med varandra. Riskanalysen har en liknande funktion som MKB (Miljökonsekvensbeskrivning) men vid riskanalys är det bokstavskombinationen "HMS" som ligger i fokus, dvs. Hälsa, Miljö och Säkerhet.

Risakanalysen är avgränsad till att omfatta "geografiskt bundna risker som kan drabba tredje man". Analysen syftar därmed till att geografiskt bestämma potentiella riskområden, för att skydda personer som inte har någon koppling till en anläggning att komma till fara. Riskanalysen utgör ett viktigt planeringsunderlag.

Räddningstjänsten Västra Blekinge arbetar också med att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys, Beredskap för händelser inom vattentäkter och vattenverk för säker dricksvattenförsörjning som förväntas vara färdigställd under år 2012. Den

na bör utgöra ett planeringsunderlag och synkroniseras med översiktsplanen vid nästa aktualisering.

Risakanalysen omfattar:

- Anläggningar som enligt 2 kap 4 § LSO, klassas som farlig verksamhet (Ammoniakanläggningar).
- Större gasollager.
- Bensinstationer.
- Förvaring av explosiva varor.
- Transport av farligt gods.
- Gasledning med brandfarlig gas.
- Översvämningområden.
- Ras- och skredområden.

Beredskap och krig

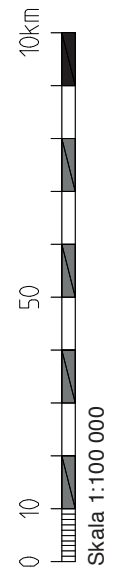
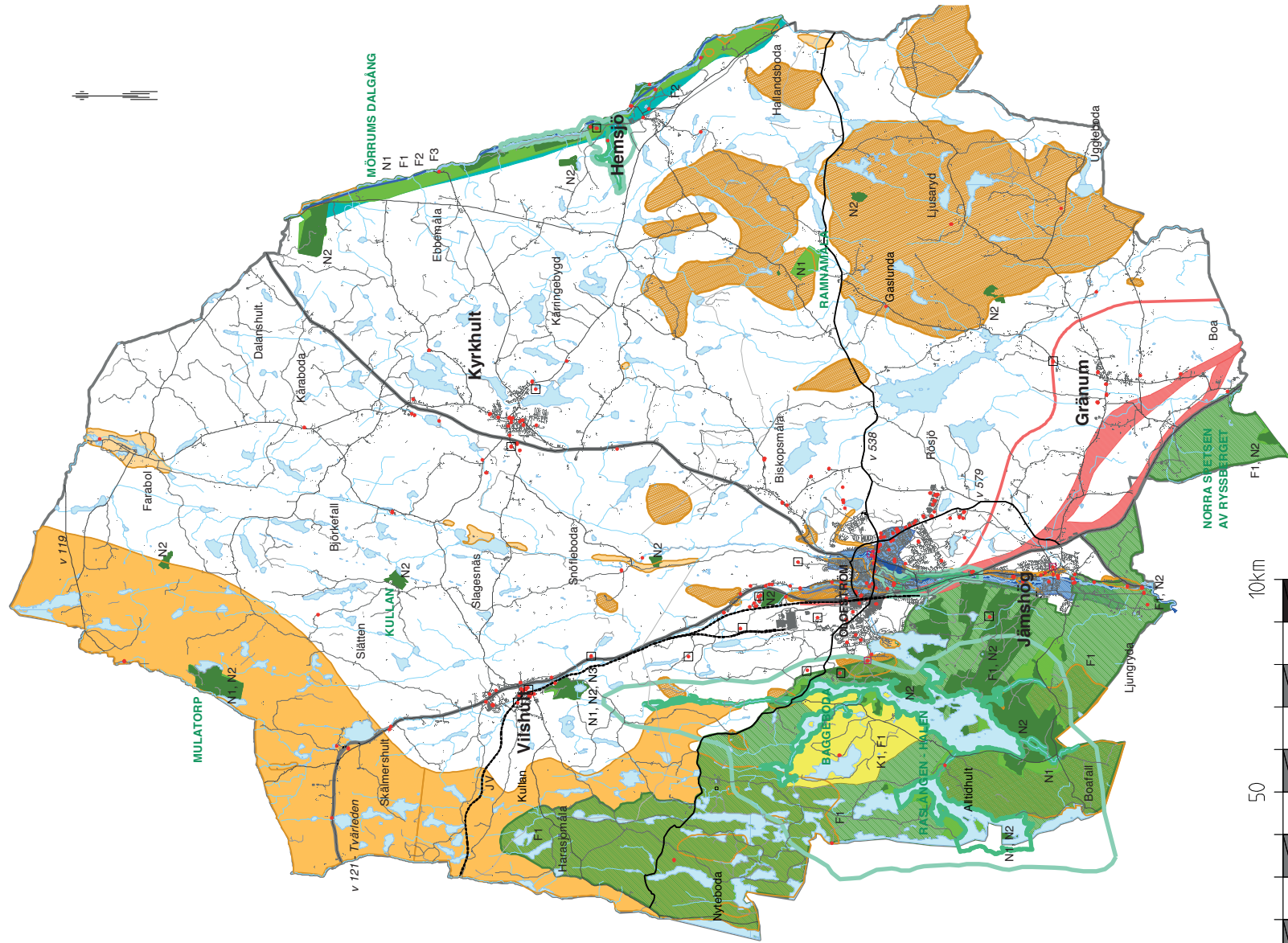
Sedan 2006 finns en lag (2006:544) om "kommuners och landstings åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap". Denna syftar till att kommuner och landsting ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Detta kan t.ex. handla om hur kommunen ska hantera organisatoriska problem som kan uppstå vid ett pandemiutbrott, om hälften av all arbetskraft slås ut av sjukdom, eller hur man inom omsorgen kan förse vårdtagare med mat eller flytt då mat- och elleveransen slås ut. Detta omfattar även beredskap för sabotage som kan slå ut viktiga samhällsfunktioner och skapa mänskliga trauman. En pandemiplan är under utarbetande, en arbetsgrupp som sträcker sig över kommun- och länsgränserna.

Regeringen skriver i en särskild proposition, Beredskap mot svåra påfrestningar i fred (prop. 1996/97:11, bet. 1996/97:FöU5, rskr. 1996/97:203) att samhällsplaneringen bör ha särskild beredskap för att förebygga eller minska skador, då det gäller den tekniska robustheten vilket exempelvis omfattar enstaka ledningar, energikällor, reningsverk, tele/informationsteknik, sårbara punkter och svåra störningar i infrastrukturen. Räddningstjänstens uppgifter gäller i första hand att hålla beredskap för plötsliga olyckor samt sådana som har med brand och kemikalieolyckor att göra.

Totalförsvaret är av riksintresse enligt 3 kap. 9 § MB. I Olofströms kommun finns dock inga områden som kan redovisas öppet. Riksintresset ska ändå visas hänsyn. Då höga objekt som master och vindkraftverk etc. avses uppföras i kommunen ska samråd med Försvarsmakten ske. Detta gäller för alla objekt som är högre än 20 m utanför sammanhållen samt alla objekt som är högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse.

Kallinge flygplats i Ronneby är av riksintresse för Kommunikations-ändamål enligt 3 kap. 8 § MB. Olofströms kommun berörs till viss del av ett skyddsområde som omfattar en radie av 55 km kring Kallinge, samt Kristianstads, flygplatser, trots att båda flygplatserna är belägna ca 70 km från Olofström. Detta beror på att Olofströms kommun är högt beläget, över den nivå där flygplatserna är belägna och därmed påverkas av den s.k. MSA-ytan som går diagonalt uppåt. Därför kan t.ex. höga vindkraftverk påverka flygplatserna. Växjö flygplats inflygningsområde berör de allra nordligaste delarna av Olofström. Samråd ska ske med Luftfartsverket vid planering av höga byggnationer enligt ovan.

Risker & nationella skydd

■ N1	Rikssintresse för naturvård	■	Radon högriskområde, generellt förhöjd radiumhalt
■ K1	Rikssintresse för kulturminnesvård	■	Radon lokala förekomster, oregelbundet
■ F1	Rikssintresse för friluftsliv	■	Radon, normalriskområde
■ F2	Rikssintresse för turism och rörligt friluftsliv	■	Primär skyddszon för yt- resp. grundvattentäkt, Förslag
■ F3	Rikssintresse för yrkesfiske	■	Sekundär skyddszon för yt- resp. grundvattentäkt, Förslag
■ N2	Natura 2000 område, habitat	■	Potentiell grundvattenresurs
— J	Rikssintresse för järnväg, Stambanan	■	MSB översvämningskartering
—	Primära vägar för farligt gods, väg 121 även av riksintresse	□	Konstaterade deponier
—	Sekundära vägar för farligt gods	□	Möjliga deponier
●	Järnväg, transport av farligt gods förekommer	●	Potentiellt förorenat område

Bilagor

Bilagor som följer översiktsplanen

Miljökonsekvensbeskrivning av översiktsplan för Olofströms kommun. Samrådsredogörelse.
Karta gällande Risker och nationella skydd.
Mark- och vattenanvändningskarta.

Dokument som hänvisas till i översiktsplanen

Avfallsplan för Karlshamn, Olofströms och Sölvesborgs kommuner 2009 – 2016, VMAB (2009)
Beredskap mot svåra påfrestningar i fred (prop. 1996/97:11, bet. 1996/97:FöU5, rskr. 1996/97:203).
Bredbandsstrategi för Sverige, Näringsdepartementet (2009).
Buller och vibrationer från spårburen linjetrafik, Banverket (2006).
Djurhållning och bostäder, Länsstyrelsen Blekinge (2008).
Luftkvalitetsmätningar i ett antal tätorter i sydöstra Sverige – tre vintersäsonger, 1518, IVL (2003).
Regionalt utvecklingsprogram 2006-2017, Region Blekinge (2006).
Regionalt tillväxtprogram 2008-2013, Region Blekinge (2008).
Odlingslandskapet i Blekinge-bevarandeplan, Länsstyrelsen Blekinge (1996).
Vad lever vi av? Blekinges intäktsbas, Rapport 2007-04-07, Addendi AB.
Ängar- och hagar i Blekinge, Länsstyrelsen Blekinge (1993).
Ängar- och hagar i Olofström, Länsstyrelsen Blekinge (1994).
Översiktlig översvämningskartering längs Skräbeån, rapport nr 70 MSB (2010).

Kommunala dokument, tillgängliga på www.olofstrom.se

Handlingsprogram för skydd mot olyckor, 2007 – 2010. (2007).
Kulturmiljöprogram, Olofströms kommun (2006).
Vattenförsörjningsplan – ett skydd för kommunens dricksvattenhantering (2009).
Riskanalys för det geografiska området Olofström, Räddningstjänsten Västra Blekinge (2007).
Tema vindkraft, tematiskt tillägg till översiktsplanen (2011).
Tema strandnära, tematiskt tillägg till översiktsplanen (2010).
Välfärdsprogram 2011- 2014, (2011).

Länkar som hänvisas till:

Besöksnäringen; <http://www.visitolofstrom.se/>
Hela Sverige ska leva; <http://helasverige.se/>
Miljöbalk (1998:808), <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19980808.HTM>
Miljömålsportalen; <http://www.miljomal.nu/>
Nöjd-Medborgar-Index, Statistiska Centralbyrån; <http://www.scb.se/>
Nöjd-Region-Index, Statistiska Centralbyrån; [http://www.scb.se/Plan-och-bygglag\(2010:900\);](http://www.scb.se/Plan-och-bygglag(2010:900);) <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20100900.htm>
Projekt regionala bilder, Länsstyrelsen Blekinge; <http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/>
Regionala miljömål för Blekinge, Länsstyrelsen Blekinge; <http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/>
Radonkartor, SGU; <http://www.sgu.se/>
Sändarkarta, Post- och telestyrelsen; <http://e-tjanster.pts.se/Map/>
Vatteninformationssystem Sverige; <http://www.viss.lst.se/>

Foton

Hanna Porshammar, sid. 51, t.h.
Jennie Persson; sid. 19.
JS-gruppen; sid. 28.
Loris Andersson; sid. 37.
Mikael Gustafsson, sid. 24, 29, 47 och sid. 51, t.v.
Olofströms kommun, sid. 12.
Stefan Olsson sid. 11.
Åke Bondesson, framsida samt sid. 27, 32, 33 och 45.

